

Trajnostna urbana strategija

Nova Gorica do leta 2030

Delovni osnutek
za javno razpravo

Nova Gorica,
maj 2022

Kazalo

I. Zgodba	5
II. Metodologija priprave in struktura dokumenta	6
III. Mestna občina Nova Gorica	8
IV. SWOT analiza	14
V. Razvojni izzivi in aktivnosti za njihovo reševanje	16
Razvojni izziv I: Gospodarska transformacija	17
Razvojni izziv II: Vitalnost mesta in vključevanje meščanov v mestno skupnost	18
Razvojni izziv III: Zmanjševanje ogljičnega odtisa	19
Razvojni izziv IV: Pozicioniranje in povezanost mesta v slovenskem, čezmejnem ter evropskem prostoru	20
Razvojni izziv V: Učinkovitost mestnih sistemov in procesov ter digitalna transformacija	21
VI. Prednostne usmeritve s cilji in ukrepi	22
Prednostna usmeritev I: PAMETNO IN PODJETNO MESTO	23
Prednostna usmeritev II: PRAVIČNO IN PRIVLAČNO MESTO	30
Prednostna usmeritev III: ZELENO IN ZDRAVO MESTO	39
Prednostna usmeritev IV: POVEZANO IN DOSTOPNO MESTO	50
Prednostna usmeritev V: DOBRO UPRAVLJANO SOMESTJE	60
Logični okvir	64
VII. Vizija 2030	66
VIII. Usklajenost ukrepov z dokumenti države, regije in občine	68

I. Zgodba

Nova Gorica je najmlajše mesto v Sloveniji.

Mesto se je rodilo sredi 20. stoletja, po koncu 2. svetovne vojne, ko je mesto Gorica je ostalo na italijanski strani, Novo Gorico pa je kot novo središče Goriške arhitekturno in urbanistično zasnoval modernist Edvard Ravnikar.

Z osamosvojitvijo Slovenije 1991 in vstopom v Evropsko unijo leta 2002 so se temeljito spremenile geostrateške koordinate »mesta na meji«.

Danes se Nova Gorica razvija v dinamično upravno, univerzitetno, gospodarsko in kulturno središče Goriške regije, s Šempetrom in italijansko Gorico pa gradi evropsko čezmejno somestje, ki postaja središče ustvarjalnih energij in povezav med Ljubljano, Trstom, Benetkami in Vidmom.

Zeleno nizkoogljično mesto je eno vodilnih slovenskih mest na področju trajnostne mobilnosti in prepoznana turistična destinacija. Učinkovito upravlja z energijo in s prostorom, razvojne možnosti trajnostnim panogam pa zagotavlja z urejanjem neizkoriščenih in degradiranih površin.

Gradi na odprtosti, multikulturnosti, znanju in ustvarjalnosti svojih prebivalcev in kot odlična študijska in poslovna destinacija privablja nove sosede. Posebej privlačno je za mlade družine, ki tu najdejo prihodnost in dom. Generacijam ponuja kakovostne zdravstvene, izobraževalne, športne in kulturne storitve, občani in občanke pa aktivno sodelujejo o skupnih projektih.

II. Metodologija priprave in struktura dokumenta

V finančni perspektivi 2021–2027 Evropska unija posebej podpira **celostni teritorialni razvoj** za učinkovitejše spopadanje z gospodarskimi, okoljskimi, podnebnimi, demografskimi in socialnimi izzivi, s katerimi se srečujejo mestna območja, vključno s funkcionalnimi urbanimi območji. Pri tem spodbuja povezave med mestnimi in ruralnimi območji. Predvidoma se bo v Sloveniji celostni teritorialni razvoj izvajal na področjih urbanega razvoja v okviru funkcionalnih območij mestnih občin, za katerega bodo namenjena sredstva Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) v skladu z evropskimi uredbami in podprta v obliki celotnih teritorialnih naložb (CTN), katerih temeljna strateška podlaga je **trajnostna urbana strategija**.

V letu 2021 je Mestna občina Nova Gorica pristopila k prenovi dokumenta *Trajnostne urbane strategije* z namenom prilagoditve razvojnih vsebin novi politično-gospodarski situaciji in dopolnitve dokumenta v skladu s pravili ter dokumenti nove evropske finančne perspektive 2021–2027. V prenovi dokumenta je bilo vključeno vodstvo in strokovno osebje Mestne občine Nova Gorica ter strokovna posvetovalna telesa.

Mestna občina Nova Gorica je pripravila *Trajnostno urbano strategijo* z opredelitvijo potreb in ukrepov do leta 2030, s čimer v celoti pokriva **obdobje finančne perspektive 2021–2027**. Pri pripravi dokumenta so bile upoštevane ključne

prioritete te finančne perspektive, v okviru katere lahko EU doseže najboljše rezultate. Z enako težo so bile integrirane in upoštevane lokalno-regionalne značilnosti, v okviru katerih mestna občina Nova Gorica načrtuje razvojno trajnostno strategijo do leta 2030. Poudarek je na razvoju v okviru prednostnih področij bolj zelene, nizkoogljične Nove Gorice, kjer je bilo obravnavano področje energetskega prehoda, krožnega gospodarstva in prilagajanja podnebnim spremembam v kontekstu obvladovanja tveganj. V okviru prednostnih področij zelenega mesta in bolje upravljane mestne občine sta bili obravnavani področji mobilnosti in povezljivosti informacijske tehnologije. Z vidika bolj socialnega oziroma uporabnikom prijaznega mesta so bili obravnavani programi za različne socialne skupine, prav tako za ranljive skupine. V okviru obravnave Nove Gorice kot mestne občine po meri dobro obveščenih, aktivnih državljanov pa je bil obravnavan trajnostni razvoj mestnih in podeželskih območij ter sodelovanje med deležniki v okviru razvoja lokalnih pobud.

V obdobju priprave TUS Nova Gorica je bilo izvedenih **šest interaktivnih delavnic**. Uvodna delavnica je opredelila vizijo in strateške cilje. Izhajajoč iz strateških razvojnih izzivov smo postavili osnovno strukturo **petih prednostnih usmeritev**, kar je narekovalo tako potek prihodnjih tematskih delavnic kakor tudi finalno strukturo osrednjega poglavja strategije. V sklopu petih tematskih delavnic smo namreč podrobneje preverili **sklope ukrepov** za

doseganje zastavljenih ciljev in jih konkretizirali v **projekte in aktivnosti**, vezane na posamezne prednostne usmeritve: pametnega, pravičnega in zelenega mesta, povezanega in dostopnega, ter dobro upravljanih urbanih sistemov evropskega somestja.

Za ključne projekte in aktivnosti vsake prednostne usmeritve so bili v okviru delavnic predlagani in predebatirani tudi **kazalniki uspešnosti**, ki so svojo dokončno kvantifikacijo doživeli s sodelovanjem strokovnih služb mestne uprave.

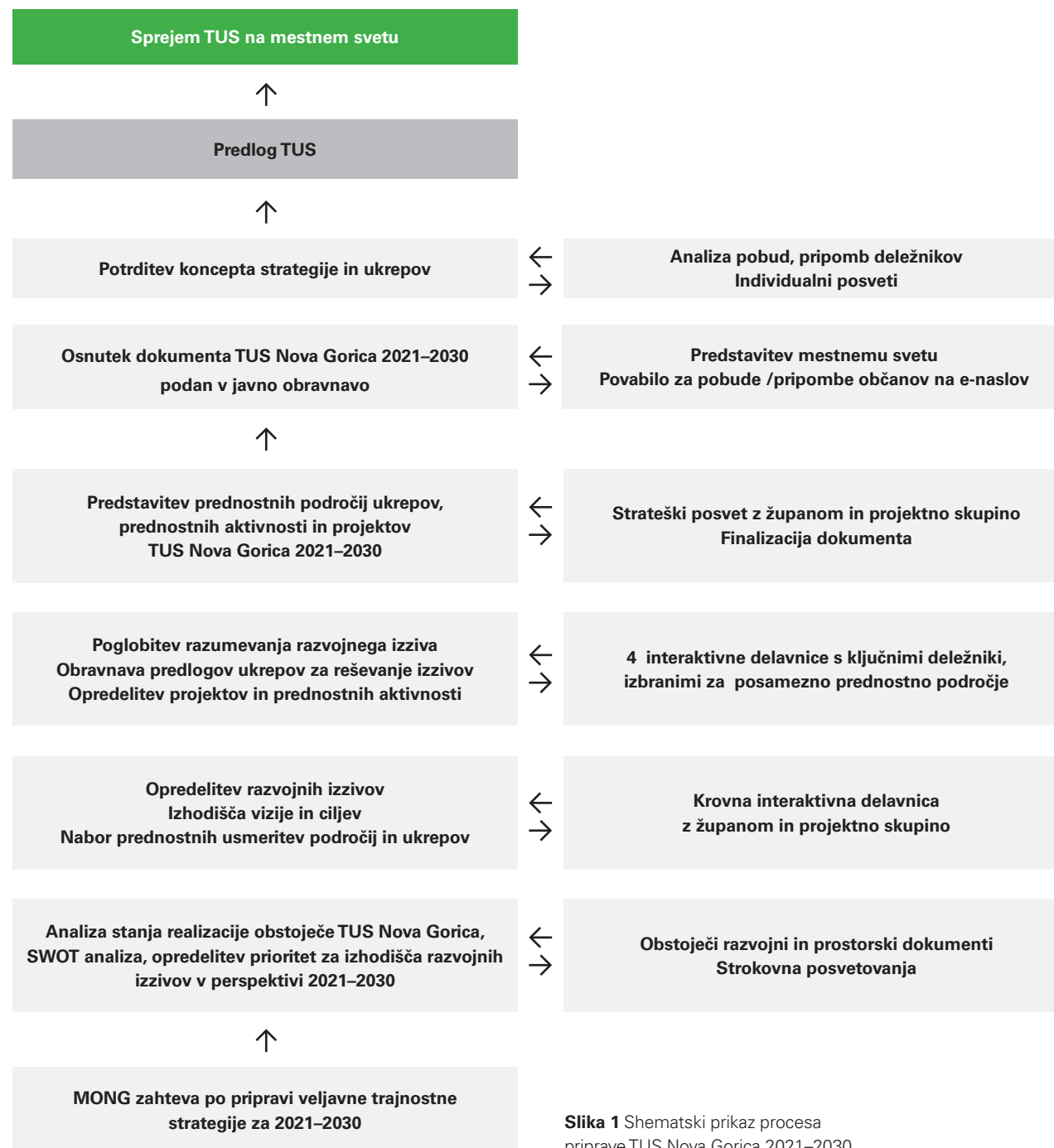
Ob redakciji so bili ustrezne **posodobitve** deležni ukrepi in cilji veljavne verzije strategije do leta 2020. Sestavni del dokumenta je tudi posodobljen seznam strateških občinskih, regijskih in nacionalnih dokumentov in drugih virov, ki se vsebinsko navezujejo na obravnavana prednostna področja oziroma na uresničevanje vizije trajnostnega razvoja Nove Gorice do leta 2030.

Dokument je bil pripravljen **v skladu s smernicami** za pripravo trajnostnih urbanih strategij in navodili za pripravo primerljivih strateških dokumentov regije ter države. Strategija upošteva vse nacionalne razvojne in prostorske dokumente, RRP Goriške regije, Občinski prostorski načrt Mestne občine Nova Gorica ter vse ostale sektorske razvojne načrte, strokovne podlage in izvedbene prostorske akte Mestne občine Nova Gorica.

TUS tako predstavlja osnovno izhodišče za prihodnje razvojno delovanje v mestnem območju ter izdelavo njenega izvedbenega načrta.

Pripravo TUS je usmerjala strateška skupina pod vodstvom župana, operativno pa projektna skupina pod vodstvom koordinatorice priprave in zunanjih sodelavcev. V proces priprave strateškega dokumenta so bili vključeni številni notranji in zunanji deležniki, predstavniki in direktorji občinskih javnih zavodov, vodilni predstavniki gospodarstva in gospodarske zbornice, predstojniki uradov mestne občine, ustvarjalna ekipa *Evropske prestolnice kulture 2025*, nevladne organizacije in strokovna javnost.

Osnutek dokumenta TUS Nova Gorica 2021–2030 je po vrsti fokusiranih razprav s ključnimi deležniki kot delovni dokument objavljen na spletni strani mestne občine Nova Gorica, da bodo lahko poleg vseh neposredno vabljenih tudi vsi drugi **občani in občanke s svojimi pobudami in predlogi sodelovali v finalizaciji tega strateško temeljnega dokumenta** za razvoj občine, čezmejnega somestja in celotne regije.

Slika 1 Shematski prikaz procesa priprave TUS Nova Gorica 2021–2030

III. Mestna občina Nova Gorica

Tabela 1 Mestna občina Nova Gorica v številkah

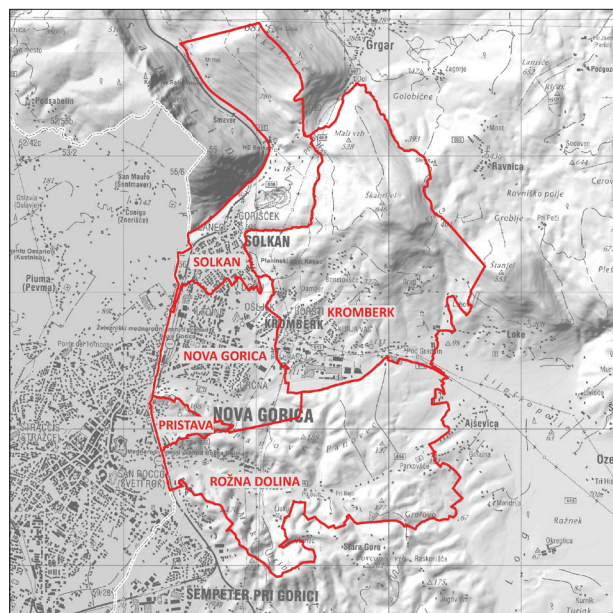
KAZALNIK	VIR, LETO	MONG	GORIŠKA	SLOVENIJA
Površina v km ²	SURS, H1 2019	280	2.325	20.271
Gostota poselitve (preb/km ²)	SURS, H1 2021	114	51	103,4
Število naselij	SURS, H1 2021	44	398	6.036
Število hišnih številk	SURS, H1 2018	7832	37688	555.881
PREBIVALCI				
Število prebivalcev	SURS, H1 2021	31.845	118.525	2.108.977
	SURS, H2 2021	31.835	118.356	2.107.007
Delež prebivalcev, mlajših od 15 let	SURS, H1 2020	14,4%	14,8%	15,06%
	SURS, H1 2021	14,2%	14,9%	15,1 %
Delež prebivalcev, starejših od 65 let	SURS, H1 2020	23,5	22,8	20,2
	SURS, H1 2021	24,0	23,4	20,7
Povprečna starost v letih	SURS, H1 2020	45,4	45,0	43,5
	SURS, H1 2021	45,6	45,2	43,7
Indeks staranja	SURS, H1 2020	163,3	153,9	134,3
	SURS, H1 2021	168,8	157,3	137,1
Delovno aktivno prebivalstvo brez izobrazbe (z OŠ ali manj) s stalnim prebivališčem v občini	SURS, 2019	1.466	5.245	79.676
Delovno aktivno prebivalstvo z višje in visokošolsko izobrazbo s stalnim prebivališčem v občini	SURS, 2019	4.093	17.255	316.690
INFRASTRUKTURA IN OKOLJE				
Dolžina državnih cest v km	SURS, 2012, Predlog Odloka MONG 2015	105,6	733,3	6.728,2
Dolžina občinskih lokalnih cest v km		130,2	1009,1	32.341,8
Od tega javnih poti za kolesarje v km		4,9	6	91
Dolžina državnih cest v km	SURS, 2020	104,60	729609	6.725
Dolžina občinskih lokalnih cest v km	SURS, 2020	98,6	1003	32.291
Od tega javnih poti za kolesarje v km				
Dolžina izgrajenega plinovodnega omrežja v km	GOLEA	54.906	–	–
Dolžina izgrajenega toplovodnega in vročevodnega omrežja KENOG (MONG) v km	GOLEA	9,5	–	–
Emisije toplogrednih plinov v tonah CO ₂	GOLEA	208.315		–
Komunalni odpadki zbrani z javnim odvozom v tonah/prebivalca	SURS, 2020	13.866	48.387	745.782

DRUŽBENO ŽIVLJENJE				
Otroci s prebivališčem v občini vključenih v vrtce	SURS, 2020	1.102	4.382	87.708
	SURS, 2021	1.041	4.233	86.193
Študenti terciarnega izobraževanja	SURS, 2014	1.236	5.136	83.699
	SURS, 2020	1.178	4.401	76.728
Diplomanti terciarnega izobraževanja/1000 preb.	SURS, 2019	7,3	8,0	7,7
	SURS, 2020	7,51	7,42	7,35
Povprečno število uporabnikov pomoči na domu	Izvajanje pomoči na domu 2018 , IRSSV	215	730	7.783
	Izvajanje pomoči na domu, 2019	210	3.445	8.339
Delež prebivalcev včlanjenih v knjižnico, občina	Splošne knjižnice v številkah; 2018	16.299	32.719	22,75% (473.019)
	Splošne knjižnice v številkah; 2020	13.206	27.438	20,23% (423.947)
Število objektov javne kulturne infrastrukture	Oddelek	7	7	–
	Oddelek	7	7	–
Število enot registrirane kulturne dediščine	Register RS, 10/2015	332	2.417	29.830
	Register RS, 8/2020	333	2.480	30.886
Število vseh stanovanj	SURS, 2015	13.285	50.550	845.415
	SURS, 2018	13.338	50.757	852.181
Število vseh stanovanj v lasti MONG	Stanovanjski sklad, 2020	384		
	Stanovanjski sklad, 2021	381		
GOSPODARSTVO IN ZAPOSLOVANJE				
Stopnja registrirane brezposelnosti	SURS, maj 2020	7,3	6,7	9,3
	SURS, september 2021	5,7	4,8	6,8
Število registriranih brezposelnih	SURS, junij 2020	1.056	3.614	89.377
	SURS, 2021	811	2559	66.654
Delovno aktivno prebivalstvo po prebivališču	SURS, 2019	13.388	50.122	894.229
	SURS, 2021M09	13.555	50.866	906.434
Delovo aktivno prebivalstvo po kraju dela	SURS, 2019	14.922	47.406	894.229
	SURS, 2021M09	14.742	47.977	906.434
Povprečna mesečna neto plača v EUR	SURS, avgust 2015	1.017,15	968,16	995,85
	SURS, 2020	1.185,18	1.100,71	1.208,65
Število podjetij (gospodarskih družb in s.p.)	AJPES, junij 2020	3.876	12.631	220.107
	AJPES, september 2021	3.927	12.907	228.162
Skupni prihodki podjetij v 1000 €	AJPES, 2014	1.035.333	3.578.871	90.739.422
	AJPES, junij 2020	1.262.384	4.253.892	103.892.449
Število prenočitev turistov	SURS, 2018	214.181	1.242.540	15.694.705
	SURS, 2021M9	157.980	1736.530	17.788.523

Mestna občina Nova Gorica (v nadaljevanju MONG) je po površini deveta največja slovenska občina. Geografsko je zelo raznolika, saj se na površini 280 km² (12 % ozemlja Goriške statistične regije, 1,4 % ozemlja Slovenije) na jugu dotika Krasa, na vzhodu Vipavske doline, na zahodu doline reke Soče, na severu pa pokriva del Trnovske in Banjške planote. Prav zaradi velike površine je v Mestni občini Nova Gorica kar 44 naselij, med njimi je 5 naselij mestnega območja in 39 ostalih podeželskih naselij.

Po številu prebivalstva se Mestna občina Nova Gorica uvršča na 9. mesto v Sloveniji (31.932 prebivalcev leta 2019). Na kvadratnem kilometru površine občine živi povprečno 114 prebivalcev, kar je več, kot je povprečje za Slovenijo (103 prebivalci na km²).

VTUS Nova Gorica 2030 podrobno obravnavamo urbani del Mestne občine Nova Gorica (Karta 1), ki obsega naselja Nova Gorica, Solkan, Pristava, Kromberk in Rožna dolina.

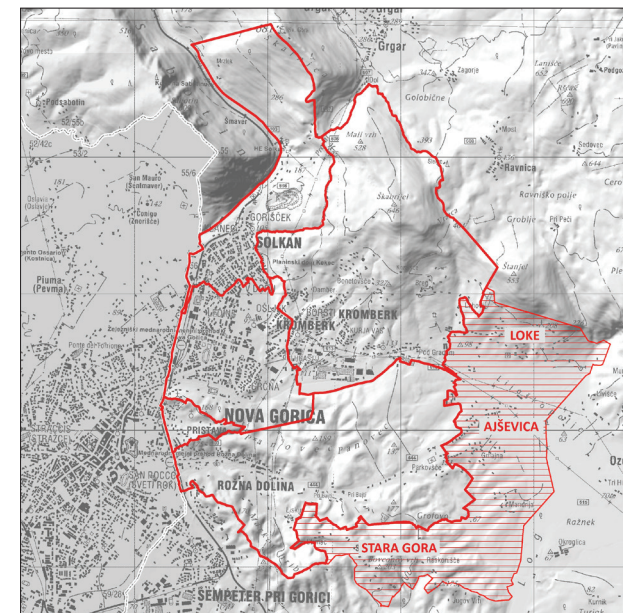

Merilo 1 : 50 000 | Viri TK50, GURS | DMR, GURS | Locus d.o.o., 2015

Legenda

- državna meja
- upravičeno območje TUS

Karta 1 Prikaz mestnega območja Nova Gorica (upravičeno območje TUS/CTN v finančni perspektivi 2014–2020)

Merilo 1 : 50 000 | Viri TK50, GURS | DMR, GURS | Locus d.o.o., 2015

Legenda

- državna meja
- upravičeno območje TUS
- prehodna naselja

Karta 2 Prikaz mestnega območja s prehodnimi naselji po OPN

Čezmejno somestje Nova Gorica – Šempeter – Gorica kot regijsko središče v evropskem prostoru

Z razdelitvijo bivše občine Nova Gorica je pomemben vitalni del mestnih funkcij (bolnišnica, logistika) in primestnega prostora leta 1998 pripadel občini Šempeter-Vrtojba. Po drugi strani prihaja do vse tesnejšega sodelovanja na ravni javnih storitev in skupnih programov ter projektov tako z občino Šempeter-Vrtojba kot italijansko občino Gorico (Comune di Gorizia), s katerimi je Mestna občina Nova Gorica ustanovila Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje, EZTS GO. Slednje kot ožje skupno čezmejno urbano območje združuje skoraj 70.000 prebivalcev, skupaj z sub-urbanimi območji pa krepko presega 100.000 prebivalcev ter opravlja funkcijo regijskega središča širšega prostora vzdolž današnje slovensko-italijanske meje. V tem kontekstu zato tako analiza kot tudi razvojna vizija Nove Gorice upoštevata širši prostor čezmejnega somestja, kar nadgrajuje izhodišča razvoja Nove Gorice kot nacionalnega središča, kakor to predvideva *Strategija prostorskega razvoja Slovenije*.

Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije (Ur.l.RS 76/2004) Novo Gorico opredeljuje kot središče nacionalnega pomena z obrazložitvijo da se »Nova Gorica zaradi izpostavljenega lege na zahodni meji Slovenije razvija kot močno gospodarsko in kulturno središče, ki bo sposobno enakovredno sodelovati s čezmejnimi območji v Italiji in kot pomembno regionalno prometno vozlišče.«

Nova Gorica v strategiji prostorskega razvoja Slovenije kot središče nacionalnega pomena ni bila opredeljena v somestju s Šempetrom in Vrtojbo, ki dejansko v prostoru prevzemata največji

del sistema prometnega vozlišča. Prav tako ni opredeljeno somestje, ki tvori skupaj mednarodno središče na slovensko-italijanski meji.

Nova Gorica je mesto na meji z Italijo, ki je svoj gospodarski in družbeno politični razcvet doživljala v 90. letih 20. stoletja, nakar se je predvsem v obdobju krize po letu 2008 začelo nekoliko manj stabilno obdobje, kar je zahtevalo nove premisleke in preveritev razvojnih potencialov.

Še v času pred vstopom Slovenije v Evropsko unijo (2004), predvsem pa po padcu meje, so bila mesta Nova Gorica, Šempeter in Gorica (Italija) tako gospodarsko kot tudi družbeno in kulturno izredno povezana, zato so se občinske uprave treh mest odločile, da formalizirajo sodelovanje z ustanovitvijo skupnega **Evropskega združenja za teritorialno sodelovanje GO**.

EZTS GO je bilo leta 2011 ustanovljeno na osnovi uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (1082/2006/ES z dne 5. julija 2006) ter uredbe Republike Slovenije o ustanavljanju evropskega združenja za teritorialno sodelovanje (Uradni list RS, št. 31/08 in 9/11) in zakona Republike Italije št. 88/2009 (z dne 7. julija 2009 o izvajanju Uredbe ES št. 1082/06), kar je čezmejnemu skupnemu središču omogočilo vzpostavitev temeljev čezmejnega regijskega središča v kontekstu evropskega prostora.

Priprava strateškega načrta EZTS GO je potekala v letih 2012 in 2013 po pristopu »bottom up«, torej z vključevanjem ključnih deležnikov z obeh strani meje. V okviru strateškega načrta so nastali trije projekti: Čezmejni park Isonzo-Soča, Salute-Zdravstvo in Železniško vozlišče Nova Gorica-Gorica-Šempeter. Skladno s prioritetskimi cilji programa sta bila projekta Salute-Zdravstvo

in Isonzo-Soča po pogajanjih z Evropsko komisijo in delovno skupino, ki je oblikovala Program čezmejnega sodelovanja Italia-Slovenija 2007-2014, vključena v operativni program omenjenega programa za izvedbo z instrumentom celostnih teritorialnih naložb, pri čemer je EZTS GO nastopal kot edini upravičenec projekta. To je omogočilo izvedbo projektnih aktivnosti, ki sicer ne bi bile mogoče, na primer izgradnje kolesarske poti na mejni črti med Novo Gorico in Gorico. Poleg tega sta bila projekta sofinancirana v višini 15 % iz italijanskih nacionalnih sredstev tudi za ukrepe, izvedene v Sloveniji, saj je upravičenec EZTS GO pravna oseba italijanskega javnega prava. Projekta sta v zaključni fazi izvedbe in tako občine kot tudi Evropska komisija ju ocenjujejo kot izreden **primer dobre prakse v Evropi**, saj je izvedba zagotovila številne rešitve glede odprave administrativnih ovir pri izvedbi čezmejnih upravnih postopkov, kar je ena od prioritet Evropske komisije.

Glede na izkušnje so občine ustanoviteljice EZTS GO sprejele skupno odločitev, da **v finančni perspektivi 2021–2027 nadaljujejo z oblikovanjem skupnih čezmejnih politik**, saj predstavlja to za tri mesta edini logični korak v smeri izkoriščanja teritorialnega potenciala in razvoja območja kot celote. Zato se *TUS Nova Gorica 2030* pripravlja kot sestavni del skupnega dokumenta *Trajnostne urbane strategije občin Gorica, Nova Gorica in Šempeter-Vrtojba*, ki bo določal smernice za skupen in uravnotežen razvoj celotnega območja.

Nova Gorica je v partnerstvu z italijansko Gorico konec leta 2020 bila izbrana za *Evropsko prestolnico kulture 2025*. V okviru kandidature je nastal strateški dokument, ki nakazuje izhodišča za celosten razvoj čezmejnega območja.

Izkoriščanje primerjalnih prednosti prostora temelji na predpostavki, da lahko **le skupen razvoj**

celotnega čezmejnega somestja krepi vlogo le-tega kot regijskega središča v evropskem prostoru. Notranja konkurenčnost treh središč ni slabost, temveč pomembna prednost in vzvod za aktivno delovanje vseh dejavnikov razvoja.

Vplivno območje čezmejnega somestja **predstavlja tudi eno pomembnejših območij slovenskega kulturnega prostora vzdolž italijansko-slovenske meje. Tako se z vzpostavitev formalnih okvirjev za institucionalno čezmejno sodelovanje krepi tudi vloga somestja kot slovenskega kulturnega središča.**

Nova Gorica kot središče nacionalnega pomena in središče goriške regije

Nova Gorica predstavlja pomemben del ograjenosti slovenskega poselitvenega prostora, kot urbano središče goriške statistične regije pa s centralnimi dejavnostmi daje pomembno podporo regiji, somestju in funkcionalnemu zaledju.

Nova Gorica je bila branik slovenskega kulturnega prostora na meji in je tudi danes **pomembno kulturno središče širšega prostora.** Mesto v zadnjih letih izgublja delovna mesta in s tem vlogo zaposlitvenega središča. Izguba delovnih mest v Novi Gorici ni samo posledica gospodarske krize v povezavi s prestrukturiranjem gospodarstva v tranziciji, temveč tudi posledica izgube enega ključnih gospodarskih generatorjev na območju – državne meje. Tokovi dnevne delovne migracije kažejo veliko navezanost na sosednjo Gorico ter relativno močne dnevne migracije na območje Ljubljane.

Nova Gorica je z regijo ustrezno povezana, čeprav povezave temeljijo primarno na cestnem omrežju, medtem ko so železniške povezave slabše in ne predstavljajo primerne podpore gospodarstvu. Posebnost Nove Gorice je, da ima v neposredni bližini železniško, pristaniško in avtocestno omrežje, ki jo bolje povezuje s širšim evropskim prostorom kot s svojim zaledjem in nacionalnim središčem.

Mednarodni položaj in vloga Nove Gorice

Zgodovinsko ozadje nastanka mesta, specifična obmejna lega v neposrednem stiku z evropskimi prometnimi koridorji ter delovanje **širše urbane aglomeracije Nova Gorica – Šempeter – Vrtojba – Gorica** s privlačnim mediteranskim okoljem pomembno opredeljujejo današnjo in prihodnjo prostorsko ter razvojno vlogo Nove Gorice v Goriški razvojni regiji ter v širšem prostoru Alpe-Jadran.

Pomembno razvojno prednost predstavlja geografska umeščenost območja v mednarodni razvojni trikotnik Videm/Tržič, Benetke, Beljak ter dostopnost do več italijanskih mednarodnih letališč, pristanišč, omrežja avtocest in hitre železnice Italije in Avstrije, kar v kombinaciji z mediteransko klimo omogoča razvoj mednarodno prepoznane športno-rekreacijske turistične ponudbe ter soustvarja izjemno privlačen prostor bivanja. **Geografska lega mesta je tista ključna primerjalna prednost, ki ponuja priložnosti za prodornejši gospodarski razvoj na evropskih in globalnih trgih.**

Karta 3 Položaj Nove Gorice v čezmejnem somestju EZTS
Nova Gorica – Gorica – Šempeter – Vrtojba

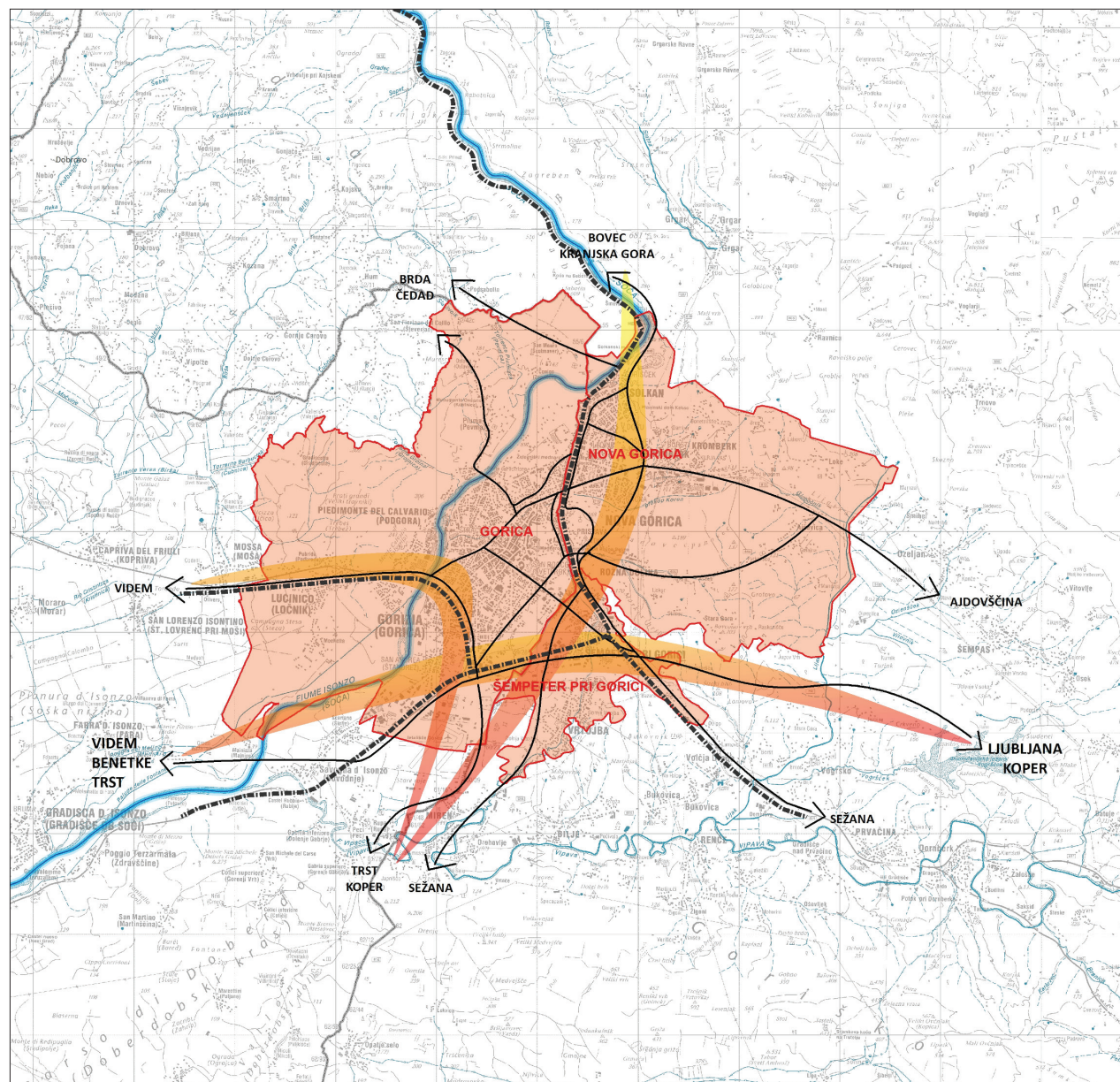
Legenda

Vsečina

- območje EZTS
- Soča
- prometne osi
- železnica
- prometne povezave

Podlaga

- državna meja
- upravičeno območje TUS

Merilo 1 : 120 000 | Viri TK50, GURS | DMR, GURS | Locus d.o.o., 2015

IV. SWOT analiza

Rezultati poglobljene analize stanja prostora, okolja, demografskih trendov, poslovnega in inovacijskega ter socialnega okolja, izida delavnice strateške skupine in petih fokusiranih delavnic so uvodoma zgoščeni v kombinirano analizo prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti (SWOT analiza) ter analizo političnih, ekonomskih, sociološko-kulturnih in tehnoloških dejavnikov (PEST analiza).

Iz te analize izhaja **pet ključnih razvojnih izzivov mesta**, ki predstavljajo izhodišče tako za zgoščeni logični okvir strategije z opredelitvijo razvojne vizije kakor tudi za določitev prednostnih usmeritev razvoja mesta s cilji, sklopi ukrepov in konkretnimi aktivnostmi.

PEST VIDIK	Prednosti	Slabosti	Priložnosti	Nevarnosti	Razvojni izziv
EKONOMSKI VIDIK	• univerza, visokošolske ustanove, MIC Šolski center, X-Center • razvijajoče se start up okolje • programi in inštitucije inovacijskega okolja • potencial MSP • kompetence v igralništvu	• upad delovnih mest • nadpovprečna brezposelnost mladih • šibka rast in nastajanje novih podjetij • pomanjkanje primerne prostora za širitev gospodarskih dejavnosti • odvisnost od velikih sistemov • nepovezano podporno okolje	• razvoj talentov in inovativnosti • tehnološko-inovacijski Hub • aktiviranje individualne podjetniške pobude • profesionalno podporno okolje za investitorje • atraktivnost čezmejnega somestja za hkraten vstop na dva trga • revitalizacija degradiranih površin • visoko zmogljiva širokopasovna infr.	• dnevne delovne migracije – Nova Gorica le spalno naselje • prenizka dodana vrednost zaradi nekvadratnih delovnih mest • nezainteresiranost in nesodelovanje lastnikov urbanih degradiranih zemljišč • gospodarska kriza kot posledica covid-epidemije	gospodarska transformacija
SOCIO-KULTURNI VIDIK	• mediteranski značaj, odprtost zelene soseske • EPK 2025 kot generator sprememb & večja vidnost • številni delujoči programi in institucije na področju socialnega varstva • aktivne nevladne organizacije • raznovrstna športna infrastruktura in ponudba za preživljanje prostega časa	• pomanjkanje stanovanj za mlade • povečevanje socialnih stisk in revščine • relativna pasivnost in šibka samoiniciativnost • prebivalci pogrešajo skupne javne prostore in dogodke za druženje	• kreativni potencial kulture • aktiviranje praznih objektov kulturne dediščine • krepitev skupnosti (soseske, medgeneracijsko sodelovanje,..) • opolnomočenje nevladnih organizacij • solidarna integracija migrantov • staranje prebivalstva ob meji kot izziv za nove storitve (zdravstvo, socialne storitve) • vodilna šola s prilagojenim programom	• beg mladih • povečevanje socialne neenakosti • nižanje življenjskega standarda • pasivnost/ ne vključevanje prebivalcev v razvojne projekte	vitalnost mesta in vključevanje meščanov v mestno skupnost
OKOLJSKI VIDIK	• obsežne zelene površine v mestu in na obrobju • čist zrak • urejena komunalna infrastruktura • brezplačen javni mestni promet povezuje mesto in subcentre • osnovno kolesarsko omrežje • privlačno podeželje za bivanje in zeleni turizem	• zastarelo železniško omrežje • energetska neučinkovitost daljinskega toplovodnega omrežja, javne razsvetljave in večstanovanjskih zgradb • energetska potratni stanovanjski objekti, šole in vrtci • neurejene zaledne vode v mestu onemogočajo širitev mesta	• trajnostna mobilnost (umik avtomobilov iz centra; javni potniški promet; kolesarske in peš poti) • nov logistični intermodalni center (železniška in avtobusna postaja, povezani z vsemi drugimi oblikami javnega prometa) • učinkovitejša upravljanje z energijo (toplovod, energetska prenova stavb) • fotovoltaika na javnih stavbah in površinah • trajnostni načini urejanja zalednih voda v mestu • razvoj petzvezdične turistične destinacije	• zaostrovanje podnebnih sprememb (poplave, nevihte) • neodzivnost države pri posodobitvi železniškega omrežja • višina investicij, potrebnih za prilagajanje podnebnim spremembam • nepripravljenost občanov na radikalne spremembe prometne politike • neenotnost med Vipavsko dolino in Čezmejno Goriško v razvoju enotne turistične znamke	zmanjševanje ogljičnega odtisa in novi obnovljivi viri energije
POLITIČNI VIDIK	• »mesto na meji« • večkulturnost • funkcijsko središče regije • čezmejno somestje • delujoče EZTS • širša prometna dostopnost (tudi v povezavi z italijanskimi prometnimi vozlišči)	• odsotnost prodorne gospodarske vizije • nezmožnost širjenja mesta zaradi fizičnih / upravnih omejitev • neučinkovite povezave javnega prometa • izgubljanje konkurenčnosti mesta	• skupne pobude čezmejnega somestja • izraba potenciala geografske lege (Alpe-Jadran / Soča) za prometno in turistično repozicioniranje • promoviranje mlade in zelene prestolnice na meji kot razvojne priložnosti • regijsko povezovanje mesta in podeželja • EPK 2025 kot priložnost za pozicioniranje v evropskem prostoru	• zmanjševanje razvojnega dela proračuna MONG • nadaljnje izgubljanje položaja v primerjavi s sosednjimi regionalnimi središči	pozicioniranje in krepitev mesta v slovenskem in čezmejnem prostoru
UPRAVNI VIDIK	• delujoč javni promet • urejena komunalna infrastruktura • transparentnost dela občinske uprave • participativni proračun	• relativno visoka stopnja motorizacije in pomanjkanje parkirnih površin v soseskah • relativno majhno število prebivalcev • nezadostna prisotnost Nove Gorice v državnih strateških dokumentih in vizijah razvoja	• digitalizacija urbanih procesov • uvajanje koncepta pametnega mesta • možnosti za pridobitev evropskih sredstev zaradi koncepta čezmejnega somestja • mesto kolesarjev in trajnostne mobilnosti • optimiziranje ravnanja z odpadki • nove poti komunikacije z občani za aktivnejše soodločanje	• nekoordinirane pobude z obeh strani meje • administrativne ovire dveh držav • neodzivnost občanov • zapostavljenost »zahodne statistične regije« v prihodnji finančni perspektivi in posledično težje dostopanje do EU-sredstev	učinkovitost mestnih sistemov in procesov ter digitalna transformacija

V. Razvojni izzivi in aktivnosti za njihovo reševanje

V procesu strateškega načrtovanja je bilo prepoznanih **pet ključnih razvojnih izzivov**, ki jih v nadaljevanju naslavlja novelacija *Trajnostne urbane strategije Nove Gorice 2030*.

Razvojni izzivi TUS Nova Gorica 2030 so:

- I. gospodarska transformacija
- II. vitalnost mesta in socialno vključevanje meščanov vseh starostnih skupin
- III. zmanjševanje ogljičnega odtisa in novi obnovljivi viri energije
- IV. pozicioniranje in povezanost mesta v slovenskem, regijskem ter evropskem prostoru
- V. učinkovitost mestnih sistemov in procesov ter digitalna transformacija.

Razvojni izziv I:

Gospodarska transformacija

»Lahkost bivanja« ob boku velikih in uspešnih gospodarskih sistemov (HIT, Meblo, MIP, Salonit Anhovo, Iskra Avtoelektrika), ki so skupaj zagotavljali več tisoč delovnih mest, je Novo Gorico skozi več desetletij uspavala. Izgubo delovnih mest v industriji so nadomestile terciarne dejavnosti, predvsem logistika in igralništvo, ki sta obe sprva doživeli razcvet, nato pa krčenje. Brezposelnost je v času največje svetovne finančne in gospodarske krize leta 2008 dosegala 4,3 % oziroma 650 oseb, a je do leta 2015 narasla na 11,1 % oziroma 1.511 oseb.

V primerjavi z obdobjem pred gospodarsko krizo se je število delovnih mest znižalo za 2.720 (večinoma v gospodarskih družbah), število delovno aktivnega prebivalstva pa za 2.354. V zadnjem obdobju brezposelnost ponovno pada in je v juniju 2020 znašala 7,3 % (1.056 oseb). Število delovnih mest se je v primerjavi z letom 2015 (14.076) v letu 2019 povečalo za 759, število delovno aktivnega prebivalstva pa za 1.378 med letoma 2015 (11.745) in 2019 (13.123).

Novogoriško gospodarstvo je konec 2014 v goriški regiji predstavljalo 34 % vseh gospodarskih subjektov, 30 % zaposlenih, 29 % vseh prihodkov in le 20 % celotnega dobička. V občini je bilo junija 2015 le 14 gospodarskih družb z več kot

50 zaposlenimi, 24 podjetij s 15–50 zaposlenimi in 31 podjetij z 10–14 zaposlenimi. 77 % vseh gospodarskih družb je mikro podjetij. Očiten je primanjkljaj rastočih srednjih in malih podjetij, ki bi nadomestila izgubo delovnih mest iz časa gospodarske krize.

V letu 2019 je bilo v Mestni občini Nova Gorica ustanovljenih 53 družb, izbranih pa 79 družb. V gospodarskih družbah goriške regije je bilo v letu 2019 zaposlenih 7.473 ljudi, povprečna neto plača je v letu 2019 v mestni občini Nova Gorica znašala 1.092 EUR. Največ gospodarskih družb v mestni občini posluje na področju trgovine ter vzdrževanja in popravila motornih vozil, sledijo pa strokovna znanstvena in tehnična dejavnost ter predelovalna dejavnost. Med 13 občinami goriške regije so kar 68 % neto čistega dobička izkazale gospodarske družbe z območja občin Nova Gorica, Idrija in Ajdovščina. Največje povečanje neto čistega dobička v primerjavi s predhodnim letom izkazuje prav mestna občina Nova Gorica.

V letu 2019 je bilo v Mestni občini Nova Gorica ustanovljenih 312 samostojnih podjetnikov, izbranih pa 235 samostojnih podjetnikov. Največ samostojnih podjetnikov posluje na področju gradbeništva in predelovalnih dejavnosti.

Zaradi dostopnih in dobro plačanih delovnih mest v teh panogah, nazadnje v igralniški industriji, podjetniško razmišljanje ni bilo potrebno. **Mesto želi izboljšati pogoje za nastajanje, rast in prihod podjetij, še zlasti v panogah s potencialom rasti.** Razvijamo spodbudno okolje in nov poslovni model mesta, ki bo konkurenčen in bo privabljal tako nove zaposlene kot podjetja. Kot je v razpravi z gospodarstveniki in podjetniki poudaril predstavnik solkanskih podjetnikov Radovan Grapulin: »Ključna

so vlaganja v skupine ljudi, ki so sposobni premikati meje. Le ambiciozni, mednarodno prepoznavni projekti imajo možnost prebiti lokalne meje in postati svetovne zgodbe.«

V občini je danes okoli 100 hektarov površin v različnih gospodarskih conah, od tega 12 ha nezazidanih. Osrednje cone so na vzhodu mesta (Kromberk), obmejni pas med Solkanom in železnico na zahodu ter gospodarska cona SIA na severu mesta ob vstopu v Soško dolino. Zahteven dolgoročen izziv predstavljajo **neizkoriščene degradirane urbane površine v razpršeni zasebni lasti**, s poddimenzionirano infrastrukturo in neurejenimi dostopi, kar zahteva načrten pristop vseh deležnikov k načrtovanju in upravljanju ter ureditvi, saj te površine in opuščeni objekti predstavljajo edino večje območje za nove podjetniške naložbe.

V procesu priprave TUS so bile kot **perspektivne dejavnosti** prepoznane poslovno-tehnične in logistične storitve, energetika, biotehnologija, kreativne industrije, IKT tehnologije, igralništvo in tehnologije igralništva, zdravstvene in socialno-varstvene storitve, turizem in šport.

Mesto se lahko pozicionira kot idealno lokalno okolje za globalno poslovanje v smeri kreativnosti, inovativnosti in zelenih tehnologij tudi z aktiviranjem potencialov, ki jih imajo **ustanove podpornega okolja**, kot so šole, univerza, Primorski tehnološki park (PTP), X-Center, Medpodjetniški izobraževalni center (MIC) ter druge razvojne in raziskovalne institucije.

Vitalnost mesta in vključevanje meščanov v mestno skupnost

Že nekaj let se število prebivalcev v mestnem območju zmanjšuje, predvsem na račun upada priselitev iz tujine in odseljevanja mladega prebivalstva. **Zaustavitev negativnih demografskih trendov je primarni izziv trajnostne urbane strategije.**

Med letoma 2005 in 2008 se je prebivalstvo v občini zmanjšalo za 406 oseb, predvsem na račun zniževanja mestnega prebivalstva (- 490), prebivalstvo na podeželju pa se je povečalo (+ 84). Upad je bil izrazitejši v mestnih naseljih Nova Gorica, Solkan in Pristava, z izjemo Kromberka in Rožne Doline. Indeks staranja¹ v mestnem območju Nove Gorice je leta 2014 znašal 164,2, v občini 137,9, kar je daleč nad slovenskim povprečjem (119,6).

V letih 2015 do 2019 se je trend števila prebivalcev obrnil nekoliko v pozitivno stran, saj se je med letoma 2015 in 2019 število prebivalcev v občini povečalo za 12 oseb, predvsem zaradi povečanja števila prebivalcev na mestnem območju (28). Obenem je število prebivalcev na podeželju rahlo upadlo (-16). Indeks staranja je bil leta 2019 na mestnem območju 203,9, v občini pa 160,2, medtem ko je slovensko povprečje 131,7, kar nakazuje na splošno staranje prebivalstva.

¹ Razmerje števila prebivalstva starejšega od 65 let in mlajšega od 15.

Poleg pozitivnega poslovnega okolja in novih delovnih mest je potrebno ustvariti tudi kakovostno življenjsko in socialno okolje za mlade družine. Povpraševanje po neprofitnih stanovanjih sklada je večje od ponudbe, še zlasti med mladimi in ranljivejšimi skupinami. V zadnjih letih narašča potreba po začasnih stanovanjskih bivalnih enotah.² Ključna izziva sta nove oblike gradnje kapacitet, kot so stanovanjske zadrage in javno-skupnostna partnerstva, ter funkcionalna raba stanovanjskih površin, v katerih sami bivajo starejši občani.

V mestnem naselju Nova Gorica prebiva 13.031 občanov, med njimi večji del v večstanovanjskih objektih znotraj značilnih urbanih sosesk. Multikulturnost predstavlja potencial za razvoj mesta in urbane kulture ter čezmejnega in širšega povezovanja, zato je mesto odprto za tuje študente ter sposobno solidarno integrirati migrantsko skupnost.

Pomemben segment je tudi socialno vključevanje starejših in ranljivih skupin prebivalstva. Med izzivi socialne varnosti gre izpostaviti povečevanje socialnih stisk in revščine, položaj mladih in naglo

rast populacije starejših. Vsem tem skupinam prebivalcev želimo omogočiti kakovostno in varno življenje v mestu, z različnimi socialnimi ukrepi in zagotavljanjem pogojev za kakovostno preživljanje časa.

² Strategija Stanovanjskega sklada Mestne občine Nova Gorica 2009–2013, Nova Gorica, 2009, Stanovanjski sklad Mestne občine Nova Gorica – javni sklad

Razvojni izziv III:

Zmanjševanje ogljičnega odtisa in novi obnovljivi viri energije

Največji porabniki energije v občini so promet, podjetja in stanovanja, ki so hkrati tudi največji povzročitelji emisij CO₂. Z zmanjševanjem ogljičnega odtisa **prometa, industrije in gospodinjstev**, učinkovito rabo energije iz obnovljivih virov in urejenimi urbanimi sistemi želi Nova Gorica postati nizkoogljično mesto, prilagojeno podnebnim spremembam. Nove obnovljive vire energije bo iskalo v sončni in vetrni energiji.

Promet je prepoznan kot glavni vir emisij CO₂ (45 %). Nova Gorica beleži eno najvišjih stopenj motorizacije v Sloveniji, merjeno s številom vozil na 1000 prebivalcev, čeprav se ta v zadnjih letih že znižuje. Prebivalci so vse bolj naklonjeni trajnostnim oblikam mobilnosti in hkrati opozarjajo na potrebo po večji prometni varnosti, saj obstoječe kolesarske in peš poti med seboj še niso ustrezno povezane (v samem središču in s subcentri) niti prilagojene gibalno oviranim osebam. Subvencioniran javni potniški promet je premalo izkoriščena prednost.

Obstoječe omrežje **daljinskega toplotnega ogrevanja** v Novi Gorici ni učinkovito, fond javnih in stanovanjskih stavb pa je energetskega potraten. Večina večstanovanjskih objektov je bila zgrajenih pred letom 1980, zato je potencial za energetske prihranke v stanovanjih velik. Z naložbami

v učinkovito rabo energije lahko občina in gospodinjstva na dolgi rok ustvarijo pomembne prihranke ter z zmanjšanjem emisij prispevajo k okoljskim ciljem.

Podnebne spremembe na drugi strani povečujejo pogostost močnih nalivov in s tem problem odvajanja zalednih meteornih voda na zahodnem in severnem delu mesta. Te vode se razlivajo na odprte travne površine, ki sicer predstavljajo edini prostorski potencial opredeljen v OPN za razvoj dejavnosti znotraj mestnega središča. Vse to kaže na okrepljeno potrebo po **trajnostnem upravljanju z energijo in prostorom**. Odvodnja na jugu mesta se ureja skupaj z goriško občino, na severu pa vključno z zbiralnikom pod obvoznico s sredstvi za spopad s podnebnimi spremembami iz sklada za okrevanje. Prav slednja rešitev odpira nove možnosti kvalitetne pozidave znotraj mestnega središča.

Obsežne **zelene površine** občani prepoznajo kot enega osrednjih dejavnikov kakovosti bivanja v mestu. Zeleni sistemi s svojo senčno mikroklimo pokažejo svojo neprecenljivo vrednost v poletnem času, saj je Nova Gorica eno najtoplejših slovenskih mest.

Trajnostno upravljanje s prostorom, povečanje trajnostnih oblik mobilnosti znotraj mesta in s

sosednjimi občinami ter učinkovito upravljanje javne infrastrukture poleg pozitivnih okoljskih učinkov prispevajo tudi h krepitvi konkurenčnih prednosti mesta – zagotavljajo namreč **večjo kakovost bivalnega okolja**.

Razvojni izziv IV:

Pozicioniranje in povezanost mesta v slovenskem, čezmejnem ter evropskem prostoru

Nova Gorica je v *Strategiji prostorskega razvoja Slovenije* prepoznana kot središče Goriške regije in središče nacionalnega pomena. Vendar pa ima mesto zaradi svoje lege na zahodni slovenski meji, specifične zgodovine in tesnega sobivanja z občinama Šempeter-Vrtojba in italijansko Gorico potencial in energijo, da zavzame vlogo **dinamičnega mednarodnega središča** v prostoru med Ljubljano, Vidmom, Trstom in Benetkami. Zaradi strateške pozicije in prepleta železniških in cestnih povezav ter letališč in pristanišč ima somestje izrazit potencial logističnega centra.

Zaradi intenzivnega odtoka mladega prebivalstva so sosednja mesta v italijanski Furlaniji-Juljski krajini razvojno relativno pasivna.

Po drugi strani se je somestje treh občin Nova Gorica – Vrtojba-Šempeter – Gorica z ustanovitvijo **Evropskega združenja za teritorialno sodelovanje** (EZTS) odločilo za formalizirano sodelovanje, kar odpira nove priložnosti čezmejnega pozicioniranja. Mesto Nova Gorica v tem kontekstu prepozna obdobje do leta 2030 kot priložnost za povrnitev nekdanje energije mladega mesta, krepitev konkurenčnosti in komplementarnosti s sosednjo Gorico ter **strateške vloge mesta na zahodni slovenski meji**. Predpogoj za to je infrastruktura za dobro dostopnost in povezanost

mesta s preostalim delom države in čez mejo proti Evropi, nenazadnje pa tudi znotraj mesta samega.

K prepoznavnosti in pozicioniranju **evropskega somestja** v širšem evropskem prostoru bo bistveno prispevala uspešna kandidatura za *Evropsko prestolnico kulture 2025*, ki bo že svojo naslovno temo – *GO! Borderless* – še bolj pa z dnevnim sodelovanjem v procesu priprave in izvedbe dokazala potencialne sodelovanja dveh obmejnih mest in celotne regije.

Za pozicioniranje Nove Gorice tako doma kot po svetu je pomembno tudi dosledno profiliranje in uresničevanje **turistične destinacije** butičnega, petzvezdičnega doživetja **zelenega mesta**, za kar črpa argumente tako iz zelenosti samega mesta (parkovne površine, poraščenost z drevesi) in povezanosti z bližnjo naravo (Vipavska dolina, Soška dolina, Brda, Kras) kakor tudi iz kombinacije enološke in gastronomske ponudbe, ki jo odlikujejo lokalna pridelava in kratke dobavne poti.

Razvojni izziv V:

Učinkovitost mestnih sistemov in procesov ter digitalna transformacija

Mesto je izvedlo velike okoljske naložbe v kanalizacijsko omrežje, čistilno napravo in javno razsvetljavo, kar je pomembno izboljšalo stanje okolja. V fazi projektiranja sta oba kraka odvodnje. Ostajajo nekateri urbani podsistemi na področju daljinskega ogrevanja in energetske učinkovitosti objektov, prometnega sistema in trajnostne mobilnosti.

Daljinsko ogrevanje predstavlja izziv z vidika potrebe po širitvi na eni strani in izgub na drugi strani. Na območju mesta je še veliko stanovanjskih blokov nesaniranih, zato je smiselno pristopiti k obnovljivim virom energije in nadaljevati s prenovami fasadnega ovoja, gradbenih konstrukcij, funkcionalnosti in arhitekture.

Zaradi prekinitve regijskega projekta Regijski center za ravnanje z odpadki Nova Gorica (RCERO Nova Gorica) v letu 2014 in zapiranja obstoječe deponije ter sanacije le-te mora mesto optimizirati sistem ravnanja z odpadki. Predvideno je zmanjševanje količin odpadkov na izvoru s spodbujanjem ločenega zbiranja odpadkov ter recikliranja in uvajanja ponovne uporabe.

Pomembni premiki bodo doseženi z **navezavo na infrastrukturo sosednje Gorice** (ulice, vodovod, odvodnja, javni promet). Sočasno z urejanjem

kolesarskih in peš poti je potrebno optimizirati tudi javni potniški promet na območju somestja, pri čemer bosta posebne pozornosti deležna sistema bike-sharinga in car-sharinga. **Pametno upravljanje z energijo v mestu ter prehod v zeleno mesto kolesarjev in pešcev** sta realna izziva Nove Gorice, ki bosta bistveno izboljšala privlačnost, podobo in kakovost življenja v mestu. V luči podnebnih sprememb in dolgoročnega omogočanja prostora za širitev kvartarnih dejavnosti se je mesto lotilo reševanja urejanja zalednih voda.

Potrebe po novih **digitalnih tehnologijah** upravljanja z viri, infrastrukture in urbanih sistemov, ki se kažejo na več področjih (voda, toplotna energija, razsvetljava, odpadki, promet, javni objekti...), bomo reševali v sodelovanju z lokalnimi/regionalnimi raziskovalnimi in izobraževalnimi ustanovami, strokovnimi organizacijami in podpornimi organizacijami ter naprednimi podjetji v smeri **razvoja pametnih urbanih omrežij**.

Z realizacijo *Trajnostne urbane strategije 2030* se bo postopoma razvil **nov model načrtnega upravljanja razvoja mesta**, ki bo bolj konkurenčen in bo okrepil strateško pozicijo Nove Gorice v širšem prostoru. S sodobno tehnologijo in strokovnostjo podprto upravljanje in vodenje ključnih procesov v mestu je nujno narediti tudi za povsem odprto in

pregledno, kar prispeva ne le k dobri **obveščenosti občanov in občank**, temveč skozi demokratične postopke omogoča tudi njihovo **aktivno soodločanje** o vseh ključnih vprašanjih prihodnjega urbanega razvoja.

VI.

Prednostne usmeritve s cilji in ukrepi

Aktivnosti za reševanje razvojnih izzivov

Za reševanje posameznih razvojnih izzivov je bilo z analizo doslej doseženih rezultatov ter strateško delavnico ključnih odločevalcev najprej določenih **PET PREDNOSTNIH USMERITEV**, nato pa so bili skozi proces fokusiranih področnih delavnic podrobneje določeni posamezni **cilji** prednostnih usmeritev ter opredeljeni **sklopi ukrepov** in konkretne **aktivnosti** za njihovo realizacijo. Za vsako prednostno usmeritev so povzeti tudi ključni **kazalniki**.

Tako prečno usklajen dokument je pripravljen za **vsebinsko razpravo** s ključnimi deležniki in **javno razpravo** z občankami in občani.

Logično ujemanje ciljev, prednostnih usmeritev, sklopov ukrepov in konkretnih aktivnosti ter kazalnikov zgoščeno povzema **LOGIČNI OKVIR INTERVENCIJE**, ki na koncu poglavja v eno pregledno tabelo povzema vseh pet prednostnih usmeritev.

Za uresničevanje dolgoročne vizije razvoja urbanega območja Nove Gorice do leta 2030 je opredeljenih **pet prednostnih usmeritev s petimi ključnimi strateškimi cilji**. Prednostne usmeritve in cilji se medsebojno dopolnjujejo

z namenom okrepitve razvojne in gospodarske energije mesta ter njenega čezmejnega in mednarodnega pozicioniranja.

Prednostne usmeritve in cilji TUS Nova Gorica 2030 so:

- I. PAMETNO IN PODJETNO MESTO.**
Cilj 1: Gospodarsko prodorno univerzitetno mesto
- II. PRAVIČNO IN PRIVLAČNO MESTO.**
Cilj 2: Solidarno delovno in bivalno okolje za vse generacije
- III. ZELENO IN ZDRAVO MESTO.**
Cilj 3: Nizkoogljično mesto, prilagojeno podnebnim spremembam
- IV. POVEZANO IN DOSTOPNO MESTO.**
Cilj 4: Povezana čezmejna Goriška
- V. DOBRO UPRAVLJANO SOMESTJE.**
Cilj 5: Soodločanje aktivnih občanov in občank

V nadaljevanju so za vsako prednostno usmeritev in doseganje področnih ciljev opredeljeni **sklopi ukrepov** in **konkretne aktivnosti** ter **kazalniki uspešnosti**.

PAMETNO IN PODJETNO MESTO

Izhodišča

Nekdanje industrijsko zaposlitveno središče Goriške z nekaj nosilnimi in prepoznavnimi gospodarskimi subjekti se je pred tridesetimi leti z izgubo jugoslovanskih trgov in procesom privatizacije ter prestrukturiranja velikih sistemov soočilo z izgubo delovnih mest v industriji. Razvoj logistike, špedicije, industrije igralnštva in zabave ter trgovine je omogočil **prestrukturiranje iz industrijskega v prevladujoč storitveni sektor**, ki pa se je po začetnem razcvetu znašel v težavah.

Mesto se danes ponovno sooča z **izzivi gospodarske preobrazbe**, saj potrebuje stabilnejšo gospodarsko osnovo, ki bo pomagala nadomestiti izgubo 2.700 delovnih mest v času 2012–2014 in posledice korona krize v letih 2020–2021 in spodbuditi razvoj perspektivnih dejavnosti z višjo dodano vrednostjo.

Prostorske možnosti za proizvodno-storitvene dejavnosti v mestu so omejene. Revitalizacija obstoječih degradiranih površin na industrijsko-poslovnem delu vzhodno od mesta (Kromberk Vzhod, Kromberk Zahod – nekdanji IC Meblo) in gospodarskega pasu vzdolž meje in železnice med Solkansko cono do Erjavčeve ulice predstavlja potencial za širitev ponudbe poslovnih lokacij, razvojni pas pa se lahko nadaljuje vse do Rožne doline. Večje neizkoriščene poslovne površine

za namene finančnih, svetovalnih in podobnih dejavnosti so tudi v središču mesta (npr. Eda center). Današnje stanje, zaznamovano s problemi lastništva, neprimerno in poddimenzionirano infrastrukturno opremljenostjo industrijskih con z izzivi prometne povezanosti lokacij ter dolgotrajnimi upravnimi postopki, pogosto onemogoča razvoj in širitev dejavnosti že obstoječim podjetjem na teh lokacijah. Sočasno je potrebno gospodarske izzive in priložnosti obravnavati širše z vidika potenciala somestja z Gorico in Šempetrom skozi komplementarnost dejavnosti, površin in kadrovskih potencialov.

Preobrazba gospodarstva mora temeljiti na izkoriščanju obmejne lege, stičišča dveh mest in držav, odprtosti in multikulturnosti. Mesto potrebuje povezano, kakovostno in konkurenčno poslovno okolje, ki bo privlačno za razvoj ali prihod novih podjetij v mesto. Zato je nujno povečati mednarodno vpetost Nove Gorice v sodobne poslovne tokove. K temu lahko odločilno pripomorejo **institucije znanja, raziskav in razvoja ter podpornega okolja** (Šolski center Nova Gorica, univerza, PTP, MIC, X-Center) z usklajenim delovanjem, večjo vključitvijo v lokalno okolje ter kakovostno nadgradnjo obstoječih programov inovacij, izobraževanja in ustvarjanja.

Prav prisotnost cele vertikale izobraževanja, od osnovne in srednje ter poklicnih šol do

visokošolskega univerzitetnega študija, je tista osnova, ob kateri je mogoče načrtovati tesnejše povezovanje razvojnih in raziskovalnih oddelkov, podjetniških valilnic in kreativnih industrij. K temu je treba dodati še pomembno vlogo izvenkurikularnega angažmaja X-centra, Primorskega tehnološkega parka in t. im. »*Makers Space*« delavnice.

Na osnovi obstoječih panog in z njimi povezanih kadrovskih potencialov, geografskih in infrastrukturnih danosti ter pričakovanih potreb je strateški svet opredelil naslednja področja potencialno **perspektivnih panog**: IKT tehnologije, energetika, kreativne industrije, poslovno-tehnične in logistične storitve, igralnštvo in igralniške tehnologije, zdravstvene in socialno varstvene storitve ter turizem in šport.

Cilj 1

Z izobraženimi kadri in privlačnim podpornim okoljem spodbuditi inovativne podjetniške pobude ter pritegniti trajnostne investicije za pomlajeno, **gospodarsko prodorno univerzitetno mesto**.

Pričakovani rezultati 2030:

- Nova Gorica ima delujoče podporno okolje za nastajanje, rast in razvoj malih in srednje velikih podjetij ter privabljanje investorjev: odlikuje ga visoka stopnja odzivnosti in prilagojenosti ukrepov potrebam ciljnih skupin podjetnikov in investorjev.
- Oblikovan trajnostni model aktiviranja degradiranih urbanih površin, ki omogoča postopno odpiranje novih poslovnih površin zainteresiranim podjetjem.
- Mesto je privlačno za investitorje, saj zagotavlja visoko kakovost bivanja, mlade perspektivne kadre in dobro infrastrukturno povezanost z notranjostjo države, Evropo in mednarodnim okoljem.

Za dosego teh rezultatov je cilj usmeritve razdeljen na tri **področne cilje**:

1. **Razvoj gospodarstva**. Ustvariti privlačno okolje za investitorje ter posledično kakovostna nova delovna mesta. Zadržati potencial človeških virov in spodbuditi vrnitve oziroma karijerne preselitve.
2. **Pomlajeno mesto**. Doseči večji delež šolajoče mladine, diplomantov in raziskovalcev ter priselitev mladih družin s pomočjo celotne vertikale izobraževanja kadrov.
3. **Center zelenih tehnologij**. Osredotočiti razvojne usmeritve in investicije v trajnostne panoge prihodnosti z nadgradnjo obstoječih kreativnih industrij in zelenih tehnologij.

Sklopi ukrepov

Ukrep 1.1

Razvoj poslovnega okolja za privabljanje novih investicij, zagon in rast podjetij

Ukrep 1.2

Revitalizacija degradiranih območij

Ukrep 1.3

Pomlajeno univerzitetno mesto

Ukrep 1.4

Center zelenih tehnologij.

Ukrep 1.1

Razvoj profesionalnega poslovnega okolja za privabljanje novih investorjev, zagon in rast podjetij

Opis ukrepa:

Analiza stanja je pokazala, da podporne institucije v občini že danes izvajajo vrsto programov in ukrepov za spodbujanje podjetniške aktivnosti in zaposlovanje, za različne ciljne skupine in v različnih fazah razvoja podjetja.

Z ukrepom želimo premostiti sedanjo razpršenost, razdrobljenost, nepovezanost in posledično nezadostno prepoznavnost ukrepov pri potencialnih koristnikih ter razviti celovit in kakovosten paket/program prilagojenih spodbud in storitev za privabljanje investorjev, podporo zagonu novih ter rasti obstoječih podjetij.

Poudarek ukrepa je na vsebinsko celoviti zasnovi sistema podpornih storitev, ki vključuje tako informacijske in svetovalne storitve, pomoč pri urejanju upravnih postopkov, dostop do poslovnih lokacij, pomoč pri zagotavljanju usposobljenih kadrov kot tudi finančne spodbude ter zagotavljanje strokovnosti, učinkovitosti in kakovosti storitev, ki bodo pozitivno razlikovalne od ponudbe drugih mest.

V širšem, prečnem smislu zato sodijo med podporno okolje tudi kvaliteten izobraževalni sistem za »dotok« kadrov, ekstrakulikularni programi, urejena prometna in komunalna infrastruktura, stabilni viri energije, digitalizirani procesi ter transparentni upravni postopki.

Izvedba:

MONG prevzema koordinacijo institucij podpornega okolja za pripravo strategije za privabljanje investorjev in skrbi za ustrezno komuniciranje ter pozicioniranje na ciljnih trgih. Izhajamo iz obstoječih spodbud in finančnih sredstev na lokalni ravni, ki jih optimiziramo z instrumenti, ki bodo za te namene dostopni na regionalni, državni in mednarodni ravni (npr. podpora razvoju storitev in ukrepov v okviru evropskih programov). Glede na prepoznane potrebe se razvijajo nove oblike in modeli pridobivanja investorjev.

Prednostne aktivnosti:

- Priprava strategije privabljanja trajnostnih investorjev (sonaraven razvoj, zelene tehnologije, vpetost v EU pobude).
- Proaktivno sodelovanje med institucijami podpornega okolja za pretok informacij in usklajen razvoj.
- Specializacija v panoge z večjo dodano vrednostjo, nižjim ogljičnim odtisom in elementi krožnega gospodarstva.
- Sprotno spremljanje učinkov in izboljševanje kakovosti administrativnih ter infrastrukturnih storitev.
- Sistematična ciljana komunikacija s ključnimi deležniki.

Ukrep 1.2

Revitalizacija degradiranih območij

Opis ukrepa:

Namen ukrepa je celostno aktiviranje poslovnih in degradiranih urbanih površin za razvoj podjetniških dejavnosti. Na območju Mestne občine Nova Gorica je 100 ha gospodarskih površin v več poslovnih conah, od katerih je še okoli 12 ha nezazidanih. Prostorski potencial za razvoj podjetniških in gospodarskih dejavnosti predstavljajo obstoječe degradirane industrijske površine.

Z ukrepom prednostno obravnavamo dve območji:

- **Območje poslovnih lokacij vzhodno od mestnega središča** (območje poslovnih con Kromberk Vzhod in Zahod), ki dolgoročno predstavljajo osrednji logistično ustrezen prostor za razvoj gospodarskih dejavnosti. Na celotnem območju je že danes koncentrirana večina ključnih gospodarskih subjektov v občini. Degradiran del znotraj t. im. »IC Meblo« (39 ha) predstavlja velik potencial za reaktivacijo, vendar je danes območje za investitorje manj privlačno zaradi neurejenega lastništva, dotrajane in neustrezne infrastrukturne opremljenosti (poddimenzionirane kapacitete). Območje cone lahko postane primerno za nove investitorje, prav tako pa tudi za manjša podjetja in obrtnike, ki že danes delujejo v drugih delih mesta in imajo namen širiti dejavnost.

- **Območje razvojnega pasu ob železnici** (60 ha) predstavlja prostor, na katerem se na relativno majhni površini prepletajo proizvodne, storitvene, prometne, kulturne in stanovanjske funkcije. Območje je strateškega pomena zaradi neposrednega stika mesta s sosednjo Gorico in pomeni poseben razvojni izziv pri aktiviranju degradiranih urbanih površin na način, da lokacija pridobi na vrednosti v smislu gospodarskega,

kulturnega in socialnega povezovanja obeh mest. V tem kontekstu predstavlja pomemben del t. im. »EPK distrikt«, ki obsega območje vzdolž meje in tirov do postajne stavbe na Trgu Evrope ter naprej v »zeleno srce« somestja (Rafut, Goriški grad). Območje je potrebno z mestom povezati z osrednjim varnim preходом za pešce in kolesarje. Lokacija ima potencial, da se razvija kot testno območje po konceptu »pametnega mesta« v sodelovanju s sosednjo Gorico.

V okviru pripravljanih aktivnosti kandidature za EPK 2025 je EZTS GO objavil mednarodni natečaj, katerega cilj je urbana regeneracija območja pred železniško postajo, kjer poteka državna meja, z oblikovanjem novega Trga Evrope / *Piazza Transalpina*. Namen čezmejnega natečaja je bil najti projektno rešitev za fragmentirano območje in s tem združiti mesti, nekoč razdeljeni z mejo, ki v današnji EU ne predstavlja več fizične ovire. Občini Gorica in Nova Gorica želita z EPK distriktom preoblikovati širše čezmejno mestno območje, od Solkana do Rožne doline.

V zvezi s to tematiko je spodbudna tudi civilna iniciativa Solkana za reševanje degradiranega območja SIA, ki predlaga, da se na tem področju ustanovi izpostava razvojnega zavoda COBIK iz Ajdovščine, usmerjena v zelene tehnologije.

Izvedba: MONG koordinira ključne deležnike in usklajuje vse aktivnosti za področje prenove in aktivacijo degradiranih površin (Kromberk Zahod, vzdolž železnice severno od EPK distrikta, EPK distrikt, Solkan). Za posamezno območje se predvidoma oblikuje forum oziroma konzorcij lastnikov površin in drugih ključnih deležnikov.

Prednostne aktivnosti:

Kromberk:

- popis površin in priprava strokovnih podlag, ki bodo omogočile nadaljnje odločanje o razvoju cone in preprečile stihijsko urejanje (razdelitev območja na smiselne vsebinske dele – območje proizvodnje, storitev, družbenih dejavnosti in programov; preučitev potreb po prenovi infrastrukture, itd.)
- opredelitev modela za vključevanje v stečajne postopke za namen prenosa infrastrukture (primarni in sekundarni vodi, prometnice) v last MONG,
- določitev funkcionalnih zemljišč objektov, določitev prostih oz. razvojnih površin za razvoj ukrepov v sodelovanju z lastniki površin za njihovo aktiviranje
- izdelava projektne dokumentacije, pridobitev gradbenega dovoljenja in novogradnja oz. obnova infrastrukture, določitev modela upravljanja infrastrukture, razvoj ukrepov v sodelovanju z lastniki površin za njihovo aktiviranje.

Razvojni pas ob železnici:

- Razvoj in izvedba osnovnega koncepta EPK-distrikta za revitalizacijo območja v smeri univerzitetnega kampusa ter intermodalnega centra kot stičišča različnih oblik mobilnosti.
- Celostna prenova Trga Evrope in varna povezava za pešce čez železniške tire.
- Prizorišča EPK kot trajna zapuščina za kulturno ustvarjanje, javne programe in prireditve ter galerijski prostor.
- Zmanjšanje neuporabljenih zemljišč
- Prenos zemljišč/objektov v lasti SŽ na MONG
- Selitev dejavnosti pretovora na ustrežnejšo lokacijo
- Širitev vse do Rožne doline.

Poslovne lokacije v središču mesta: razvoj ukrepov za ohranjanje zasedenosti z vzdržnimi družbenimi programi.

Ukrep 1.3

Pomlajeno univerzitetno mesto

Opis ukrepa:

Namen ukrepa je v mestu koncentrirati mlade talente, znanje, raziskave in razvoj (R&R) ter okrepiti sodelovanje s podjetji v lokalnem, nacionalnem in čezmejnem prostoru. Mesto s Šolskim centrom Nova Gorica, univerzo, Primorskim tehnološkim parkom (PTP), Medpodjetniškim izobraževalnim centrom (MIC) ter drugimi podpornimi institucijami lahko postane pomembno vozlišče za ustvarjanje inovacij na ključnih področjih, kjer obstajajo prepoznane kompetence in kapacitete. Trenutno je v mestu potreba po vsaj 200 študentskih posteljah, kar zahteva novogradnjo študentskega doma v okviru kampusa.

Nadalje je namen vzpostavitve vozlišča povečanje dostopnosti in učinkovitosti prenosa rezultatov R&R z univerz in R&R centrov v mala in srednja podjetja (MSP) in start-up podjetja ter zagon novih, inovativnih vlečnih podjetij z globalno orientacijo in sposobnostjo hitre internacionalizacije ter pritegnitve (tujih) investorjev (X-Center, M-Space).

Za ustvarjanje kreativnega poslovnega okolja je pomembno, da se oblikujejo priložnosti in spodbude za mlade. V povezavi s Šolskim centrom, Medpodjetniškim izobraževalnim centrom, Primorskim tehnološkim parkom, Javnim skladom malega gospodarstva Goriške in drugimi podpornimi institucijami ustvarjamo pogoje, ki bodo nudili podporo in spodbujali inovativnost, kreativnost ter podjetniško razmišljanje različnih ciljnih skupin: mladih, brezposelnih in že aktivnih podjetnikov.

Mesto naj postane **izobraževalno središče celotne regije**, ki podpira razvoj visokotehnološkega gospodarstva na področju zelenih tehnologij

ter ustvarja sinergije med izobraževalnim in gospodarskim sektorjem.

Kakovostno izobraževanje ne pritegne v mesto le študentske populacije, ampak možnost cele izobraževalne vertikale (od dvojezičnih vrtcev prek osnovnih šol z inovativnimi programi do mednarodnih študijskih programov in spodbud za raziskovalce) postane v kombinaciji s stanovanjsko politiko, zelenim mestom in ugodnim podnebjem pomemben motiv za priseljevanje družin, zato lahko govorimo o zaposljivosti in ustvarjanju novih kompetenc kot elementih **pomladitve mesta**.

Izvedba:

MONG aktivno sodeluje pri vzpostavljanju povezav med nosilci znanja, podpornimi institucijami in gospodarskimi subjekti v lokalnem okolju ter pri zagotavljanju prostorskih pogojev za izgradnjo prostorov univerzitetnega kampusa. Ključna strokovna nosilca izvajanja ukrepa sta Univerza v Novi Gorici in Primorski tehnološki park v sodelovanju z drugimi institucijami podpornega okolja v mestu in širši regiji ter inovativnimi in razvojno usmerjenimi podjetji. Ukrep je strateškega pomena ne le za mesto, temveč celotno regijo. Vsebine ukrepa so vključene v prednostni regionalni projekt Center zelenih tehnologij in projekt X-center kreativnih praks v okviru Regionalnega razvojnega programa Goriške razvojne regije 2021–2027.

Prednostne aktivnosti:

- Zagotovitev lokacije za izgradnjo univerzitetnega kampusa.
- Izgradnja študentskega doma z vsaj 200 posteljami.
- Združitev izobraževalnih dejavnosti na eni lokaciji.
- Razvojna širitev študijskih programov in povezava univerze z gospodarstvom (CZT v sodelovanju s PTP).
- Centri poklicne odličnosti.
- Povezovanje talentov s podjetji v lokalnem okolju (X-center in M-Space). Akcija *1.000 talentov*.
- Spodbujanje transnacionalnih oblik izobraževanja (mednarodni kampus z novimi visokošolskimi institucijami in izpostavami tujih univerz).
- Spodbujanje poklicnega usposabljanja.
- Vlaganja v vrtce (dvojezične, mednarodne, zelene).

Ukrep 1.4

Center zelenih tehnologij

Opis ukrepa:

Pomembno pobudo predstavlja **Center zelenih tehnologij**, ki bo povezoval podporno okolje, R&R in gospodarstvo s poudarkom na zelenih tehnologijah in procesu prenosa zelenih tehnologij v gospodarstvo. Pobuda podpira razvojne politike EU *Zelena Evropa* s krožnim gospodarjenjem z viri ter *Pametna Evropa*, usmerjena predvsem k spodbujanju inovacij, gospodarske preobrazbe, digitalizacije ter povezovanja R&R z gospodarstvom. Pobuda spodbuja inovacije, prenos znanj in rezultatov raziskav v neposredno aplikativno uporabo za razvoj gospodarstva in širše družbe za okrepitev stabilnosti in odpornosti na vplive pandemij COVID-a ter zagon razvojnega ciklusa gospodarstva Goriške regije. Nosilec ukrepa je Univerza v Novi Gorici skupaj s tehnološkimi podjetji.

Prostorsko je ukrep strateško povezan z zagotavljanjem infrastrukturnih pogojev za Center zelenih tehnologij in Univerzo v Novi Gorici v EPK distriktu, kamor se smiselno umestijo tudi druge podporne institucije. Lokacijsko je smiselno zagotavljati zgoščevanje izobraževalnih, raziskovalnih in podjetniških dejavnosti ter njihovo vpetost v urbani prostor.

Prednostne aktivnosti:

- *Center zelenih tehnologij* kot prenos inovacijsko-raziskovalnih znanj v industrijo.
- Razvoj programov povezovanja podjetij in prenosa R&R tehnologij v podjetja in programov za globalno rast podjetij (laboratoriji) s poudarkom na aplikativnosti.
- Podpora nastajanju start-up podjetij (Primorski tehnološki park).
- *One-stop shop* za odpiranje podjetja.
- Oblikovanje skupnih projektov, ki podpirajo koncept specializacije (visoko donosne, atipične kreativne industrije, kot so dizajn, film, umetnost & znanost).
- Občinska podpora razvojnim pobudam, kot sta EPK 2025 ali Unescova prestolnica oblikovanja, ki krepijo občutek pripadnosti skupnosti.

Ključni kazalniki prednostne usmeritve PAMETNO IN PODJETNO MESTO po področnih ciljih

RAZVOJ GOSPODARSTVA	• število podjetij (gospodarskih družb in s.p.) • število novih/mednarodnih podjetij v Novi Gorici • število novih delovnih mest po panogah • dodana vrednost na zaposlenega v gospodarskih družbah. • površina revitaliziranih površin v mestu
POMLAJENO MESTO	• število šolajoče mladine • število študentov, mladih podjetnikov in ustvarjalcev • delež delovno aktivnega prebivalstva z višješolsko in visokošolsko izobrazbo s prebivališčem v NG • število diplomantov terciarnega izobraževanja na 1000 prebivalcev • število novih srednješolskih in univerzitetnih programov • število mladih, ki se vrnejo po študiju v tujini • število priseljenih mladih družin • število družabnih dogodkov, namenjenih mladim
PAMETNA SPECIALIZACIJA	• usklajena in sprejeta strategija • število novo-ustanovljenih podjetij. • število uspešno dokapitaliziranih ali prodanih start-upov • delež vlaganj v R&R v lokalnih podjetjih • dosežen cilj <i>1000 talentov</i> • uspešnost pri sodelovanju v evropskih razvojnih projektih • uspešnost izvedbe EPK • uspešnost kandidature za Unescovo prestolnico oblikovanja

PRAVIČNO IN PRIVLAČNO MESTO

Izhodišča

Privlačno bivanjsko okolje z dinamično, strpno, odprto in **večkulturno ter medgeneracijsko solidarno povezano skupnostjo** so dimenzije, ki pomembno opredeljujejo uspešno razvijajoča se mesta.

Mlado in zeleno Novo Gorico, mesto povezovalnosti in večkulturnosti, nekateri vidijo tudi kot zaspano in pasivno, mladim neprijazno, brez razvojne vizije. Poudarjen individualizem prebivalcev v kombinaciji z današnjim hitrim vsakdanjikom je zmanjšal občutek za življenje skupnosti. Najprej gospodarska kriza, nato pa še covid pandemija sta v le nekaj letih povečala tveganje revščine in izključenosti več skupin prebivalcev.

Družbeno inoviranje je priložnost, da izboljšamo obstoječe in razvijemo nove programe za ranljive skupine, vključno z migrantsko skupnostjo. Ti bodo ustvarjali nove priložnosti za zaposlovanje, na drugi strani pa povečevali kakovost življenja tudi najbolj ranljivim in krepili čut za skupnost.

Že sedaj so pomembno bogastvo skupnega življenja v mestu **javni zavodi**: gledališče, knjižnica, muzej in kulturni dom z mestno galerijo. Občina jih bo krepila programsko in kadrovske ter skrbela za njihovo vzdrževanje in obnovo.

Mesto želi postati **privlačno za bivanje vseh generacij**: zanimivo za mlade, da v mestu ostanejo in najdejo svoje življenjsko ter delovno okolje, ter prijazno starejšim z družabnimi aktivnostmi, javnimi prostori in oskrbovanimi stanovanji.

Prednost mesta je **kakovosten javni prostor**, zato bo še naprej nadgrajevalo pogoje za dostop do rekreacijskih, športnih, kulturnih in drugih družbenih vsebin tako v središču mesta kot v subcentrih ter prispevalo k razvoju novih dimenzij urbane kulture, spremembi življenjskega sloga in preobrazbi v dinamično življenjsko skupnost.

Posebna pozornost bo namenjena ohranjanju in aktivaciji vitalnih prostorov mesta, razvoju vzdržnih programov v središču ter **krepitvi družbenega in kulturnega povezovanja Gorice in Nove Gorice**.

Cilj in pričakovani rezultati

Cilj 2

S kakovostnimi delovnimi mesti, stanovanjsko politiko, dostopnimi javnimi službami in trajnostno skrbjo za javne površine in prostore ustvariti **solidarno delovno in bivalno okolje za vse generacije.**

Pričakovani rezultati 2030:

- Vzpostavljeno kreativno okolje za mlade, ki bo motiviralo k ustvarjanju in preprečevalo zasvojenosti.
- Visoka kakovost bivanja za starejšo populacijo, zagotavljanje bivanjskih pogojev in pestra ponudba aktivnosti za tretje življenjsko obdobje.
- Dostopna stanovanja za vse družbene skupine.
- Vsem dostopne urejene vitalne javne površine in prostori mesta za pestro družbeno, kulturno in športno rekreativno dogajanje.
- Prostori za javno življenje in dejavnosti starejših (medgeneracijski centri, univerza za tretje življenjsko obdobje, zdravstveni in turistični programi, hobiji in rekreacija ...).
- Sistem programov za migrantske skupnosti (posebej otroke in ženske).
- Vodilna šola s prilagojenim programom v regiji.
- Privlačne in varne soseske z večjo medgeneracijsko povezanostjo.
- Izboljšani pogoji za izvedbo programov in storitev za ranljive skupine prebivalcev mesta.
- Prizorišča druženja, dela, učenja in ustvarjanja za čezmejno študentsko in mladinsko sceno.

Za doseg te rezultate je cilj usmeritve razdeljen na tri **področne cilje**:

1. **Delo in dom.** Ustvariti privlačno družbeno okolje za delo, bivanje in priseljevanje mladih družin.
2. **Skrb za starejše in ranljive.** Izboljšati pogoje za kakovostno življenje starejših in ranljivejših skupin prebivalstva, posebej otrok s posebnimi potrebami in migrantskih skupnosti.
3. **Ustvarjalno druženje.** Pogoji za razvoj kulturnih, umetniških, športnih in prostočasnih dejavnosti.

Sklopi ukrepov

Ukrep 2.1

Zagotovitev kakovostnih delovnih mest za polno zaposlenost

Ukrep 2.2:

Dostopna stanovanja za vse družbene skupine

Ukrep 2.3:

Socialni programi in storitve za ranljive ciljne skupine

Ukrep 2.4

Zagotovitev in urejanje javnih prostorov in površin

Ukrep 2.5

Urbana kultura in umetnost: EPK 2025

Ukrep 2.6

Krepitev sodelovanja z nevladnimi organizacijami

Ukrep 2.7

Šport, rekreacija in prosti čas

Ukrep 2.1

Zagotovitev kakovostnih delovnih mest za polno zaposlenost

Opis ukrepa:

V prvi vrsti gre za prečni ukrep s l. prednostno usmeritvijo (Pametno in podjetno mesto), tako glede izobraževanja kadrov kot gospodarskega razvoja. Vendar lahko mestna občina s posodobitvijo razpisov za delovna mesta z lastnim zgledom pokaže, da štejejo talente in kompetence včasih celo več od formalnih izkušenj. Izobražuje naj o organizacijski kulturi, motivira vodje za dobro delovno klimo in pravična razmerja na delovnem mestu ter razrešuje konflikte z mediacijo.

Posodobitev je potrebna tudi glede na nove bolonjske stopnje in upoštevanje sodobnih orodij za spodbujanje posameznikovih kompetenc.

S stališča skupnostne politike je pomembno vključevanje visoko izobraženih kadrov in vodij podjetij tujih lastnikov v lokalno skupnost, da jo bolje razumejo ter lažje integrirajo v organizacijsko kulturo. Z virtualno platformo *1.000 talentov* občina promovira načrtni zemljevid kadrov ter dolgoročno vključevanje mladih v delovne prakse, s spodbujanjem inovativnosti in ustvarjalnosti.

Izvedba:

Pri platformi *1.000 talentov* MONG tesno sodeluje z X-centrom, Šolskim centrom Nova Gorica in Primorskim tehnološkim parkom.

Prednostne aktivnosti:

- politika zaposlovanja
- ustvarjanje novih delovnih mest v gospodarstvu
- virtualna platforma *1.000 talentov*
- nove oblike združnega dela
- spremembe prekarnih zaposlitev v trajnejše oblike delovnega razmerja
- izobraževanja o organizacijski kulturi

Ukrep 2.2

Dostopna stanovanja za vse družbene skupine

Stanovanjska politika je ena pomembnejših dimenzij razvoja Nove Gorice, ima pa občina relativno majhen vpliv nanjo. Področje je večplastno: raste povpraševanje po stanovanjih za ranljivejše skupine (mlade družine, ljudje z nizkimi dohodki, starejši, invalidne osebe, ...), ki same niso sposobne ustrezno rešiti stanovanjskega problema, po drugi strani pa je v občini precej praznih stanovanj (po podatkih SURS jih je bilo na celotnem območju MONG v letu 2018 kar 2317). Površine za stanovanjsko gradnjo so sicer na voljo, vendar pa njihovo aktivacijo zavirajo visoki stroški komunalnega opremljanja. Temelj je v pripravi novih zemljišč, tako kot posledico revitalizacije degradiranih površin vzdolž tirov kot s sistemom odvodnje (Boršt, EPK distrikt, Ulica Gradnikove brigade, Ščedne).

Opis ukrepa:

Namen ukrepa je povečati dostopnost stanovanj zlasti za mlade družine s povezavo zasebnega in javnega sektorja ter za ranljivejše skupine prebivalstva, pogosto kreditno nesposobne. Usmerjen je v aktivacijo obstoječega fonda stanovanj s spodbudami za oživitev oddaje in povečanje zasedenosti praznih stanovanj ter aktivnosti za zamenjavo stanovanj. Pripravi se strokovne podlage za spremembo OPN, ki bodo omogočile celostne prenovе in s tem tudi vgradnjo dvigal v večstanovanjske zgradbe, s čimer se omogoči predvsem ustrezna dostopnost za starejše stanovalce in mlade družine.

Preučijo in pilotno uvedejo se novi pristopi in modeli reševanja stanovanjske problematike (stanovanjske kooperative, sheme za mlade, sheme za starejše, stanovanjske skupnosti za mlade, medgeneracijski bivanjski centri, 'kadrovska' stanovanja idr.). Nadaljuje se z aktiviranjem obstoječih površin za stanovanjsko gradnjo in izgradnjo javnih stanovanj skladno z opredeljenim programom Stanovanjskega sklada MONG. Poseben izziv je sobivanje starejših v večjih stanovanjskih hišah, npr. z mlajšo družino.

Izvedba:

Ukrep izvaja MONG skupaj s Stanovanjskim skladom mestne občine Nova Gorica ter v povezavi z ukrepi in spodbudami na nacionalni ravni, ki so predvidene v okviru OP EKP in Nacionalnega stanovanjskega programa 2015-2025 ter spodbudami Stanovanjskega sklada RS.

Prednostne aktivnosti:

- Razvoj ukrepov in spodbud za aktiviranje obstoječega stanovanjskega fonda (povečanje dostopa do informacij, platforma praznih stanovanj, finančne spodbude, novi mehanizmi).
- Proučitev možnosti zagona pilotnega stanovanjskega projekta po sistemu stanovanjskih kooperativ oziroma podobnem modelu participacije zainteresiranih mladih družin po zgledu vzorčnih evropskih mest.
- Priprava strokovnih podlag za prenovе.
- Postopno aktiviranje obstoječih zemljišč za večstanovanjsko in individualno gradnjo z nadgradnjo komunalne infrastrukture.
- Izgradnja oskrbovanih stanovanj s skupnostnimi vsebinami.
- Pilotni projekt čezmejnega sodelovanja obeh Goric tudi na področju stanovanjske politike s primeri dobrih praks z obeh strani meje.

Ukrep 2.3

Socialni programi in storitve za ranljive skupine

Gospodarska kriza in globalni izzivi družbe so pokazali na večjo ranljivost nekaterih skupin prebivalstva (starejši, mladi brezposelni, brezdomci, družine z nizkimi prejemki, invalidi, idr.), ki so vse bolj izpostavljene tveganju revščine. MONG s pristojnimi institucijami in NVO že danes ponuja nabor storitev za ranljive skupine, ki jih bo potrebno kakovostno prilagoditi potrebam in izzivom v mestu.

Opis ukrepa:

Namen ukrepa je izboljšati prostorske pogoje in dostopnost socialno varstvenih oz. skupnostnih programov za najbolj ranljive skupine prebivalcev ter skozi inovativna partnerstva javnega, zasebnega in civilnega sektorja izkoristiti potenciala za ustvarjanje delovnih mest v socialnem podjetništvu (razvoj skupnostnih storitev, povezovanje zdravstvenih in socialnih vsebin, ...). Vsebinsko se programi nanašajo predvsem na oskrbo starejših, zagotavljanje pomoči na domu, prostore za medgeneracijsko središče, nove oblike stanovanjskih skupin za osebe s težavami v duševnem zdravju, programe za mlade, skrb za brezdomce (center, nastanitvene enote, delilnica toplih obrokov) in preventivne programe. Pripravljena je Strategija za starejše, v kateri je pomemben del namenjen bivalnim pogojem in inovativnim oblikam sobivanja. Ljudska univerza Nova Gorica v tem kontekstu izvaja projekt *Karierni plac*, ki je namenjen aktivnostim na področju karijerne orientacije za šolajočo mladino, starše in strokovne delavce.

Izvedba:

Ukrep izvaja MONG v sodelovanju s pristojnimi javnimi institucijami, nevladnimi organizacijami in drugimi organizacijami. Posebej pomembna je vloga Centra za socialno delo. Pobude in projekti se usklajujejo tudi na regionalni ravni. Osrednjega pomena je učinkovit pretok informacij ter ustvarjanje sinergij med organizacijami, ki izvajajo posamezne programe ter zagotavljanje dostopnosti informacij za uporabnike. Ponudbo posameznih storitev je smiselno preučiti tudi z vidika čezmejnega izvajanja (npr. oskrba starejših).

Prednostne aktivnosti:

- Investicija v OŠ Kozara.
- Nadgradnja Mladinskega centra v integracijski del za vključitev migrantov.
- Skupnostni centri z razvitimi programi.
- Center za tretje življenjsko obdobje.
- Zagotoviti trajno financiranje *Večgeneracijskega centra* (ki je svojevrsten dežnik vseh aktivnosti).
- Projektna podpora akterjem pri razvoju programov in storitev za ranljive skupine, poseben poudarek na bivalnih pogojih in duševnem zdravju.
- Vzpostavitev (državnega) zavoda za otroke s čustvenimi in vedenjskimi motnjami.
- Ureditve centra za brezdomce regijskega značaja.
- Novi dodatni programi za odvisnike (vključno s centrom zdravljenja od ne-kemičnih zasvojenosti).
- Mobilni socialni servisi.

- Ustvarjanje kreativnega okolja za mlade, ki bo preprečevalo zasvojenosti in spodbujalo kreativnost mladih (npr. družabne igre na temo zasvojenosti).
- Programi, namenjeni preprečevanju vseh vrst nasilja (delavnice čuječnosti).
- Spodbujanje aktivnega prostovoljstva.

Ukrep 2.4

Zagotovitev in urejanje javnih prostorov in površin

Ustrezno urejeni vitalni prostori mesta, kot so tržnica, trgi, parki, ploščadi, igrišča in večnamenski objekti, omogočajo srečevanje ljudi, druženje in dostop do različnih kulturnih, družbenih in prostočasnih vsebin ter povečujejo socialno povezanost in utrip mestnega središča in subcentrov.

Opis ukrepa:

Namen ukrepa je z manjšimi ureditvami povečati dostopnost, funkcionalnost in privlačnost javnih odprtih in zaprtih prostorov, predvsem v subcentrih Solkanu, Kromberku in Rožni dolini. Javne zelene površine so tudi vse tiste, ki jih ne zaznamo kot urejene parke ali zelenice, ampak jih jemljemo kot samoumeven del mesta. Občina naj poskrbi za univerzalno dostopnost, sistematično urejanje javnih površin in poenoteno urbano opremo ter signalizacijo s pomočjo akcijskega načrta dostopnosti in Strategije dostopnosti. Dodatno se lahko izkaže z vidnim spremljanjem kazalnikov kvalitete okolja na javnih površinah (ozon, temperatura, prašni delci, aktivno spremljanje dinamike prometa ...) in s tem prispeva k ozaveščenju potrebe po okoljski pravičnosti.

S premikom avtobusne postaje v intermodalni mobilnostni center se v samem središču mesta odpira prostor za tržnico kot pomemben javni forum izmenjevanja dobrin in srečevanja.

Izvedba:

Za izvedbo ukrepa je odgovorna MONG v sodelovanju s krajevnimi skupnostmi. Pri načrtovanju posamičnih ureditev se vključi lokalno prebivalstvo.

Prednostne aktivnosti:

- Ureditev pokrite tržnice in večnamenskega objekta po premiku avtobusne postaje.
- Središče medgeneracijskega ustvarjanja.
- Javni prostori in programi za druženje in rekreacijo z urejeno signalizacijo (npr. urbana terasa v areni SNG).
- Solkan: razvoj območja Karavla, ureditev urbane opreme in javnih prostorov v starem delu naselja.
- Kromberk: ureditev večnamenskega prostora za druženje, igrišče in mobilnostni center
- Rožna Dolina: ureditev dostopa do parkirišča.
- Urejanje »pozabljenih« javnih prostorov (Gradnikova, Cankarjeva ...)
- Širitev sprehajališča ob Kornu z novo opremo in javnimi površinami.
- Ureditev poti v šolo ter do rekreacijskih in kulturnih centrov.
- Izvajanje strateškega načrta dostopnosti in Akcijski načrt dostopnosti.
- Izravnave klančin in urejanje pločnikov za boljšo dostopnost, vključno s taktilnimi oznakami in izobraževanjem (v sodelovanju z društvi, ki se ukvarjajo s problemi dostopnosti).

Ukrep 2.5

Urbana kultura in umetnost: EPK 2025

Opis ukrepa:

Potenciali za razvoj urbane kulture v najširšem smislu so bili v Novi Gorici premalo izkoriščeni tako z vidika rabe javnih površin kot kreativnega potenciala kulturnih ustanov, društev in ustvarjalcev, še posebej mladih in študentov. *Evropska prestolnica kulture 2025* je že s procesom kandidature, še bolj pa s pripravami po razglasitvi vnesla povsem novo dimenzijo in senzibilizirala javnost za širše potencialne kreativnega razvoja.

Prebivalci potrebujejo raznolike in kakovostne kulturne vsebine ter nove oblike druženja in zabave. Mlajše generacije želijo neinstitucionalne in spontane dogodke, ki bodo spodbujali njihovo ustvarjalnost, družbeno kritičnost in hkrati pospeševali utrip celotnega mesta, krepili urbani življenjski slog in socialno življenje sosesk. Mladi želijo biti aktivni soustvarjalci mestnega utripa.

Obstoječe javne zavode (gledališče, knjižnico, muzej in kulturni dom z mestno galerijo) bo občina krepila programsko, kadrovsko in investicijsko. Podobno velja za že uveljavljene prostore mladinske in alternativne kulture (Mostovna, Skate park, MC, KGŠ). EPK 2025 bo pomembna spodbuda za snovanje koherentne in komplementarne celote vseh teh aktivnosti.

Poleg tega bo potrebno olajšati dostop do javnega prostora, odpirati nove javne prostore in podpreti kulturne in druge urbane pobude. Gre za iniciative prebivalcev, ki bodo prispevale k povečanju kakovosti, raznolikosti in dostopnosti urbanih vsebin, krepitvi študentskega življenja v mestu, k oživiljanju premalo izkoriščenih urbanih ambientov

ter stanovanjskih sosesk in aktivaciji občanov, da sami več postorijo za skupnost. Na ta način lahko bolj kakovostno uporabimo obstoječe javne odprte in zaprte prostore zlasti v mestu, hkrati pa ponudimo prostor za družbeno inoviranje, večje vključevanje občanov v skupnost, spodbujanje multikulturalnosti in čezmejnega povezovanja z Gorico.

Pomemben razvojni potencial predstavlja širše območje železniške postaje v Novi Gorici, ki je pomembno stičišče urbanega območja obeh mest in primarno prizorišče kulturnega dogajanja v okviru Evropske prestolnice kulture 2025.

Za mesto bodo posebej dragoceni posegi različnih programov EPK 2025 v zunanje površine (gledališki dogodki, amfiteatra ob SNG in ob gradu Kromberk, letni kino na ploščadi Silvana Furlana, razstavne postavitve v zelenih predelih mesta, urbani vrtički). Novo prizorišče urbanega dogajanja bo postal tudi zeleni trikotnik (»zeleno srce«) med obema mestoma.

Odprta ostaja potreba mesta po sodobni, večnamenski dvorani (koncerti, kino).

Izvedba:

Ukrep izvaja MONG v sodelovanju s pristojnimi javnimi zavodi s področja kulture, krajevnimi skupnostmi, civilno družbo, EZTS GO in Občino Gorica v sinergiji s programom Evropske prestolnice kulture 2025. Nevladne organizacije so bile ob krajevnih skupnostih prepoznane kot ključni povezovalci iniciativ med občani. Prav umetnost in kulturno ustvarjanje se kažeta kot gonilo integracije obeh Goric. Pomembno vlogo v procesu razvoja sodelovalne skupnosti imajo tudi vrtci in šole. Uspešnost ukrepa je povezana tudi z zagotavljanjem odprtosti občinske uprave za dialog

z interesnimi skupinami v vseh fazah od razvoja do implementacije pobud. Pri izvedbi se sočasno skrbi za zagotavljanje trajnosti spodbujenih programov.

Prednostne aktivnosti:

- Umestitev ustreznih vsebin v nezasedene prostore postajnih objektov (sedež EPK 2025, sedež univerze, Turistično-informacijski center).
- Ureditev Trga Evrope kot osrednjega prizorišča EPK 2025 – čezmejnega odprtega javnega prostora za potrebe pristočnih, rekreativnih in turističnih dejavnosti.
- Izvedba aktivnosti in projektov predvidenih v okviru *Evropske prestolnice kulture 2025*.
- Trajnostna podpora najuspešnejšim programom in pridobitvam EPK 2025.
- Podpora iniciativam urbane kulture in življenjskega sloga.
- Sofinanciranje dogodkov, ki gradijo na souporabi javnih površin.
- Lokalna hrana: dostop do lokalnih produktov na mestni tržnici, zeliščni center v mestu, povezave lokalnih pridelovalcev s kulinarično ponudbo.
- Ureditev neizkoriščenih ali praznih prostorov za dejavnosti urbanih iniciativ in umetniških dejavnosti.
- Posodobitev oz. zagotovitev nove lokacije Mestne galerije.
- Izboljšanje privlačnosti vseh enot muzeja.
- Aktiviranje praznih objektov kulturne dediščine.
- Vključevanje šol v grajenje skupnosti.
- Ureditev Rafutskega parka Laščakove vile (»zeleno srce« somestja) ter umestitev kulturnih, ustvarjalnih in urbanotvornih vsebin.

Ukrep 2.6

Krepitev sodelovanja z nevladnimi organizacijami

Opis ukrepa:

Mestna občina naj spodbuja sodelovanje občinskih javnih zavodov z nevladnimi organizacijami in tako »premošča bregove«, saj prav NVO pogosto najbolj zgovorno povedo, kaj ljudje na terenu potrebujejo. Obsegajo področja medgeneracijskega sodelovanja, kulture in tehnične kulture, športa, veteranov ter številnih področnih zvez.

Novi javni programi in aktivnosti nastajajo kot rezultat sodelovanja med NVO in z njimi. Zelo dobre so izkušnje z županovimi delovnimi skupinami (za področja invalidov, zasvojenosti, starejših, mladine), zato jih velja širiti še na druga področja.

Izvedba:

Stičišče opravlja vlogo krovne organizacije za NVO, želja pa je, da bi svojo vlogo pregleda nad sektorjem in koordinacije ponudbe še okrepili (tudi s premikom z Banjške planote bliže v središče dogajanja ter enotno postavko v proračunu), da postane enoten glas nevladnih organizacij do občine.

Prednostne aktivnosti:

- Zagotovljen stabilen delež programskega in projektnega financiranja v mestnem proračunu.
- Osnovni pogoji za delo (status, prostor).
- Vključenost NVO v procese odločanja.
- Krepitev koordinacijske vloge *Stičišča*.

Ukrep 2.7

Šport, rekreacija in prosti čas

Opis ukrepa:

Nova Gorica je mesto, ki živi s športom in rekreacijo. Že danes razpolaga s številnimi športnimi površinami in objekti, ki pa niso vsi v centru mesta, zapovrh pa so polno zasedeni s programi društev ter klubov na različnih kakovostnih ravneh, tudi na področju vrhunškega športa. Mednje štejemo ŠP Solkan, ŠP Center, Kromberk in Ajševico, Koren ter Loke in Ozeljan.

Dostopne rekreacijske in površine za prosti čas so osnova za razvoj zdravega življenjskega sloga vseh generacij prebivalcev in njihovo medgeneracijsko povezanost.

Namen ukrepa je razširiti in diverzificirati športno ponudbo z umestitvijo večnamenske infrastrukture v središče mesta ter spodbuditi razvoj specializirane infrastrukture na obrobju. Ukrep bo okrepil pogoje za razvoj športnega turizma, tudi priprave vrhunskih športnikov, kot perspektivne gospodarske dejavnosti.

Ukrep vključuje nadaljnjo ureditev Športnega parka v mestnem središču, vzpostavljanje pogojev za razvoj rekreacijskih dejavnosti na obrobju mesta, preveritev možnosti za širitev in nadgradnjo vsebin Športnega parka Solkan z vzpostavitvijo kolesarskih in peš poti na obeh straneh Soče, ureditev dodatnih športnih površin ob vodotoku Koren, ureditev otroških igrišč in površin za prostočasne dejavnosti, ureditev adrenalinskega območja za mlade, vzpostavitev regijskega športnega parka Ajševica ter ureditev vzletišča in pristajališča za jadralne padalce.

Izvedba:

Odgovornost za izvedbo ukrepa ima MONG v sodelovanju z Javnim zavodom za šport Nova Gorica ter Športno zvezo, klubi in društvi. Pri določitvi prioriteten naložb se upoštevajo izdelane strateške podlage in učinki v smislu krepitve pogojev za nadaljnje vzdrževanje nove ali obnovljene infrastrukture (trženje površin in programov).

Prednostne aktivnosti:

- Ureditev športno-rekreacijskih površin ob vodotoku Koren.
- Razširitev Športnega parka Solkan z ureditvijo kolesarskih in peš poti ob Soči ter dokončna ureditev Kajak centra. Pot v Solkan po Grabnu.
- Nadaljnja ureditev Športnega parka v mestnem središču.
- Ureditev adrenalinskega območja za mlade.
- Ureditev otroških igrišč v mestu.
- Boljše vzdrževanje rekreacijskih poti (Kekec, TB planota, Sabotin).
- Vzpostavitev športnega parka Ajševica.
- Podpora teniškem centru ob Panovcu.
- Ureditev pogojev za plesne dejavnosti.
- Čezmejno sodelovanje v športnih in prostočasnih dogodkih.
- Športni turizem s pogoji za priprave vrhunskih ekip.

Ključni kazalniki prednostne usmeritve PRAVIČNO IN PRIVLAČNO MESTO po področnih ciljih

DELO IN DOM	• število prebivalcev • višina povprečne plače • stopnja brezposelnosti / zaposlenosti • število letno priseljenih zaposlenih • število izobraženih, ki so zapustili občino • površina novozgrajenih stanovanj • število stanovanjskih enot za mlade družine • število neprofitnih najemnin • število občanov, vključenih v koperative ali podobne skupnosti
SKRB ZA STAREJŠE IN RANLJIVE	• število spodbujenih kulturnih in skupnostnih pobud in storitev • število vključenih v programe za ranljive skupine, npr. migrantov, brezdomcev, žrtev nasilja • stopnja integracije invalidov (primerjalno z drugimi mestnimi občinami) • število prostovoljcev • število občanov, vključenih v delo NVO • število projektov NVO in javnih zavodov • število izvedenih projektov v partnerstvu z NVO, financiranih z evropskimi sredstvi • število občinskih aktov, sprejetih z aktivno participacijo NVO
USTVARJALNO DRUŽENJE	• površina odprtih javnih prostorov, ustvarjenih ali saniranih na urbanih območjih • površina javnih stavb, zgrajenih ali prenovljenih na urbanih območjih, (namenjenih urbani kulturi, socialnim servisom) • stopnja poenotene signalizacije • število lokalnih produkcij • število aktivno vključenih v EPK 2025 • število obiskovalcev prireditev in ustanov • število obnovljenih objektov kulturne dediščine v javni funkciji • število in tip športnih objektov v občini

ZELENO IN ZDRAVO MESTO

Izhodišča

Varovanje okolja, učinkovita raba energije ter blaženje vplivov podnebnih sprememb so področja ukrepanj številnih evropskih mest in hkrati tudi izzivi Nove Gorice. **Trajnostno upravljanje s prostorom, povečanje trajnostnih oblik mobilnosti** znotraj mesta in s sosednjimi občinami ter učinkovito upravljanje javne infrastrukture poleg pozitivnih okoljskih učinkov prispevajo tudi h krepitvi konkurenčnih prednosti mesta – zagotavljajo namreč večjo kakovost bivalnega okolja.

Pogoja za črpanje zgodovinsko neprimerljivo velikih evropskih sredstev za pokovidno okrevanje in odpornost sta skladnost z Zelenim načrtom (*Green Deal*) in digitalno transformacijo evropske družbe – zato je prednostna usmeritev v zeleno ne samo življenjska potreba prebivalcev in prispevek k pravičnemu podnebnemu prehodu, temveč tudi izjemna **priložnost za ambiciozne, dobro premišljene in pripravljene projekte**. Dejstvo, da jih Nova Gorica snuje ne samo z regijo, ampak tudi čezmejno – saj z italijansko Gorico ustvarja vzorčno evropsko somestje – je dodaten argument za to, da velja pri zelenih projektih razmišljati drzno in jih načrtovati pogumno.

Obstoječe omrežje daljinskega toplotnega ogrevanja v Novi Gorici ni učinkovito, fond

javnih in stanovanjskih stavb pa je energetsko potraten. Večina večstanovanjskih objektov je bila zgrajenih pred letom 1980, zato je potencial za energetske prihranke v stanovanjih velik. Z naložbami v **učinkovito rabo energije** lahko občina in gospodinjstva na dolgi rok ustvarijo pomembne prihranke ter z zmanjšanjem emisij prispevajo k okoljskim ciljem.

Obsežne **zelenne površine** – parke in drevorede, gozdni rezervat Panovec in reko Sočo – občani prepoznavajo kot enega osrednjih dejavnikov kakovosti bivanja v mestu. Zeleni sistemi s svojo senčno mikroklimo pokažejo svojo neprecenljivo vrednost v poletnem času, saj je Nova Gorica eno najtoplejših slovenskih mest. **Podnebne spremembe** na drugi strani povečujejo pogostost močnih nalivov in s tem problem odvajanja zalednih meteornih voda na zahodnem in severnem delu mesta. Te vode se razlivajo na odprte travne površine, ki sicer predstavljajo edini prostorski potencial opredeljen v OPN za razvoj dejavnosti znotraj mestnega središča. Vse to kaže na okrepljeno potrebo po **trajnostnem upravljanju z energijo in prostorom**.

Promet je prepoznan kot glavni vir emisij CO₂ (45 %). Nova Gorica beleži eno najvišjih stopenj

motorizacije v Sloveniji, merjeno s številom vozil na 1000 prebivalcev, čeprav se ta v zadnjih letih že znižuje. Prebivalci so vse bolj naklonjeni **trajnostnim oblikam mobilnosti** in hkrati opozarjajo na potrebo po večji prometni varnosti, saj obstoječe kolesarske in peš poti med seboj še niso ustrezno povezane (v samem središču in s subcentri) niti prilagojene gibalno oviranim osebam. Subvencioniran javni potniški promet je premalo izkoriščena prednost.

Potrebe po novih tehnologijah upravljanja z viri, infrastrukture in urbanih sistemov, ki se kažejo na več področjih (voda, toplotna energija, razsvetljava, odpadki, promet, javni objekti...), bomo reševali v sodelovanju z lokalnimi/regionalnimi raziskovalnimi in izobraževalnimi ustanovami, strokovnimi organizacijami in podpornimi organizacijami ter naprednimi podjetji (Golea, Kenog, Mestne storitve) v smeri **razvoja pametnih urbanih omrežij**.

Cilj 3

Z zmanjševanjem ogljičnega odtisa prometa, industrije in gospodinjstev, učinkovito rabo energije iz obnovljivih virov in urejenimi urbanimi sistemi doseči **nizkoogljično mesto, prilagojeno podnebnim spremembam.**

Pričakovani rezultati 2030:

- Povečana energetska učinkovitost s posodobitvijo dela in širjenjem omrežja daljinskega ogrevanja, javne razsvetljave in celostnimi energetskimi prenovami najbolj kritičnih javnih stavb in večstanovanjskih objektov v urbanih soseskah.
- Novi viri energije (sončne celice na strehah, vetrne elektrarne).
- Optimizacija prometa in izboljšani sistem trajnostne mobilnosti v mestu in subcentrih z ureditvijo glavne prometnice ter kolesarskimi in peš povezavami; povečanje uporabe trajnostnih oblik mobilnosti pri prebivalcih.
- Izvedba investicij za reševanje problematike zalednih voda in priprava manjkajočih podlag (dva kraka odvodnje, vključno z zbiralnikom).
- Uvedene rešitve za pametno in učinkovitejše upravljanje javnih mestnih omrežij in storitev.
- Večja okoljska ozaveščenost, predvsem otrok in mladih.
- Širša evropska prepoznava zelenega čezmejnega somestja ob Soči.

Za doseg te rezultate je cilj usmeritve razdeljen na tri **področne cilje**:

1. **Trajnostna mobilnost.** Ureditev prometa z e-mobilnostjo, javnim prevozom, kolesarskimi in peš-potmi ter sistemom bike-sharinga in car-sharinga.
2. **Zdravo okolje.** Zmanjševanje ogljičnega odtisa z učinkovitim upravljanjem z energijo ter novimi, obnovljivimi viri energije.
3. **Mesto v parku.** Repozicioniranje Nove Gorice kot zelene turistične destinacije.

Sklopi ukrepov

Ukrep 3.1

Optimizacija prometa in celovit sistem trajnostne mobilnosti v evropskem somestju obeh Goric

Ukrep 3.2

Novi obnovljivi viri energije in učinkovito upravljanje z obstoječimi

Ukrep 3.3

Celovite energetske preнове javnih stavb in stanovanj

Ukrep 3.4

Prilagajanje podnebnim spremembam

Ukrep 3.5

Uveljavitev, razvoj in organiziranje turistične destinacije

Ukrep 3.1

Optimizacija prometa in celovit sistem trajnostne mobilnosti

Opis ukrepa:

MONG postavlja vzpostavitev celovitega sistema trajnostne mobilnosti v mestu in somestju ter umik avtomobilov iz centra mesta kot prednostni področji ukrepanja TUS. Namen ukrepa je dolgoročno urediti področje prometa na območju čezmejne urbane aglomeracije Nova Gorica – Gorica – Šempeter ter širšega mestnega območja.

V ta namen so bili v preteklih letih podrobneje analizirani izzivi in postavljeni cilji trajnostne mobilnosti v občini in tudi širše v Goriški regiji (*Načrt trajnostne mobilnosti, Čezmejna celostna prometna strategija, Prometni načrt Nove Gorice, Celostna prometna strategija Mestne občine Nova Gorica*). V letu 2019 je bil sprejet tudi *Strateški načrt dostopnosti Mestne občine Nova Gorica*, ki se osredotoča na vidik zagotavljanja enakih možnosti dostopnosti za osebe z gibalnim in senzornimi omejitvami. V pripravi je *Parkirna politika mesta Nova Gorica*, strateški in izvedbeni dokument upravljanja in načrtovanja sistema mirujočega prometa v mestu ter osnova za pripravo *Odloka o mirujočem prometu*.

Glede na specifično razdelitev urbanega prostora med dve samoupravni lokalni skupnosti na slovenski strani in zlitost urbanega tkiva z urbanim območjem italijanske Gorice je potrebno nadaljevati z nadgradnjo oziroma povezavo in uskladitvijo navedenih strateških dokumentov vseh entitet, ki tvorijo čezmejno urbano aglomeracijo ter slednjo uskladiti v širšem mestnem območju.

Z ukrepom zasledujemo temeljne cilje *Celostne prometne strategije* ter njeno vizijo »varnega in

zelenega prostora, kjer s trajnostnimi potovalnimi navadami prispevamo k blaginji občine in kakovosti bivanja za vse» in Strateškega načrta dostopnosti.

Ukrep ustvarja pogoje za aktivne oblike mobilnosti občanov in uporabnikov prostora mesta s krepitvijo hoje in kolesarjenja ob sočasni krepitvi privlačnosti javnega potniškega prometa kot alternativni uporabi osebnega vozila ob hkratnem zagotavljanju ustrezne pretočnosti in dostopnosti za potrebe razvoja mesta in regije.

Ukrep se tako na eni strani osredotoča na zmanjšanje uporabe osebnega vozila kot primarnega načina dostopanja do funkcij znotraj mestnega območja z vzpostavitvijo ustreznega omrežja peš in kolesarskih povezav ob sočasni nadgradnji javnega potniškega prometa med izhodiščnimi in ciljnimi območji ter vzpostavitvi pogojev za preoblikovanje javnega prometnega prostora v človeku prijazen in ekonomsko privlačen prostor. Na drugi strani se ukrep osredotoča na zagotavljanje ustrezne prometne dostopnosti regijskega središča in regije ter razvoj sistema prometnic za potrebe razvoja mesta.

Poleg celostnega prometnega načrtovanja in urejanja infrastrukture so nujne tudi komunikacijske aktivnosti za spremembe potovalnih navad občanov, dnevne mobilnosti delovno aktivnih prebivalcev ter obiskovalcev mesta in okolice.

• Javni potniški promet

Področje obravnavamo v kontekstu čezmejne urbane aglomeracije Gorica – Nova Gorica – Vrtojba/Šempeter – Ajdovščina. Mestna občina lahko samostojno optimizira le mestni potniški promet, urejen s samostojno koncesijo. Primestni javni potniški promet je del mestnega: linije so že speljane do Ajševice in Lok. Medkrajevni potniški

promet pa je v pristojnosti ministrstva za promet in infrastrukturo. Nujna je integracija mestnega in medkrajevnega prometa ter šolskih prevozov, pa tudi čezmejnega javnega prometa (za kar je potreben meddržavni dogovor o kabotaži med Slovenijo in Italijo).

Gre za prilagoditev linij in frekventnosti prevozov dejanskim potrebam uporabnikov ter vključitev oz. izboljšanje povezanosti s posameznimi novimi naselji, dolgoročno tudi z vzpostavitvijo mreže izven mestnega središča. Cilj je optimiziran sistem primestnega potniškega prometa, ki pokriva širši mestni prostor Nove Gorice oziroma čezmejno urbano aglomeracijo.

V okviru območja EZTS GO je potrebno proučiti možnosti uvedbe skupne čezmejne vozovnice oziroma možnosti za vzpostavitev skupnega sistema javnega mestnega potniškega prometa.

Za razvoj mesta Nova Gorica je izredno pomemben razvoj železniške povezave, ki predstavlja **vitalno os** trajnostnega urbanega razvoja somestja Gorica – Vrtojba – Šempeter – Nova Gorica – Ajdovščina. Na območju železniške postaje je zato smiselno umestiti **intermodalni potniški terminal**, ki bi tako prebivalcem mesta kot tudi obiskovalcem in turistom omogočil trajnostno mobilnost znotraj somestja in navzven, kar zahteva krepitev vseh vrst omrežij javnega potniškega prometa.

Na področju intermodalnosti je potrebno izkoristiti potencialne vlak – avtobus – kolo. V tej povezavi je potrebno vzpostaviti tudi pogoje za selitev avtobusne postaje ter dolgoročno izgradnjo potniškega terminala v EPK distriktu.

V širšem pogledu gre za krepitev regionalne mobilnosti s povezavo sekundarnih in terciarnih vozlišč na čezevropsko transportno mrežo (Bohinjska proga kot potniška žila ima velik potencial za razvoj turizma).

Z vidika varovanja okolja se postopoma v javni vozni park vključujejo nizkoogljiva prevozna sredstva, kriterij nizkoogljivosti pa je zavezujoč tudi za siceršnje delovanje mestne uprave in drugih javnih ustanov.

• **Umiranje prometa in mirujoči promet**

Ukrepi umiranja prometa bodo usmerjeni na določanje območij omejitev prometa, omejitve hitrosti, vzpostavitev opozorilnih naprav, prometno signalizacijo. Gre predvsem za ožje mestno središče, območja urbanih sosesk, območja strnjene predmestne individualne gradnje in središča subcentrov. Kar 30 % avtomobilov zaseda prostor in se jih dnevno ne uporablja.

Osnovni namen ureditve mirujočega prometa je umik avtomobilov iz centra mesta s krepitvijo omrežij javnega prometa, vključno z železnico, izgradnjo P&R terminalov, zagotavljanjem izsporojevalnic koles ter izgradnjo omrežja kolesarskih poti. Na osnovi pripravljene *Parkirne politike* se izvaja zastavljene ukrepe za upravljanje mirujočega prometa v mestu. Spodbuja se racionalna in učinkovita raba obstoječih javnih parkirnih površin z ustreznimi parkirnimi režimi (npr. javna parkirišča na območju med Ulico Gradnikove brigade in Kidričevo ulico, Poslovna cona Solkan in sorodno) ter dogovori o souporabi zasebnih parkirnih površin v funkciji P+R za dnevne migracije ali ob prireditvah predvsem ob večjih nakupovalnih središčih. Za potrebe vzpostavitve varnih peš in kolesarskih povezav in za vzpostavitev pogojev

prenove urbanih središč in dostopa do rekreacijskih površin na obrobju mesta (kot npr. staro jedro Solkana, rekreacijske površine na območju Panovca ...) se gradi ali nadgradi javna parkirišča za potrebe upravljanja mirujočega prometa. Javna parkirišča se gradi po **P+R principu**, prilagojeno potrebam manjših mest oziroma specifični prometni situaciji. Na slednjih se glede na specifične potrebe lokacije zagotavlja tudi možnost parkiranja avtomobov. Parkirišča se prednostno navezujejo na linije javnega potniškega prometa oziroma so s peš in kolesarskimi povezavami povezane s ciljnim destinacijami (npr. v Solkanu z starim jedrom in/ali Kajak centrom, parkirišče ob trgovskem centru v Kromberku z ožjim središčem mesta). Na parkiriščih je potrebno zagotoviti ustrezno urbano opremo, npr. pokrite kolesarnice, polnilnice za električna vozila (avtomobile, kolesa in po potrebi avtobuse). Dostopanje z avtobusi se uredi z vzpostavitvijo/določitvijo t. i. drop off površin in s souporabo obstoječih večjih zasebnih parkirišč (npr. parkirišče ob bivši postaji žičnice v Solkanu) za parkiranje avtobusov ali kombijev za prireditve.

• **Mreža kolesarskih poti in pešpoti**

V urbanem območju je potrebno zagotoviti manjkajoče varne peš povezave, prednostno na šolskih poteh in na prepoznanih območjih v mestu, ki nimajo zagotovljene osnovne peš dostopnosti in prehodnosti oziroma je dostopnost do teh območjih za pešce nevarna. Med prednostna območja za zagotavljanje varnih poti v šolo sodijo peš povezave med Kromberkom in Novo Gorico (prečkanje Ceste 25. junija, varna peš povezava Pavšičevega naselja in Varde), Šolska ulica v Solkanu, varno dostopanje otrok do OŠ Frana Erjavca na površinah parkirišča.

Za zagotavljanje varne dostopnosti do osrednjih športnih in rekreacijskih površin je potrebno zagotoviti peš povezave in varna dostavna (t. i. *drop off*) območja za dostopanje do Športnega parka Nova Gorica, zagotoviti varne peš povezave do območja ob Kornu ter varno dostopnost do Športnega parka Solkan.

Med prednostna območja zagotavljanja dostopnosti in prehodnosti sodi zagotavljanje prehodnosti t. i. šolskega kareja v Novi Gorici, povezave preko železniških tirov do območja železniške postaje in mejnega prostora v Novi Gorici ter peš povezave območja Vetrišča (in Kromberka) s središčem Nove Gorice (prehod čez obvoznico).

Na obstoječih peš povezavah je ob predvideni nadgradnji peš omrežja potrebno upoštevati usmeritve *Strateškega načrta dostopnosti* za zagotavljanje dostopnosti za gibalno ali senzorno ovirane. Poleg tega je na obstoječih povezavah, kjer se ne predvideva drugih ukrepov, potrebno postopoma izvajati predvidene ukrepe za zagotavljanje dostopnosti za gibalno in senzorno ovirane.

Na območju osrednjega urbanega središča ter na območju t.i. sub-centrov (Solkan, Kromberk, Rožna Dolina) se sistem prometnic prenavlja tako, da se motoriziran promet umirja ter odpira prostor za varne peš in kolesarske povezave (npr. Kidričeva ulica, Erjavčeva ulica, Ulica Tolminskih puntarjev, Bazoviška ulica, Športni park, Prvomajska ulica, Ščedenska cesta, Ulica Vinka Vodopivca, Šolska ulica, Cesta IX. Korpusa, Soška cesta, Vipavska cesta ...).

Potrebna je še izgradnja manjkajočih kolesarskih povezav med središčem mesta in primestjem ter povezave do osrednjih javnih funkcij širšega pomena (javnega zdravstva, upravnih in drugih institucionalnih ustanov, izobraževalnih ustanov, pomembnejših rekreacijskih in športnih površin). Ustrezne povezave bodo dobila tudi nova naselja in industrijske cone, v kombinaciji s sistemom P + R.

Prednostno je poleg že načrtovanih kolesarskih povezav potrebno nadgraditi še kolesarske povezave na območju Nove Gorice (Erjavčeva ulica, Bazoviška ulica-dostop do Športnega parka), Solkana (povezava Nova Gorica – Solkan, vzpostavitev varne kolesarske povezave od vstopne točke Solkan sever do Kajak centra) in Rožne Doline (vzpostavitev navezave na obstoječo kolesarsko povezavo preko tunela Panovec do Rožne Doline ter kolesarskih povezav po naselju Rožna Dolina: Vipavska cesta, manjkajoča kolesarska povezava med Vipavsko cesto in kolesarsko povezavo na krožnem križišču državnih cest v Rožni Dolini). Med prednostne sodijo tudi kolesarske povezave med naselji Kromberk in Ozeljan ter med naselji Rožna Dolina in Ajševica, ki so potrebne za zagotavljanje dnevne mobilnosti ob predvideni krepitvi stanovanjskih, oskrbnih in poslovnih funkcij na robovih mestnega prostora oziroma za zmanjšanje pritiska na dnevni migracij iz smeri primestnega prostora.

Ob izgradnji omrežja peš in kolesarskih povezav je potrebno zagotoviti tudi druge pogoje za ustrezno opremljenost in za zagotavljanje primerne ugodja. Med slednje sodijo zasaditve za zagotavljanje

senčenj peš in kolesarskih površin ter potrebna urbana oprema kot so klopi, koši za smeti, pitniki, parkirna stojala in pokrite kolesarnice. Ključne vozliščne točke in parkirišča (P+ R) se opremi v smislu intermodalnih vozlišč (npr. železniška postaja, avtobusna postaja, Kromberk ...), kjer se ponudi tudi sistem izposoje koles, polnilnice za električna kolesa ter avtomobile in podobno.

Izvedba: MONG je glavni nosilec izvedbe tega kompleksnega ukrepa v sodelovanju z drugimi pristojnimi institucijami. Izdelan bo nabor prednostnih projektov glede na usmeritve iz načrtovane celostne prometne strategije in glede na dostopne vire sofinanciranja. Ob instrumentu TUS je za izvedbo čezmejnih ukrepov trajnostne mobilnosti pomemben tudi program čezmejnega sodelovanja, saj se npr. sistem bike-sharing razvija v sodelovanju s sosednjo Gorico. Pri izvedbi se smiselno upoštevajo navezave na regionalne projekte trajnostne mobilnosti.

Prednostne aktivnosti:

- Sprejem odloka o ureditvi mirujočega prometa.
- Izgradnja intermodalnega mobilnostnega centra.
- Umik avtomobilov iz centra mesta s krepitvijo ponudbe železniškega in avtobusnega javnega prevoza, P + R terminalov, *bike-sharinga* in *car sharinga*.
- Izvedba ukrepov optimizacije in integracije javnega potniškega prometa, z upoštevanjem čezmejne razsežnosti (kabotaža!).
- Vzorčni primeri pogona sredstev javnega prevoza na elektriko in vodik.
- Vzpostavitev prometnih povezav za usmerjanje prometa izven mestnega središča.

- Spodbujanje uporabe novih parkirnih površin na obrobju mesta in gradnja novih.
- Nadgradnja in zaokrožitev omrežja kolesarskih in peš poti.
- Varen peš in kolesarski prehod med mestom in železniško postajo.
- Celovita prenova osrednjih ulic v Novi Gorici.
- Električne polnilnice kot del javne infrastrukture, predvsem v blokovskih naseljih.
- Informacijska podpora upravljanju s prometom (digitalizacija, sistem pametnih semaforjev, evidenca parkiranja).
- Viden sistem merjenja in spremljave vplivov prometa na kvaliteto okolja in bivanja.
- Ureditev infrastrukture za posebne ciljne skupine in varnih poti za vse uporabnike.

Ukrep 3.2

Učinkovito upravljanje z energijo

Opis ukrepa:

Ukrep predvideva izboljšanje učinkovitosti daljinskega ogrevanja in nadgradnjo javne razsvetljave v smeri pametnega upravljanja. Nova Gorica ima relativno dobro pokritost z omrežjem daljinskega ogrevanja. Največjega od treh sistemov upravlja javno podjetje Kenog d.o.o. Na omrežju prihaja do izgub zaradi zastarelosti sistema, ki več ne zadošča obstoječim standardom (dovoljene izgube na omrežju). Leta 2016 je bila izdelana *Študija izvedljivosti alternativnih sistemov za oskrbo s toplotno energijo sistema daljinskega ogrevanja* v upravljanju Javnega podjetja KENOG d.o.o., ki predvideva različne variante za posodobitev vročevodnega sistema in prilagoditev le-tega zakonodaji. Trenutno je edini obnovljivi vir energije v sistemu Kenog lesna biomasa z Majskih poljan (v letu 2019 je bil ta delež dobrih 14 %). Preverja se možnost zagotovitve kogeneracije, ki bi dodala še nekaj 10 % virov iz OVE/SPT.

Mestna občina Nova Gorica je podpisala konvencijo županov, s katero se je zavezala za znižanje emisije CO₂ za 40% do leta 2030. To je ključni kazalnik.

Morebitna priključitev Nove Gorice med 100 podnebno nevtralnih mest bi pomenila zavezo, da je določen del mesta podnebno nevtralen: da ustvari toliko energije, kolikor je porabi, oziroma uniči toliko škodljivih emisij, kolikor jih »pridelal«. Na simbolni ravni bi veljalo čezmejno somestje poleg povezanosti z javnim potniškim prometom učvrstiti tudi z razsežnostjo »čezmejne energetske skupnosti«, temelječe na obnovljivih virih energije (sonce, voda, vodik, veter), pri tem pa izkoristiti ekonomijo obsega, ki jo ponuja somestje obeh Goric.

Izhodišče za določitev konkretnih aktivnosti in kazalnikov je sprejeti *Lokalni energetski koncept* (LEK), pomemben orientir pa je tudi akcijski načrt SECAP (*Sustainable Energy Climate Action Plan*). Cilj projekta SECAP je spodbujati trajnostno rast čezmejnega območja s promocijo strategij za zmanjšanje emisij ogljika za vse vrste območij, zlasti mestnih, in z izdelavo ustreznih ukrepov prilagajanja in blažitve.

Namen ukrepa je celovita sanacija daljinskega ogrevanja, ki vključuje sanacijo omrežja vključno s toplotnimi postajami z namenom povečanja njihovih zanesljivosti in zmanjšanja toplotnih izgub. Pomemben del ukrepa je širitev priklopov in omrežja predvsem z namenom zmanjševanja števila individualnih kurišč zaradi izboljšanja kakovosti zraka. Dolgoročno je ukrep naravnan na zamenjavo energentov v smeri obnovljivih virov.

V okviru javno-zasebnega partnerstva s podjetjem Interenergo je bila v letu 2019 in v začetku leta 2020 izvedena celovita posodobitev javne razsvetljave, v sklopu projekta so bile nameščene nove LED svetilke. V sklopu projekta je bilo zamenjanih cca. 4.000 svetilk javne razsvetljave. Z zamenjavo je občina pridobila novo, sodobno, energetsko varčno in s predpisi skladno javno razsvetljavo. Ukrep vključuje širitev javne razsvetljave na območja, kjer ta še ni urejena (npr. deli ulic v soseskah, eventualne nove peš ali kolesarske poti) in bo prispevala k večji varnosti občanov ter uporabi trajnostnih oblik mobilnosti. Vzporedno s prenovo in širitvijo se izvajajo ukrepi pametnega upravljanja za povečanje učinkovite rabe energije ter urbanistične prilagoditve.

Izvedba:

Sanacija omrežja je ukrep dolgoročneje narave, izvaja pa se v sodelovanju MONG, Javnega podjetja Kenog d.o.o. in lokalne energetske agencije Golea. Pri izvedbi se upoštevajo priporočila iz Lokalnega energetskega koncepta MONG.

Prednostne aktivnosti:

- Posodobitev dotrajanih odsekov vročevodnega omrežja (10–20 %) in širitev z namenom povečanja nazivne moči kotlovnice in nadgradnja z vročevodnimi kotli na OVE. Priklop novih uporabnikov.
- Novi obnovljivi viri energije (sončne celice na strehah, vetrne elektrarne, vodik).
- Nova kotlovnica na biomaso – srednjeročni projekt.
- Nadgradnja javne razsvetljave v smeri pametnega upravljanja javne razsvetljave.
- Študija uvajanja hlajenja zaradi podnebnih sprememb.

Ukrep 3.3

Celovite energetske prenove javnih stavb in stanovanj

Opis ukrepa:

V okviru priprave *Lokalnega energetskega koncepta* Mestne občine Nova Gorica so bile pripravljene izhodiščne analize stanja porabe energije v javnih stavbah, stanovanjskih objektih ter tudi v gospodarstvu.

• Javni objekti MONG

Za javne objekte v lasti MONG so izdelani preliminarni energetske pregledi. Namen ukrepa je postopoma izvesti energetske prenove javnih objektov v lasti MONG, pri čemer občina zasleduje koncept celovitih prenov in se osredotoča prvenstveno na objekte, kjer je mogoče ustvariti največje prihranke. Hkrati se v okviru ukrepa preučijo tudi možnosti vključevanja zasebnih partnerjev v energetske prenove objektov. Med prednostnimi javnimi objekti so: OŠ Milojke Štrukelj, OŠ Solkan – POŠ in Vrtec Grgar, Centralni vrtec, Vrtec Mojca, ZD Gradnikova, Glasbena šola Nova Gorica (stari del) in LUNG ter mestna hiša.

• Stanovanja

Na mestnem območju je energetske nesaniranih 80 % objektov. Ker gre za starejše stavbe, je tehnično možno zmanjšati rabo energije za ogrevanje za 50–60 %, če se poleg posodobitve ogrevalnega sistema izvedejo še ukrepi za energijsko učinkovitost ovojne zgradbe. LEK predvideva zmanjšanje rabe energije za ogrevanje stanovanj za 10%. Z bolj aktivnim informiranjem in ozaveščanjem je potrebno spodbuditi lastnike stanovanj v večstanovanjskih objektih za celostno energetske, statično in arhitekturno sanacijo

stavb. Kjer je to možno, naj sanacija sovpadla s preklpom na daljinsko ogrevanje. MONG ima izdelane skupne podlage za sanacijo stavb na ulici Gradnikove brigade, podobne smernice je potrebno izdelati še za Cankarjevo ulico.

Del ozaveščanja občanov naj bo tudi spodbujanje energetske samooskrbe in spreminjanja navad porabe energije, k čemur lahko veliko prispevajo vzorčni primeri rabe fotovoltaike v javnih stavbah. V povezavi s prednostno usmeritvijo Pravičnega mesta je v tej zvezi pomembno tudi reševanje problematike energetske revščine. S sredstvi evropskega projekta je mogoče ustanoviti sklad in svetovati občanom, kako se spopasti s tem socialnim problemom.

Izvedba:

Ukrep izvaja MONG v sodelovanju z upravljavci javnih stavb in GOLEO. Za izvedbo prenov se preučijo možnosti pridobitve javnih virov sofinanciranja iz javnih razpisov v okviru OP EKP. Opredelijo se prednostne investicije za sofinanciranje. Pri energetskih sanacijah v soseskah sodeluje pisarna za urbano prenovo.

Prednostne aktivnosti:

- Optimizacija Kenog.
- Izdelava razširjenih energetske pregledov javnih stavb za izbrane stavbe, ki bodo predmet pridobivanja sredstev na javnih razpisih.
- Izdelava načrta izvajanja ukrepov URE v javnih stavbah.
- Celovite (energetske, statične, arhitekturne) sanacije javnih objektov (priprava investicijske

dokumentacije, zagotavljanje sredstev, izvedba prednostnih objektov).

- Ozaveščanje in motiviranje lastnikov večstanovanjskih objektov za pristop k celostnim energetskim prenovam objektov.
- Vzpostavitev sončnih celic na javnih zgradbah in površinah v mestu za promocijo prednosti fotovoltaike.
- Nadgradnja pametnega upravljanja z energijo v javnih objektih v lasti MONG.
- Reševanje problematike energetske revščine.

Ukrep 3.4

Prilaganje podnebnim spremembam

Opis ukrepa:

Podnebne spremembe že sedaj intenzivno vplivajo na delovanje mesta in življenje v njem. Pomembno je spremljanje vplivov in ustrezno prilagajanje razvojnih in prostorskih politik. TUS se osredotoča na dve prednostni področji, povezani z učinki segrevanja ozračja.

• Upravljanje z zalednimi vodami

Glavni pomen za zagotovitev prostora za nadaljnjo širitev mesta v okviru obstoječega OPN je ureditev zalednih voda. Prioritetno se z izgradnjo odvodnika Soča uredi pas ob železnici. Za območje na severni strani mesta pa se že projektirajo trajnostne rešitve (vključno z zbiralnikom pod obvoznico), ki bodo izkoristile vode na sami lokaciji za alternativno rabo in povečanje vrednosti mestnega prostora za prebivalce (npr. naravno jezero / mestna plaža). Pri novogradnjah se posebna pozornost nameni naravnemu odvodnjanju.

• Ohranjanje in urejanje zelenih površin mestnega in primestnega prostora

Je pomembno za zagotavljanje privlačnega in kakovostnega bivalnega okolja ter vpliva na mestno mikroklimo. Ukrep vključuje načrtovanje in zagotavljanje ustrezne prostorske razporeditve zelenih površin, da jih je mogoče združevati v zelene sisteme in jih aktivno povezati z odprtimi površinami na robovih naselij (Rafut, Panovec, ob železnici z navezavo na solkanski športni park, Kekec, Sabotin ...). Občina bo celovito načrtovala vse zelene urbane površine.

Osrednja zelena površina postane »**zeleno srce**« med Gorico in Novo Gorico, ki v skupnem pogledu na somestje deluje kot »Centralni park« ene urbane celote. Zelene površine znotraj mesta se z zaledjem povežejo s kolesarskimi potmi. Urejanje zelenih površin, zlasti parkovnih ureditev, drevoredov, športnih parkov, mestnih travnikov in mestnega gozda, povečuje možnosti rekreacije, oddiha, sprostitve in druženja na prostem za različne generacije in ciljne skupine (ureditve poti, klopi, igrala, zunanja oprema za vadbo). Sočasno se, kjer je to primerno, izpostavijo tudi posebnosti vegetacije (zemljevid vrst dreves, zgodbe dreves, grmovnic, posebnosti parkovnih zasaditev) ter poskrbi za ustrezno nadomeščanje starih, nevarnih ali obolelih dreves oz. drugih zasaditev. Pri javnih stavbah, posebej novogradnjah, se preuči možnost zelenih streh.

Kakovost bivalnega prostora se nadgradi tudi z ukrepi ohranjanja naravne krajine s sanacijo bajerjev (Pikol, Zaloški bajer) ter vzpostavitev učilnic v naravi. Na območju mesta se uredijo tudi površine za sprehajanje psov.

Vzporedno z investicijami se izdela tudi kataster zelenih površin, vodotokov, stanja vodotokov ter opredelijo problematična območja.

Prečna povezava s V. prednostno usmeritvijo *upravljanja urbanih procesov* (kanalizacija in odvoz smeti) je potrebna glede upravljanja z vsemi vrstami odpadkov (*zero waste management*), vprašanj odvisnosti kmetijstva od podnebnih sprememb in praks ekološkega kmetovanja pa se TUS dotika v III. prednostni usmeritvi *zelenega turizma*.

Izvedba:

MONG je nosilka ukrepa in odgovorna za pripravo projektne in investicijske dokumentacije ter izvedbo naložb. V fazi izvedbe sodelujejo upravljavci infrastrukture, krajevne skupnosti ter občani. Ukrepi urejanja zelenih površin se smiselno povežejo z ukrepom vzpostavljanja omrežja kolesarskih in peš poti ter razvojem športnega turizma. Za to področje je simbolni mejnik priključitev Nove Gorice k projektu *100 podnebno nevtralnih mest. Evropska prestolnica kulture 2025* pa naj bo ambasador zelene transformacije tudi z dosledno neuporabo plastične embalaže.

Prednostne aktivnosti:

- Vzpostavljanje zelenega srca med obema Goricama kot »centralnega parka«.
- Infrastruktura za odvodnjo mesta že v fazi izvedbe (južni krak z Gorico) oziroma projektiranja (severni krak).
- Povezava površin v zelene sisteme in ureditev (povezave, urbana oprema, igrala) ter trajnostna povezava površin med mestom in zaledjem.
- Urejanje katastrov zelenih površin in vodotokov, ureditev mestne drevesnice, zemljevid vrst dreves.
- Strokovne podlage za presojo dolgoročnega vpliva podnebnih sprememb na življenje, poselitev in prostorsko zasnovo mesta.
- Kampanja ozaveščanja prebivalcev za pomen zelenja v mestu (biodiverziteti, pljuča mesta, osenčenje, rekreacijske površine, turistični adut), z vzorčnimi primeri zelenih streh na javnih investicijah.
- Z digitalizacijo informacije o ozračju in stanju okolja postajajo dostopnejše, procesi odločanja pa bolj transparentni.

Ukrep 3.5

Uveljavitev, razvoj in organiziranje turistične destinacije

Opis ukrepa:

Osrednji turistični produkt mestne občine je igralništvo oz. industrija zabave, ki pa je v zadnjem obdobju zaradi korona krize utrpelo veliko izgubo. Za občino predstavlja strateško pomembno gospodarsko panogo s preko 1.000 delovnimi mesti, HIT in kazinoji pa so tudi tvorni sogovorniki pri oživljanju nekaterih delov mesta. Cilj je večja sinergija mesta z igralniškim turizmom. Vendar igralniški gost ni prvi ciljni turist. Do sedaj zaradi visoke specializacije v igralništvo niso bili dovolj izkoriščeni ostali potenciali mesta in širše okolice s podeželjem za diverzifikacijo turistične ponudbe in pritegnitev drugih ciljnih skupin turistov in obiskovalcev.

Med detektiranimi priložnostmi za aktiviranje »spečih« potencialov so zgodbe čezmejnosti, valorizacija industrijske, kulturne in arhitekturne dediščine (Bohinjska železnica, Solkan, arhitekt Ravnikar), zgodovine (Soška fronta), vinski in kulinarčni turizem ter produkti športa in rekreacije (obstoječa športna infrastruktura, pohodništvo, Soča, jadralsvo, padalstvo). Vse te priložnosti povezuje preplet zelenega mesta in raznolikosti podeželja. V povezavi z ostalimi gospodarskimi ukrepi se priložnosti odpirajo tudi športnemu in poslovnemu turizmu, s prenočitvenimi kapacitetami Hita pa kongresnemu turizmu.

Covid je temeljito premešal razmerje med domačimi in tujimi gosti, a se od jeseni 2021 vzpostavlja razmerje 70:30 v prid tujim gostom, prvenstveno iz Italije.

Trg Evrope, ki je bil doslej neizkoriščen potencial, bo kot osrednji prostor čezmejnega območja, na katerem gradi Evropska prestolnica kulture 2025, postal bistveno bolj dinamičen in širše viden. Trg Evrope sicer že danes obišče večje število obiskovalcev iz Italije, ki se tam na kratko ustavijo, le redki pa zaidejo v mestno središče. Železniška proga je premalo izkoriščena tudi v smislu rekreativnega turizma (vlak – kolo) in povezav med destinacijami Vipavske doline, Krasa, Brd, Soče in Julijskih Alp.

Razpršenost iniciativ in nezadostna povezanost posamičnih produktov v celovitejšo in ciljnim skupinam prilagojene produkte ne zagotavljata zadostne prepoznavnosti destinacije. Namen ukrepa je **repozicionirati Novo Gorico kot zeleno turistično destinacijo** za nove ciljne skupine, tudi vrhunske športnike. Še več: spodbujeni s simbolnim kapitalom skupne *Evropske prestolnice kulture 2025* želimo kot evropsko destinacijo trajnostnega turizma predstaviti *dve mesti, združeni v eno*, ki zapovrh pametno združujeta mesto in podeželje kot dve razsežnosti zelenega – in tako dolgoročno tržiti »dediščino« EPK 2025.

Trajnostni zeleni turizem v tem kontekstu pomeni:

- skrbno ravnanje z okoljem in obnovljivimi viri energije
- najčistejši zrak (podkrepljeno z meritvami)
- brez odpadkov (*zero waste*)
- prijazni tako do turistov kot do domačinov
- spoštljivo, a sodobno obravnavanje kulturne dediščine
- vrhunsko kulinariko, ki temelji na lokalni hrani in pijači (vino, sokovi)
- lokalne pridelke s kratkimi dobavnimi verigami
- športne panoge, povezane z naravo (kajak in ribolov na Soči, jadrarno padalstvo, plezanje in pohodništvo, kolesarjenje) in odlične pogoje za priprave vrhunskih športnikov.

TUS zato določa prednostne strateške smeri razvoja in spodbuja **razvoj turističnih butičnih doživetij**, ki bodo kakovostno dopolnila danes osrednji produkt igralništva in industrije zabave. Skladno s potrebami upravljanja in trženja turističnih proizvodov se je z ustanovitvijo *Javnega zavoda za turizem Nova Gorica in Vipavska dolina* na višjo profesionalno raven dvignilo tudi dosedanje upravljanje in promocijo turizma. Julija 2020 je bil sprejet *Akcijski načrt ukrepov za trajnostni razvoj turizma* v MONG (2020–2022), pripravlja pa se *Strategija turistične destinacije Nova Gorica in Vipavska dolina*. Vzpostavlja se tudi blagovna znamka *Brezmejna Goriška*, pod katero bo pozicionirano mesto Nova Gorica.

Izvedba:

Ukrep izvaja MONG v sodelovanju z *Zavodom za turizem Nova Gorica in Vipavska dolina* ter ponudniki. V okviru TUS se izvedejo ukrepi na področju urejanja javnih površin in trgov ter vstopnih točk za potrebe turistov. Strateško načrtovanje in organiziranje ter razvoj integralnih turističnih produktov poteka v sodelovanju s turističnimi ponudniki, vključno s kazinoji, ki oblikujejo management destinacije. Izvedba ukrepov se dopolnjuje tudi v okviru čezmejnega programa z Italijo.

Prednostne aktivnosti:

- Opredelitev prednostnih strateških smeri razvoja turistične destinacije.
- Urejanje prostorov in površin v podporo celostnim turističnim produktom in mobilnosti:
 - Pospeševanje razvoja Trga Evrope v izhodiščno turistično točko v okviru razvoja koncepta območja ob železnici kot središča čezmejnega urbanega območja.
 - Ureditve javnih površin in trgov v podporo razvoju turističnih produktov.
 - Urbani razvoj mesta skladno s ponudbo in oživljanje delov mesta (Kidričeva, Rejčeva, Delpinova).
- Vsebinska zasnova novih butičnih in nadgradnja obstoječih produktov:
 - valorizacija industrijske, kulturne in arhitekturne dediščine (Bohinjska železnica, Solkan, Ravnikar) ter zgodovine (Soška fronta)
 - vinski in kulinarčni turizem
 - kongresni in poslovni turizem
 - adrenalinski turizem.
- Kmetijstvo kot adut zelenega turizma. Ohranitev praks in metod ekološkega kmetovanja. Vzpostavitev kratkih dobavnih verig in lokalnih trgov. Brandiranje tradicionalnih proizvodov, a tudi razvoj novih praks, procesov in tehnologij (vinarstvo, predelava mleka ...).

- Nadgradnja aktivnosti projekta *Čezmejni park Isonzo-Soča*.
- Izobraževanje lokalnega prebivalstva za večjo pripadnost in hkratno »ambasadorstvo« svojega kraja.
- Razvoj turističnih produktov, ki temeljijo na trajnostni mobilnosti: pešačenje in kolesarjenje, poskrbljeno za prevoz (kombi, mini bus), v kombinaciji s kulinariko in rekreacijo.
- Poenotena signalizacija (pešpoti, vinskih poti, športnih poti ...).

Ključni kazalniki prednostne usmeritve ZELENO IN ZDRAVO MESTO po področnih ciljih

TRAJNOSTNA MOBILNOST	• zmanjšanje emisij CO₂ na področju MONG za 40% • število prepeljanih potnikov v javnem potniškem prometu • razmerje med oblikami prevoza (modal split) • dolžina zgrajenih kolesarskih poti (v km) • dolžina urejenih pešpoti (v km)
ZDRAVO OKOLJE	• uporabna površina energetskega obnovljenih stavb v lasti MONG • delež energetskega prenovljenih večstanovanjskih objektov od vseh v urbanem območju • letna poraba energije stavb v javnem sektorju • povprečna specifična raba energije v javnih stavbah MONG • doseženi obseg saniranega omrežja daljinskega ogrevanja • število enot (svetilok) energetskega optimiziranega omrežja javne razsvetljave • odstotek zmanjšanja količine plastičnih odpadkov (cilj – 50 %) • odstotek povečanja zelenega ekosistema v mestu (cilj + 30 %) • število lokalno vzgojenih dreves, presajenih na stalno lokacijo v mestu
MESTO V PARKU	• število prenočitev turistov • stopnja zadovoljstva turistov s kakovostjo doživetja • prispevek k zmanjševanju ogljičnega odtisa • dnevna poraba obiskovalca • realizacija turistične takse • število aktivnih nastanitvenih obratov, nedeljivih enot in stalnih ležišč v občini

POVEZANO IN DOSTOPNO MESTO

Izhodišča

Razvoj evropskega čezmejnega urbanega prostora je bil z državno mejo fizično omejen. Povzročil je **specifičen razvoj dveh urbanih prostorov**, ki sta s hrbtom obrnjena eden proti drugemu. Osnovne osi razvoja so se tako v Sloveniji usmerjale v smeri sever-jug in proti vzhodu, v Italiji pa sever-jug in proti zahodu.

Tako na slovenski kot na italijanski strani prisotna infrastruktura državne meje je omejila razvoj urbanega tkiva na obeh straneh meje. Danes so ta območja v večini primerov degradirana, saj ne služijo več svojemu prvotnemu namenu.

Obsegu degradacije ustreza tudi **ambicioznost potrebe po spremembah**. Glede na specifičnost večjezičnega ter kulturno raznolikega prostora so ključni izzivi vezani na **razvoj novih orodij za upravljanje procesov transformacije in razvoja**. Po vstopu Slovenije v EU gre za preobrat temeljnih osi razvoja in drugačno, **skupno pojmovanje urbanega prostora**.

Slednje terja nove pristope, ki so lahko **vzorčiji za celoten evropski prostor, zlasti številnih obmejnih območij**. Po začetnem lokalnem vzgonu ti potrebujejo bistveno večji posluš obah držav, ki morata skozi svoji razvojni politiki ustrezno

ovrednotiti potrebe specifičnega čezmejnega urbanega prostora in ga razumeti tudi kot priložnost **dviga konkurenčnosti in prepoznavnosti somestja v širšem evropskem prostoru**.

Z zagotovitvijo prenove osnovne komunalne opreme ter vzpostavitve sistema povezovanja podjetij ter spodbujanja specializacije in medsebojne nadgradnje se trenutno slabo povezana gospodarska območja lahko bistveno okrepijo in vzpostavijo **gospodarsko-logistični razvojni bazen**, ki bo konkurenčen v širšem evropskem regijskem prostoru.

S tem se odpirajo povsem **nove priložnosti za sodoben logistični terminal**. Njegova os je železniški križ proge Gorica – Nova Gorica – Ajdovščina in Bohinjske proge (Sežana –Jesenice), v povezavi z jadranskimi pristanišči (Trst, Koper, Reka), bližnjimi letališči (Trst, Benetke) in avtocestno mrežo.

Železnica je nekoč že predstavljala osnovno prometno infrastrukturo za povezanost prebivalstva in potrebe gospodarskih dejavnosti. Z razvojem koncepta somestja se je ponovno znašla **v samem osrčju čezmejnega urbanega prostora**, s projektom EPK-distrikta kot osrednjega prizorišča *Evropske prestolnice kulture 2025* pa dobiva

tudi širši evropski fokus. Ta fokus velja izkoristiti za **razvojni inovacijski nabor, ki naj okrepi gospodarsko razsežnost bazena**.

S tem somestje dobiva priložnost za razvoj **novega evropskega medkulturnega urbanega stičišča**, ki je zaradi svoje preteklosti in geostrateške lege lahko ne le pomembno vozlišče več turističnih območij (Vipavska dolina, Kras, Goriška brda, Posočje, Jadranska obala), temveč tudi **logistično-transportno središče**.

Celotno stično/presečno območje obeh Goric je zato potrebno **celovitejše prenove**, ki bo omogočala tako razvoj novega dela urbanega središča s skupnimi vsebinami (intermodalno mobilnostno središče, kampus, Center zelenih tehnologij), ki terjajo razvoj novih načrtovalskih in upravljaljskih praks. Ključen je seveda **izmik (tovorne) železnice in tovarnega prometa** iz tega območja ter trajnostna povezava območja z javnim potniškim prometom z obema središčema. **Tudi na italijanski strani** se dodaja degradirana območja na Solkanskem polju in ob mejni črti. Cel razvojni lok EPK-distrikta tako vzdolž mejne črte sega od Solkana na severu prek Mostovne in revitaliziranega območja železniške postaje do Rožne doline in naprej na italijanski strani do območja goriškega gradu.

Cilj in pričakovani rezultati

Pri tem je izjemno pomembno, da se krepijo tudi **elementi identitete posameznih delov čezmejnega urbanega območja**, saj je prav sposobnost povezovanja in nadgradnje primerjalna prednost in odličnost evropskega čezmejnega urbanega središča, na kateri želimo graditi skupno prihodnost in na osnovi katere smo **vzorčni primer urbanega razvoja za Evropo**.

Cilj 4:

S posodobljenimi prometnimi vezmi vpeta v Goriško regijo, s skupnim ekosistemom in kulturnim habitatom evropskega somestja z Gorico **povezana v čezmejno Goriško**.

Pričakovani rezultati 2030

- Vzpostavljen tovorni in potniški železniški promet na Bohinjski progi od Sežane do Jesenic s krakoma do Gorice in Ajdovščine.
- Vzpostavljene potrebne cestne povezave v regiji z novimi prometnimi povezavami in obnovo obstoječih.
- Povezava Gorice in Nove Gorice z mestno železnico.
- Učinkovit čezmejni sistem trajnostne mobilnosti z novimi postajami.
- Funkcionalno širše območje ob železnici kot središče čezmejnega somestja.
- Skupen čezmejni ekosistem.
- Ulična oprema z vso potrebno infrastrukturo za car & bike sharing (izposojevalnice, polnilnice ...).
- Koordinirana kulturna in športna infrastruktura.
- Koordinirana poplavna varnost.

Za dosego teh rezultatov je cilj usmeritve razdeljen na tri **področne cilje**:

1. **Regijsko središče**. Z železniškimi in cestnimi povezavami povezana in lahko dostopna regija.
2. **Čezmejno somestje**. Z javnim prometom in trajnostno mobilnostjo povezano evropsko somestje.
3. **Dve mesti, ena prestolnica**. Evropska prestolnica kulture 2025 kot pilotni projekt in simbol sobivanja za dosego prepoznavnosti in pozicioniranje.

Sklopi ukrepov

Ukrep 4.1

Izgradnja manjkajočih cestnih odsekov in vzpostavitev sistema trajnostne mobilnosti

Ukrep 4.2

Posodobitev železniške infrastrukture in izgradnja manjkajočih železniških odsekov, zlasti dograditev polkrožnega priključka v Vrtojbi

Ukrep 4.3

Revitalizacija razvrednotenega območja ob meji

Ukrep 4.4

Vzpostavitev čezmejnih povezav in koordinacije na področjih mobilnosti, logistike, univerze, raziskav, kulturne in športne infrastrukture, vključno z optimizacijo upravljanja infrastrukture

Ukrep 4.5

Skupne poslovne priložnosti

Ukrep 4.6

Pozicioniranje Goric kot vzorčnega primera čezmejnega somestja

Ukrep 4.1

Izgradnja manjkajočih cestnih odsekov in vzpostavitev sistema trajnostne mobilnosti

Ta ukrep se tesno prepleta z ukrepom 3.1.

»Optimizacija prometa in celovit sistem trajnostne mobilnosti« in ga ustrezno dopolnjuje le tam, kjer funkcionalno posega čez meje občine oziroma države – v regijo in somestje.

Med **mestnimi prometnicami** se načrtujejo aktivnosti na nadgradnji prometne mreže za razvojne potrebe mesta ter upravljanja prometnih tokov ob hkratnem zagotavljanju ustrezne komunalne opremljenosti za potrebe nove pozidave prednostno s centralnimi oziroma javnimi funkcijami kot npr. nadgradnja prometne mreže ob Kornu (Streliška pot), povezava Ulice dr. Karla Lavriča do Solkanske obvoznice s predhodno izgradnjo povezovalne ceste med Kidričevo ulico in Ulico Gradnikove brigade, povezave med Ulico Gradnikove brigade in Vojkovo cesto, posodobitev Vojkove ceste ter povezave Sedejeve ulice s Solkansko obvoznico. Posodobitev povezovalne poti med Solkansko obvoznico preko Varde v Kromberk.

Za vzpostavitev primerne nivoja zagotavljanja pretočnosti **regijskega prometa**, dostopnosti do mestnega središča in Goriške regije, zagotavljanja osnovnih pogojev za razvojne potrebe mesta (prenova, zgostitev in razvoj poslovnih ter stanovanjskih območij) se predvideva nadgradnjo vozlišča regionalnih cest (Vojkove ceste in Kromberške ceste/Vzhodne mestne vpadnice) z vzpostavitvijo Vzhodne razbremenilne ceste (na trasi vodovodne poti) ter drugimi z nadgradnjo vozlišča povezanimi ukrepi. Pomembna je ureditev tovarnega prometa skozi mestno območje in umik tovarnega prometa z območja Prvomajske in

Kolodvorske ter površine za parkiranje avtobusov in avtodomov,

Za celovito upravljanje prometnih tokov v mestu, posodobitev državnega cestnega vozlišča in učinkovito delovanje čezmejne urbane aglomeracije so dolgoročno potrebne naslednje **državne investicije**:

- druga ali razširjena cev predora Panovec in sistem križišč za priključitev;
- nadgradnja vozlišča regionalnih cest z izgradnjo Vzhodne razbremenilne ceste ter drugimi z nadgradnjo vozlišča povezanimi ukrepi;
- nadgradnja vozišča Kromberške ceste;
- posodobitev vzhodne vpadnice (rekonstrukcija ceste R3 613/1437 Ajševica Nova Gorica) z odsekom »vodovodne« ceste;
- ureditev pomembnih križanj na obodu mest, kot so izgradnja krožnega križišča na Ajševici, posodobitev križišča državnih cest R2 444/0347 in R3 615/5736 (Tri Hiše), posodobitev krožišča v Rožni Dolini G2 103/1486 in G2 103/0438, posodobitev križišča v Solkanu R2 402/1010, R3 608/1067, G2 103/1009 in G2 103/1390;
- izgradnja državnih kolesarskih povezav Ozeljan (Tri Hiše) – Vodovodna in Ajševica – Rožna Dolina (državna meja) ter premostitvene povezave med železniško postajo in mestom;
- rekonstrukcija Ajševica- Rožna dolina;
- umeščanje nove cestne povezave obvoz za Posočje.

Mesto Nova Gorica skupaj z naseljema Šempeter in Vrtojba v občini Šempeter-Vrtojba ter mestom Gorica v sosednji Italiji tvori čezmejno urbano aglomeracijo s skoraj 70.000 prebivalci. Gre za gosto funkcijsko in fizično ter infrastrukturno povezano urbano območje, ki je zaradi svoje lege na meji v preteklosti razvijalo velikokrat podvojene tako funkcije kot infrastrukturo. Po vstopu Slovenije v šengensko območje se postopoma prilagaja na novo nastalo situacijo.

Prebivalstvo Nove Gorice je zelo vezano na avtomobilski prevoz, podobna situacija je tudi v Gorici in občini Šempeter-Vrtojba. Z ustrezno parkirno politiko, zagotavljanjem trajnostnih oblik mobilnosti in ozaveščanjem občanov se bo odvisnost od avtomobila preusmerila v okolju prijaznejše delovanje.

Če naj somestje začne izvajati funkcije enotnega urbanega območja, je nujno potrebno poenotenje urbanega sistema trajnostne mobilnosti, ki bi poenostavil promet občanov in obiskovalcev, zmanjšal emisije CO₂ in racionaliziral stroške investicij ter upravljanja. Simbol teh prizadevanj je zeleni koridor *Urbinat*.

Prednostne aktivnosti

- Vzpostavitev čezmejne mreže trajnostnega javnega potniškega prometa (za kar je potrebno doseči meddržavni sporazum o kabotaži!).
- Nadaljnje urejanje čezmejnih kolesarskih poti za povezavo vitalnih delov mest.
- Širitev že vzpostavljene mreže za čezmejno izposojanje koles.
- Digitalizirano spremljanje prometa (štetje, dinamika, tokovi) in usmerjanje prometa ter digitalno obveščanje.
- Skupna kampanja za ozaveščanje javnosti.
- Čezmejno usklajevanje najbolj obremenjenih cestnih povezav z Gorico z uporabo parkirišč izven centra ter urejenim dostopom do centra.
- Uskladitev dvojezične usmerjevalne signalizacije somestja za dostop do ključnih mestnih funkcij in njeno sistemsko vodenje.
- Na izvozih z avtoceste in vpadnicah v obe mesti priložnostna signalizacija za EPK 2025.

Ukrep 4.2

Posodobitev železniške infrastrukture in izgradnja manjkajočih železniških odsekov

Mestna občina Nova Gorica je obravnavana kot območje poselitvenega razvoja. To velja tudi za občino Ajdovščina, medtem ko je v občini Šempeter - Vrtojba velik industrijski bazen, ki je destinacija dnevne migracije iz širšega območja.

Vsa tri območja so povezana z železniško progo, ki pa se trenutno za potniški promet ne uporablja. Železniška povezava **Gorica (I) – Nova Gorica – Prvačina – Ajdovščina** predstavlja razvojno os Goriške regije, ob kateri se pospešeno razvijajo proizvodne in storitvene dejavnosti, ki so vitalno odvisne od dveh središč: Nove Gorice in Ajdovščine. V tem je velika razvojna in poslovna priložnost **logističnega centra Vrtojba – Štandrež (St. Andrea, I)** v režiji EZTS in občine Šempeter-Vrtojba. Nujno je **dograditi železniški lok v Vrtojbi**, da se s tem vzpostavi celovita relacija Gorica – Nova Gorica – Ajdovščina.

Železniško omrežje v goriški regiji je na splošno v slabem stanju. Zaradi dolgih odsekov med posameznimi izogibališči je prepustnost proge nizka in ne omogoča povečanja frekvence vlakov ter oblikovanja voznih redov, ki bi bili bolj prilagojeni potrebam uporabnikov. Vodenje prometa je zastarelo, postanki ob križanjih vlakov so dolgi, z varnostnega vidika je problematična možnost človeških napak. Potniška infrastruktura na večini postaj je neustrezna; peroni so prekratki, preozki in prenizki in kot taki ne ustrezajo veljavnim standardom. Informacijska oprema je pomanjkljiva. Na progi je več kritičnih točk (nestabilne brežine), kjer občasno prihaja tudi do nesreč (naletov na skale, iztirjenj).

Velik razvojni izziv predstavlja tudi izboljšanje infrastrukture in storitev ter reaktivacija slabo uporabnih oziroma neaktivnih povezav **Bohinjske proge** (Sežana – Jesenice; s krakoma/odsekoma do Ajdovšline in Gorice).

Trenutno so cestne povezave preobremenjene, zlasti to velja za vstop v urbano območje in industrijske predele zaradi vsakodnevnih migracijah lokalnega prebivalstva. Ob progi so degradirane industrijske cone, velike pa so potrebe po novih stanovanjskih in poslovno-gospodarskih conah, ki jih je smiselno umeščati ob železniško infrastrukturo skupaj z novimi postajami in višjo frekvenco vlakov. Vzdolž železnice se odpirajo priložnosti za **nove poslovne in bivalne cone**.

Pri nadaljnjem razvoju teh urbanih in gospodarskih območij je nujna vzpostavitev integriranega in konkurenčnega prometnega omrežja. Za gospodarske in turistične kapacitete Goriške regije so **ključne prav investicije v železniško omrežje**, ki bi zagotavljalo dostopno alternativo osebnemu prevozu in trajnejšo in ekološko ustrežnejšo obliko mobilnosti. Obenem oživitev železniške transportne žile vzdolž nje omogoča vzpostavljanje novih gospodarskih in stanovanjskih con. Posodobitev Bohinjske proge bi lahko obogatila turistično ponudbo z revitaliziranimi objekti ob progi (bari, restavracije, električne polnilnice za kolesa) ter športno-rekreativni turizem (kolesa na vlak).

Prednostne aktivnosti

Ob ustrezni posodobitvi in vzpostavitvi kakovostne prevozne ponudbe lahko železnica postane hrbtenica trajnostno naravnane prometne sistema regije. Za vzpostavitev lahke primestne potniške železnice na trasi **Nova Gorica - Ajdovščina** kot nujne ocenjujemo naslednje posege:

- zagotovitev varnega odvijanja prometa (sanacijo nestabilnih brežin in ostalih kritičnih točk);
- posodobitev obstoječih postaj in izgradnjo novih postajališč Šempeter pri Gorici in Rožna Dolina;
- izgradnjo ustreznih peronov in ostale infrastrukture na vseh postajališčih;
- gradnjo novih izogibališč na nekdanjih postajah v skladu s predvidenim načrtom obratovanja (vožnje potniških vlakov v enournem taktu na vseh krakih omrežja z dodatno povečanimi frekvencami na mestnem in primestnem območju ožje Goriške);
- modernizacijo signalnovarnostnih naprav in vzpostavitev centralnega daljinskega vodenja prometa;
- dograditev železniškega križišča (z manjkajočim lokom) v Vrtojbi, v izvedbi DRSl/MZI in v sodelovanju z občino Šempeter-Vrtojba.

Specifično za **Bohinjsko progo** pa velja, da so potrebni:

- zamenjava spodnjega ustroja in utrditev proge,
- usklajevanje prečnih naklonov na trasi, ki bo omogočila višje hitrosti vlakov,
- postaje in postajališča ustrezno opremiti z dostopom do postaj/postajališč (peronov) s kolesi in urediti označbe za kolesarje,
- ureditev vagonov za prevoze po sistemu »Hop-On Hop-Off«.

Ukrep 4.3

Revitalizacija razvrednotenega območja ob meji

- uskladitev tehnologije, ki je v uporabi na vlakih v lasti SŽ, s predpisi, ki so veljavni v Italiji- vgradnja varoval v dizel lokomotive, da bodo te lahko potovale na italijansko stran,
- ŽP Rožna Dolina / Pristava: novo postajališče z dostopom do ulice Pot na Pristavo (z navezavo na med-mestni sistem izposoje koles in P+R).

Dodaten razmislek s tega področja je posebej opozoril še na:

- Sodobnejše, uporabniku prijazne vozne rede (za lažji dostop do ključnih ustanov in funkcij).
- Ločitev potniškega in tovornega prometa (prvi ostaja v mestu, drugi ne).
- Boljšo signalizacijo za ustrezno informiranje potnikov.
- Skupno čezmejno promocijo.
- Fizično dostopnost postaj za vse ranljive skupine.
- Tematske vlake (vinski, starodobniki, butični) in kulturno ponudbo na vlakih (koncerti, filmi, gledališke predstave).
- EPK projekt *Vozi me vlak na EPK Celovec–Trst*.

Izvedba:

Ukrep se izvaja kot državna investicija in je skladen s *Strategijo prostorskega razvoja Slovenije*.

Nosilka ukrepa je država, in sicer gre za izgradnjo manjkajočega zveznega loka med progama št. 70 in 71 v Šempetru pri Gorici, ki bi povezal železniško postajo v Novi Gorici z železniško postajo v Gorici. Poleg izrednega pomena za mobilnost potnikov je ta povezava vitalnega pomena za razvoj logističnega centra Vrtojba-Štandrež, ki sodi med pomembnejše regijske razvojne prioritete, saj omogoča nadaljnji razvoj dejavnosti pretovora ter skladiščenja.

Pas vzdolž tirov med železniško postajo in bivšo državno mejo med Republiko Italijo in Republiko Slovenijo ostaja danes po večini nezaseden kot zelen koridor, brez ustreznih funkcij, zaseda pa najdragocenejši prostor med mestoma Novo Gorico in Gorico. Območje bo z EPK-distrikto revitalizirano, površine pa namenjene mestotvornim vsebinam (univerzitetni kampus, intermodalni mobilnostni center, Center zelenih tehnologij, objekti za umetniško ustvarjanje in kulturne vsebine). Območje je ključno za nadaljnji razvoj prvega evropskega somestja, saj predstavlja stičišče med novogoriškim in goriškim urbanim tkivom, kot takšno pa območje za ustvarjanje potencialne nove skupne urbanosti. Z ureditvijo zelenja v parkovne površine ter umeščanjem novih zelenih javnih vsebin mesti dobivata skupno »zeleno srce«.

Gorica in Nova Gorica sta za to območje razpisali mednarodni arhitekturni natečaj, izbrana rešitev pa stavi na urbani razvoj Trga Evrope in razvojni pas vzdolž meje od Solkana vse do Rožne Doline. Na tem območju bo tudi nov kolesarski koridor vzdolž meje, ki bo povezal obe mesti ter grajski in semeniški hrib s prostorom ob Soči.

Območje železniške postaje in pripadajoča infrastruktura je za razvoj urbanega dela mestne občine, čezmejnega somestja, predvsem pa Goriške regije, bistvenega pomena, saj bo fizično mejo med mestoma transformiralo v povezovalni element, ki bo omogočil usklajen urbanistični in strateški razvoj regije in čezmejnega območja.

Železniška povezava z Gorico je za Novo Gorico in celotno Goriško »okno v svet«, saj je novogoriška železniška postaja izhodišče do sodobnega evropskega železniškega omrežja (preko Gorice) in mednarodnega letališča v Benetkah.

Trenutna oddaljenost železniške postaje Nova Gorica od centra mesta znaša 1,4 km. Za pešce - potnike to pomeni približno 25 minut hoje, kar je velikokrat odločilno, zakaj pri dnevnih migracijah ne uporabljajo železnice. S preureditvijo peronov in postaje ter predvidenega mostu (»pasarele«) bi bistveno približali postajo centru mesta. To bi pomenilo za polovico krajši dostop do vlaka iz centra mesta in zelo pomembno dopolnitev avtobusnega prometa. To velja tudi za kolesarje, ki bi uporabljali storitev po sistemu »vlak + kolo« oziroma parkirali kolo na postaji.

Prednostne aktivnosti

- Razvoj celotnega EPK-distrikta kot kulturno-univerzitetno-tehnološkega okrožja s Trgom Evrope kot revitaliziranim središčem.
- Ureditev Trga Evrope ter revitalizacija stavb v upravljanju Slovenskih železnic v skladu s programom EPK do 2024 ter poznejšo rabo za rektorat Univerze.
- Uresničitev projektov iz prijavnice EPK 2025 na tem območju.
- Intermodalni mobilnostni center na območju železniške postaje z umestitvijo avtobusne postaje severno od železniške postaje ter dopolnitvijo mobilnostne ponudbe (P&R, vlak – kolo – mestni avtobus – medkrajevni avtobus-dostop do letališč) ter umik tovornega prometa s tega območja.

- Vzpostavitev Informacijsko-turistične vstopne točke za usmerjanje potnikov za potrebe turizma in vsakodnevnih migracij.
- Povezava preko tirov med peroni in Prvomajsko ulico.
- *Mostovna* z novimi vsebinami kot sestavni, severni del EPK-distrikta.
- Za čas priprav in poteka EPK 2025 je nujen mobilnostni načrt za celotno področje (tako s stališča zagotavljanja nemotenih prireditev, varnega dostopa in parkirišč – tudi avtobusnih! - kot tudi trajnostnih rešitev po letu 2025).
- Ureditev poti in parkov ter revitalizacija objektov v »zelenem srcu« somestja (zeleni trikotnik Kostanjevica – Vila Rafut – Goriški grad).

Ukrep 4.4

Vzpostavitev čezmejnih povezav in koordinacije na področjih mobilnosti, logistike, univerze, raziskav, kulturne in športne infrastrukture, vključno z optimizacijo upravljanja infrastrukture

Podobno kot na področju trajnostne mobilnosti se tudi ta ukrep somestja tesno prepleta z ukrepom 3.4. *Zelenega mesta* »Prilagajanje podnebnim spremembam« in ga ustrezno dopolnjuje le tam, kjer funkcionalno posega čez meje občine oziroma države – v regijo in somestje.

Izvedba:

Organ za koordinacijo je EZTS GO, ki mu bo prav skupna priprava *Trajnostne urbane strategije obeh mest* pomagala, da še okrepi komunikacijo in koordinacijo med dvema administracijama – in jo prevesi v akcijske načrte.

Prednostne aktivnosti

- Skupni čezmejni infrastrukturni projekti (prometnice, vodotoki, odtoki, vodovod, energetika).
- Skupne čezmejne zelene politike za povezavo površin v zelene sisteme in ureditev (zasaditev in obnavljanje zelenih površin, povezave, urbana oprema, igrala, skupne drevesnice), vključno z »zelenim srcem« somestja.
- Izgradnja infrastrukture za odvodnjo mesta (izvedba investicije za pas ob železnici ter zaledje mesta) ter potencialna raba vode za druge namene (namakanje, hlajenje, rekreacija).
- Revitalizacija Korna (brežine, drevored, dodatne vsebine), vključenega v čezmejni park Soča.
- Skupno prostorsko načrtovanje.
- Strokovne podlage za trajnostno urejanje zalednih voda na severnem delu.
- Urejanje katastrov zelenih površin in vodotokov.

- Mestna drevesnica, iz katere bi lahko popolnjevali mestne zelene površine.
- Trajnostna povezava površin med mestom in zaledjem.
- Strokovne podlage za presojo dolgoročnega vpliva podnebnih sprememb na življenje, poselitev in prostorsko zasnovo mesta.

Ukrep 4.5

Skupne poslovne priložnosti

Ta ukrep se tesno prepleta z ukrepoma 1.1. »Razvoj poslovnega okolja za privabljanje novih investicij, zagon in rast podjetij« in 1.4. »Center zelenih tehnologij I. prednostne usmeritve *Pametno in podjetno mesto* in ju ustrezno dopolnjuje le tam, kjer funkcionalno posega čez meje občine oziroma države – v regijo in somestje.

Z odprtjem meje, razpadom velikega dela nekdanje industrije ter logističnih storitev Nova Gorica skupaj s somestjem s Šempetrom in italijansko Gorico gradi novo identiteto in vlogo vitalnega mednarodnega središča na zahodu države.

Somestje treh občin je z ustanovitvijo EZTS formaliziralo sodelovanje, kar odpira nove priložnosti čezmejnega pozicioniranja. Mesto Nova Gorica v tem kontekstu prepoznava obdobje do leta 2030 kot priložnost za povrnitev nekdanje energije 'mladege mesta', krepitev konkurenčnosti in komplementarnosti s sosednjo Gorico ter strateške vloge mesta na zahodni slovenski meji. Predpogoj za to je infrastruktura za dobro povezanost mesta s preostalim delom države in čez mejo proti Evropi ter znotraj mesta samega. Somestje že danes povezujejo skupne infrastrukture in storitvene dejavnosti (npr. vodovod, javni potniški promet).

Zgodovinsko ozadje, specifična obmejna lega v neposrednem stiku z evropskimi prometnimi koridorji ter delovanje širše urbane aglomeracije Nova Gorica – Šempeter-Vrtojba – italijanska Gorica s privlačnim »mediteranskim« okoljem pomembno opredeljujejo današnjo in prihodnjo prostorsko ter razvojno vlogo somestja.

Vse to pomeni pomembno razvojno prednost, saj je območje s svojo geografsko lego umeščeno v mednarodni razvojni trikotnik Videm/Tržič, Benetke, Beljak ter dostopno do več italijanskih mednarodnih letališč, pristanišč, omrežja avtocest in hitre železnice Italije in Avstrije, kar v kombinaciji z mediteransko klimo omogoča razvoj mednarodno prepoznane športno-rekreacijske turistične ponudbe ter soustvarja izjemno privlačen prostor bivanja.

Opis ukrepa:

Geografska lega je torej tista ključna primerjalna prednost, ki ponuja priložnosti somestja za prodornejši gospodarski razvoj na evropskih in globalnih trgih. Za pridobitev statusa **posebne poslovne ekonomske cone** (*»Evropolis«*) je potrebno še intenzivno sodelovanje v Bruslju, Ljubljani in Rimu. Osnova je v Osimskih sporazumih in v slovenski pristopni pogodbi k EU, dodatna argumenta pa dosedanje uspešno delo EZTS GO ter simbolni kapital Evropske prestolnice kulture 2025. Lahko se pozicionira kot idealno lokalno okolje za globalno poslovanje v smeri kreativnosti, inovativnosti in zelenih tehnologij tudi z aktiviranjem potencialov, ki jih imajo instituti podpornega okolja, kot so univerza, tehnološki park, regijska razvojna agencija ter druge razvojne in raziskovalne institucije. Zato vidimo ključne poslovne priložnosti v perspektivnih panogah, kot so zelene tehnologije, energetika, logistika (z zalednim sistemom severno-jadranskih luk), poslovno-tehnične storitve, IKT tehnologije, socialno-zdravstvene storitve, turizem in šport, igralništvo in tehnologije igralništva.

Izvedba:

MONG koordinira občinske ustanove podpornega okolja, nosilec čezmejnih pobud pa je EZTS GO, ki tudi v finančni perspektivi 2021-2027 nadaljuje z oblikovanjem skupnih čezmejnih politik. Izkoriščanje primerjalnih prednosti prostora temelji na predpostavki, da lahko le skupen razvoj celotnega čezmejnega somestja krepí vlogo regijskega središča v evropskem prostoru. Zato pomembna vloga obeh vlad, slovenske in italijanske, kakor tudi dežele Furlanije-Juljske krajine.

Prednostne aktivnosti

- Posebna evropska ekonomska cona obeh Goric s poudarkom na komplementarnosti.
- Spodbude za ustanavljanje čezmejnih podjetij na področjih perspektivnih panog prihodnosti (digitalizacija, nove tehnologije, umetna inteligenca, zelene tehnologije, *Vodikova dolina*, krožno gospodarstvo).
- Združevanje raziskovalnih in inovacijskih potencialov za podporo visokotehnološki industriji in storitvam.
- Promocija povezanih Goric kot strateške vstopne točke na dva evropska trga.
- Kulturni turizem, povezan z EPK 2025.
- Čezmejni športni turizem (vrhunski, adrenalinski, rekreativni).
- Zgodovinski turizem, povezan s Soško fronto, a tudi razmerji med in po 2. svetovni vojni (*Muzej na meji*).
- Čezmejni poslovni turizem, posebej v povezavi z evropskimi projekti.

Ukrep 4.6

Pozicioniranje Goric kot vzorčnega primera čezmejnega somestja

Opis ukrepa:

Če je EPK 2025 projekt povezovanja, ki bo na dnevni ravni pokazal, kaj vse je mogoče doseči z uresničenjem potencialov z obeh strani meje, tedaj je ključna ambicija tega ukrepa, da primeri dobrih praks in nakopičene izkušnje ostanejo *po letu 2025*. Zato velja npr. pripraviti čezmejni trajnostni in zeleni mobilnostni načrt, katerega končni cilj je, da na mestu nekdanje železniške in mejne ločnice ostane »šiv« med mestoma brez avtomobilov. Ali skupna čezmejna energetska agenda. Ali projekt čezmejnega participativnega proračuna za manjše skupnostne projekte (po zgledu špansko-portugalskega sodelovanja). Vse to so načini, da se skozi življenjske funkcije mesta odpira in krepi prostor meddržavnega, evropskega dialoga.

Izvedba:

MONG in EZTS GO, posebej pomembno pa sodelovanje z Zavodom EPK 2025, ne le pri pripravi in izvedbi, ampak tudi posluh za načrtovane dolgoročne trajnostne rešitve.

Prednostne aktivnosti

- Priprava čezmejne razvojne strategije v okviru EZTS GO.
- Uresničitev projektov vseh treh programskih stebrov prijavne knjige EPK 2025; projekti za razvoj občinstva in krepitev zmogljivosti.
- Razvoj območja EPK-distrikta kot skupnega središča dveh mest.
- Popularizacija sobivanja s skupnimi prostori za druženje ali skupnostnimi projekti, kot sta »super osmička« ali čezmejna *coworking* kuhinja. Posledično cel kulinarično-doživetveni pas z

vstopno točko za obiskovalce (po zgledu odprtih tržnic).

- Širše kulinarično-enološko-rekreacijsko območje od izvira do izliva Soče.
- Procesi ozaveščanja domačih javnosti ter boljša čezmejna obveščenost o dogodkih tako v prostoru (info-kioski, signalizacija) kot digitalno (skupna informacijska platforma, nadgradnja mestne kartice v digitalno info-knjižico s personalizirano ponudbo).
- Sistematična skupna promocija s sosednjimi čezmejnimi občinami in trženje z enotno čezmejno blagovno znamko dveh mest (*Brezmejna Goriška*) ter tipičnimi produkti čezmejnega obmestja.
- Vzpostavitev skupnih abonmajev kulturnih ponudnikov in prireditev.
- Vzpostavitev sistema enotne vstopnice za javne zavode (muzeje, galerije).

Ključni kazalniki prednostne usmeritve POVEZANO IN DOSTOPNO MESTO po področnih ciljih

REGIJSKO SREDIŠČE	• dolžina dodatnih cestnih odsekov • število ukrepov za umiritev in zmanjšanje prometa v mestu • odstotek zmanjšanja tovornega prometa v mestu • obnovljena proga Nova Gorica- Ajdovščina • število potnikov na železnici • število revitaliziranih objektov ob progi
ČEZMEJNO SOMESTJE	• vzpostavljena železniška povezava GO-NG • obnovljena stavba in območje železniške postaje • število čezmejnih potnikov • število P & R mest • frekvenca uporabe javnega prevoza • vzpostavljena (vsaj) 1 čezmejna redna povezava tipa <i>Kavalir</i> • število novih cestnih oznak, posebej priložnostih oznak za EPK 2025
DVE MESTI, ENA PRESTOLNICA	• stopnja realizacije projektov iz prijavnice EPK • število aktivno vključenih v EPK 2025 • število obiskovalcev prireditelj • dnevna poraba obiskovalca • število trajno vzpostavljenih programov po letu 2025 • število čezmejnih novoustanovljenih podjetij • prepoznavnost skupne blagovne znamke <i>Brezmejna Goriška</i> • število turistov iz ciljnih trgov • število objav v tujih medijih

DOBRO UPRAVLJANO SOMESTJE

Izhodišča

Z realizacijo *Trajnostne urbane strategije Nova Gorica 2030* se bo postopoma razvil **nov model načrtnega upravljanja razvoja mesta**, ki bo bolj konkurenčen, razpoznaven in navdušujoč ter bo okrepil strateško pozicijo Nove Gorice v širšem prostoru.

Proces preoblikovanja je strokovno, kadrovsko in finančno zahteven in kompleksen, zato se ga je potrebno lotiti z **visoko stopnjo profesionalnosti** in osredotočenosti. Strategijo bodo izvajali ljudje, zato bo potrebno ustrezno pozornost nameniti **človeškim virom**, njihovi usposobljenosti in motiviranosti.

Četudi gre za tipično prečno dimenzijo, ki se prepleta skozi vse druge štiri prednostne usmeritve, **vodenju namenjamo samostojno prednostno usmeritev**, da bi tako še dodatno zagotovili učinkovitost, preglednost in **odgovornost** za realizacijo transformacijskih ukrepov in aktivnosti na posameznih strateških področjih in doseganje sinergij med njimi.

Cilj in pričakovani rezultati

Cilj 5:

S sodobno tehnologijo in strokovnostjo podprto upravljanje in vodenje ključnih procesov v evropskem somestju ter demokratičnih postopkov omogoča **aktivno soodločanje občanov in občank**.

Pričakovani rezultati 2030:

- Urejeni urbani podsistemi na področju daljinskega ogrevanja in energetske učinkovitosti objektov.
- Celovit prometni sistem trajnostne mobilnosti.
- Digitalizirani ključni urbani procesi.
- Višja stopnja lokalne pripadnosti, okrepljena strateška pozicija v Sloveniji in višja prepoznavnosti v Evropi.
- Uspešno izvedeni prioritetni projekti s sredstvi iz virov TUS in drugih razvojnih sredstev.
- Širša prepoznavnost Nove Gorice zaradi sistematične komunikacije.

Za doseg te rezultate je cilj usmeritve razdeljen na tri **področne cilje**:

1. **Urbani procesi.** Tehnološko podprti in strokovno upravljani ključni procesi v mestu.
2. **Verodostojno vodenje:** Sistematično izobraževanje mestne administracije za snovanje in vodenje urbanih politik ter demokratičnih procesov v družbi.
3. **Obveščenost in soodločanje.** Participativni procesi, v katerih aktivno soodločajo dobro informirani občanke in občani.

Sklopi ukrepov

Ukrep 5.1

Digitalno podprto upravljanje procesov

Ukrep 5.2

Participacija, komunikacija in pozicioniranje

Ukrep 5.3

Dediščina EPK 2025

Ukrep 5.4

Koordinirano upravljanje procesa transformacije (TUS 2030)

Ukrep 5.1

Digitalno podprto upravljanje procesov

Opis ukrepa:

S tem ukrepom zagotavljamo podporo upravljanju mesta na področju javnih gospodarskih služb z razvojem pametnih konceptov – uvajanjem informacijsko komunikacijskih tehnologij za povečanje kakovosti, učinkovitosti in interaktivnosti storitev, za zmanjšanje stroškov in porabe virov ter za izboljšanje povezav med občani, podjetji in lokalno samoupravo. Osrednja področja vzpostavljanja pametnih sistemov vključujejo: oskrbo z vodo, oskrbo z energijo ter energetske prenovе, javno razsvetljavo, ravnanje z odpadki in odpadnimi vodami, trajnostno mobilnost ter upravljanje z javnimi objekti.

Digitalizacija v mestu pomeni vsaj troje:

- sodobno spremljanje in upravljanje **urbanih procesov**, kot so prometna, energetska oskrba, javna razsvetljava ali sistem ravnanja z odpadki;
- poenostavitev **poslovanja** med mestno upravo in občani v procesih pridobivanja dovoljenj, izdaje dokumentov;
- omogočanje **obveščanja** in komunikacije z občani ter participacije občanov v procesih **odločanja**.

MONG s TUS razvija vse tri razsežnosti digitalizacije, ukrep pa se dopolnjuje z ukrepom 4.6. »Pozicioniranje Gorice kot vzorčnega primera čezmejnega somestja«, ki prav tako stavi na digitalizirane procese participacije občanov ter informiranja obiskovalcev.

Izvedba:

Za strategijo in koordinacijo ukrepa je odgovorna MONG, za uvajanje pametnih rešitev v prakso pa posamezni izvajalci gospodarskih javnih služb. V zasnovo koncepta in pilotne rešitve se v največji možni meri vključuje lokalne kompetence, ki jih imajo na tem področju izobraževalne in raziskovalne ustanove, podporne institucije (npr. Golea) in specializirana napredna podjetja.

Prednostne aktivnosti:

- Izdelava koncepta pametnega mesta (analize obstoječih rešitev, poenotenje sistemov, spremljanje in upravljanje v javnih službah).
- Podpora upravljanju mesta na področju javnih gospodarskih služb z razvojem pametnih konceptov (uvajanje IKT za povečanje kakovosti, učinkovitosti in interaktivnosti storitev, zmanjšanje stroškov in porabe virov ter boljšo povezanostjo občanov, podjetij in lokalne samouprave).
- Načrtno strokovno izobraževanje administracije.
- Sistematična čezmejna izmenjava najboljših praks.
- Organizacijsko prilagajanje mestne uprave sodobnim potrebam.
- Zasnova in testiranje konkretnih pilotnih rešitev v javnih gospodarskih službah in drugih mestnih sistemih.
- Izboljšanje dostopa do informacij prek digitalnih platform.
- Debirokratizacija z elektronsko izdajo dovoljenj in soglasij.
- Razvoj orodij za sodobno participativno odločanje, vključno z volitvami.

Ukrep 5.2

Participacija, komunikacija in pozicioniranje

Opis ukrepa:

Trajnostna urbana strategija Nova Gorica je zasnovana kompleksno in zahteva profesionalen pristop k izvajanju. Preobrazba mesta ne temelji le na zahtevnih infrastrukturnih izzivih, temveč predvsem na aktivni vključenosti meščanov v načrtovanje, realizacijo in spremljanje rezultatov posameznih ukrepov in konkretnih projektov. Zato je prvi pogoj aktivne udeležbe v lokalni samoupravi proaktivna komunikacija za dobro obveščenost občanov in občank. Lep primer aktivne komunikacije je pobuda Solkanecv, da se jih razume in obravnava kot *»historični del Nove Gorice, ki igra posebno vlogo v urbani strukturi mesta«*, kot je v razpravi poudaril Tomaž Vuga. Tako se je rodila ideja za Civilno iniciativo za preporod Solkana.

Ključno je pravočasno in transparentno obveščanje različnih ciljnih skupin javnosti, od deležnikov projektov in uporabnikov uslug prek strokovne do najširše javnosti.

Komunikacija je namenjena:

- Krepitevi **obveščenosti** prebivalcev o viziji mesta, gradnji lokalne identitete ter ozaveščanju skupnosti za sodelovanje.
- Z obveščenostjo **motivira aktivno vključenost** deležnikov v izvajanje konkretnih projektov v mestu.
- Povečanju prepoznavnosti mestne občine in evropskega somestja za boljše **pozicioniranje** v širšem regijskem, slovenskem in evropskem prostoru. Ambicija je v domačem in mednarodnem okolju pozicionirati Novo Gorico kot privlačno univerzitetno mesto z visoko kakovostjo bivanja in konkurenčnim poslovnim okoljem, zaradi česar privablja študente,

raziskovalce, talente – in nova podjetja. Zeleno mesto tvori s sosednjo Gorico unikatno evropsko somestje.

Izvedba:

Ukrep se izvaja s podporo TUS, zanj je odgovorna MONG (*Pisarna za prenovu*).

Prednostne aktivnosti:

- Spodbujanje participacije občanov v razvojnih projektih s srečanji v lokalnih skupnostih, spletnimi debatami, rednimi dnevi odprtih vrat javne uprave ter transparentnim poročanjem o stanju in rezultatih vseh razvojnih projektov.
- Spodbujanje aktivne udeležbe občanov in občank v procesih soodločanja in na lokalnih volitvah z znižanjem praga volilne pravice na dopolnjenih 16 let.
- Participativni proračun.
- Izdelava strategije komuniciranja in akcijskega načrta ter razvoj komunikacijskih orodij in snovanje kreativnih rešitev.
- Kontinuirana komunikacija z občani (spletna stran, občinsko glasilo, dnevi odprtih vrat, obiski lokalnih okolij ...)
- Marketinške akcije za promocijo v Sloveniji ter izvedba trženjskih aktivnosti na ciljnih turističnih trgih (znamka *Vipavska dolina & Brezmejna Goriška* omogoča, da posamezna okolja uporabijo le del znamke).
- Inovativne akcije za pozicioniranje evropskega somestja kot kreativnega in izobraževalnega središča.

Ukrep 5.3 **Dediščina EPK 2025**

Opis ukrepa:

Evropska prestolnica kulture s procesom priprav že transformira lokalno okolje, z izvedbo pa bo vrednote čezmejnega sodelovanja in celovitega razumevanja trajnostnih sprememb kot okoljskih, družbenih in ekonomskih promovirala še v širšem evropskem prostoru.

Ključno je, da *po izteku leta 2025* za EPK ostane institucionalna, programska in projektna »dediščina«. V ta namen lahko MONG tudi v okviru TUS Nova Gorica 2030 poda nekatere dolgoročne, trajnostne zaveze.

Prednostne aktivnosti:

- Zaveza o institucionalni in programski dediščini EPK.
- Nadaljevanje najuspešnejših programov s sistemskim financiranjem.
- Skupno prostorsko načrtovanje (usklajevanje prostorskih aktov občin Gorice, Nove Gorice in Šempeter-Vrtojba).
- Čezmejni štipendijski sklad *Go! Borderless*.
- Vključevanje kadrov z izkušnjo EPK 2025 v mestno administracijo in vodenje občinskih javnih zavodov ter festivalov in drugih rednih prireditev.
- Institucionalizirano sodelovanje med javnimi ustanovami obeh Goric (skupne vstopnice za muzeje in galerije, skupni abonmaji, čezmejni festivali ...)

Ukrep 5.4 **Koordinirano upravljanje procesa transformacije (TUS 2030)**

Opis ukrepa:

Namen ukrepa je zagotoviti profesionalno koordinirano upravljanje procesa transformacije mesta v skladu s *Trajnostno urbano strategijo Nova Gorica 2030*. Vzpostavi se ustrezno usposobljena strokovna ekipa sodelavcev, ki bo skrbela za uresničitev TUS.

Glavne naloge te ekipe so:

Koordinacija in vključevanje vseh ključnih deležnikov za zagotavljanje optimalnih in celovitih rešitev:

- znotraj oddelkov in uprav MONG, skupne službe
- usklajevanje z javnimi institucijami v mestu ter na regionalni in nacionalni ravni
- usklajevanje aktivnosti v somestju Nova Gorica – Gorica – Šempeter
- usklajevanje z občani in interesnimi skupinami
- vključevanje v mednarodni prostor.

Skrb za upoštevanje horizontalnih načel delovanja:

- zagotavljanje načela trajnosti
- upoštevanje enakih možnosti ter enakosti med spoloma (s posebnim poudarkom z zagotavljanjem upoštevanja zakonskih podlag in vključevanjem invalidov in oseb s posebnimi potrebami v zagotavljanje dostopnosti do prostorov, informacij in storitev)
- uveljavljanje koncepta pametnih rešitev, kjer je to primerno.

Upravljanje portfelja prednostnih projektov in naložb:

- priprava projektov in pridobivanje virov financiranja iz različnih virov
- usklajevanje in spremljanje izvajanja projektov
- zaključevanje projektov.

Izvedba:

Za izvajanje TUS je odgovoren župan. Za operativno vodenje je imenovan koordinator znotraj razvojnega oddelka.

Prednostne aktivnosti:

- Učinkovito in uspešno delovanje *Razvojnega oddelka* kot osrednje točke za upravljanje in koordiniranje realizacije *Trajnostne urbane strategije Nova Gorica 2030*.
- Zagotovitev pogojev za operativno delovanje na ključnih lokacijah na terenu.

Ključni kazalniki prednostne usmeritve **DOBRO UPRAVLJANO SOMESTJE** po področnih ciljih

URBANI PROCESI	• zmanjšanje emisij CO₂ v MONG (cilj- 40%) • zmanjšanje letne porabe energije stavb v javnem sektorju (cilj:-10%) • povprečna specifična raba energije v javnih stavbah MONG • poraba energije v stanovanjih (cilj-10%) • stopnja zadovoljstva občanov s kakovostjo komunalnih storitev • stopnja zadovoljstva občanov s kakovostjo prometne ureditve
VERODOSTOJNO VODENJE	• izobrazbena struktura mestne administracije • višina sredstev, pridobljenih na evropskih razpisih • uspešnost izvedbe EPK 2025 • število programov EPK, uvrščenih v proračunsko financiranje po letu 2025
OBVEŠČENOST IN SOODLOČANJE	• delež participativnega dela občinskega proračuna • odstotek volilne udeležbe na občinskih volitvah • stopnja pripadnosti lokalnemu okolju (lokalpatriotizem) • dvig stopnje prepoznavnosti destinacije Nove Gorice na ciljnih trgih

Logični okvir

IZZIVI	PREDNOSTNE USMERITVE	CILJI	SKLOPI UKREPOV	KONKRETNE AKTIVNOSTI	KAZALNIKI USPEHA
GOSPODARSKO-TEHNOLOŠKI	I. PAMETNO in podjetno mesto	Gospodarska transformacija 1. Gospodarsko prodorno univerzitetno mesto - Razvoj gospodarstva - Pomlajeno mesto - Pametna specializacija	- Razvoj profesionalnega poslovnega okolja za privabljanje novih investicij, zagon in rast podjetij - Revitalizacija degradiranih območij - Pomlajeno univerzitetno mesto - Center zelenih tehnologij	- strategija trajnostnih investicij - revitalizacija degradiranega območja Kromberk Zahod - razvojni pas vzdolž tirov - lokacija za izgradnjo kampusa - povezava univerze z gospodarstvom, prenos R&R tehnologij v podjetja 1000 talentov - podpora start-up podjetjem - Center zelenih tehnologij - One-stop shop za podjetja	- nova podjetja - nova delovna mesta - dodana vrednost na zaposlenega - revitalizirane površine - šolajoča mladina - stopnja izobrazbe - število novih programov - število mladih, ki se vrnejo iz tujine - število priseljenih mladih družin - vlaganja v R&R
SOCIALNO-DEMOGRAFSKI	II. PRAVIČNO in privlačno mesto	Vitalnost mesta in vključevanje meščanov vseh generacij 2. Solidarno delovno in bivalno okolje za vse generacije - Delo in dom. - Skrb za starejše in ranljive - Ustvarjalno druženje	- Zagotovitev kakovostnih delovnih mest za polno zaposlenost - Dostopna stanovanja za vse družbene skupine - Socialni programi in storitve za ranljive ciljne skupine - Zagotovitev in urejanje javnih prostorov in površin - Urbana kultura in umetnost: EPK 2025 - Krepitev sodelovanja z nevladnimi organizacijam - Šport, rekreacija in prosti čas	- ustvarjanje novih delovnih mest - spremembe prekernih zaposlitev v trajnejše oblike - pilotni projekt stanovanjskih kooperativ - vodilna šola s prilagojenim programom - izgradnja oskrbovanih stanovanj - Center za tretje življenjsko obdobje in prostori za starejše - integracijski programi za migrante - dodatni programi za odvisnike - spodbujanje aktivnega prostovoljstva - javni prostori za druženje in rekreacijo - izvedba EPK - stabilen delež financiranja NVO	- število prebivalcev - višina povprečne plače - stopnja brezposelnosti - površina novozgrajenih stanovanj - število stanovanjskih enot za mlade družine - število neprofitnih najemnin - število občanov, vključenih v koperative - število prostovoljcev - število skupnih projektov NVO in javnih zavodov
OKOLJSKI	III. ZELENO in zdravo mesto	Učinkovitost mestnih sistemov in procesov ter digitalna transformacija 3. Nizkoogljivo mesto, prilagojeno podnebnim spremembam. - Trajnostna mobilnost - Zdravo okolje - Mesto v parku	- Optimizacija prometa in celovit sistem trajnostne mobilnosti - Učinkovito upravljanje z energijo (sistem daljinskega ogrevanja) - Celovite energetske prenove javnih stavb in stanovanj (s sončnimi celicami na strehah) - Prilagajanje podnebnim spremembam - Uveljavitev, razvoj in organiziranje turistične destinacije	- umik avtomobilov iz centra mesta in integracija javnega potniškega prometa - omrežje kolesarskih in peš poti - električne polnilnice - sistem merjenja in spremljave vplivov prometa na okolje - pametna javna razsvetljava - priklop novih uporabnikov na razširjeno in obnovljeno omrežje daljinskega ogrevanja Kenog d.o.o. in širitev omrežja. - energetske, statične in arhitekturne sanacije javnih objektov	- zmanjšanje emisij CO₂ za 40% - delež energetsko prenovljenih večstanovanjskih objektov - število prepeljenih potnikov v JPP - modal split - km zgrajenih kolesarskih poti - km urejenih pešpoti - zmanjšanje plastičnih odpadkov (- 50 %) - povečanje zelenega ekosistema za 30 % - število lokalno vzgojenih dreves,

IZZIVI	PREDNOSTNE USMERITVE	CILJI	SKLOPI UKREPOV	KONKRETNE AKTIVNOSTI	KAZALNIKI USPEHA
GEO-POLITIČNI OKVIR	IV. POVEZANO in dostopno mesto	Pozicioniranje in povezanost mesta v slovenskem, nacionalnem ter evropskem prostoru 4. Povezana čezmejna Goriška - Regijsko središče. - Čezmejno somestje. - Skupni urbani razvoj (infrastruktura, mobilnost)	- Izgradnja manjkajočih cestnih odsekov in vzpostavitev sistema trajnostne mobilnosti - Posodobitev železniške infrastrukture in izgradnja manjkajočih odsekov - Revitalizacija razvrednotenega območja ob meji - Vzpostavitev čezmejnih povezav in koordinacije - Skupne poslovne priložnosti - Pozicioniranje Gorice kot vzorčnega primera čezmejnega somestja	- sončne celice na javnih zgradbah - urejena odvodnja - občinski Eko sklad za prenovo kurišč individualnih objektov - opredelitev prednostnih smeri razvoja turistične destinacije - razvoj in nadgradnja produktov	- nočitve turistov - stopnja zadovoljstva turistov z doživetjem
GEO-POLITIČNI OKVIR	V. DOBRO UPRAVLJANO somestje	Vodenje in upravljanje s transformacijo 5. Aktivno sodelovanje občanov in občanov - Urbani procesi - Verodostojno vodenje - Obveščenost in participacija.	- Digitalno podprto upravljanje procesov - Participacija, komunikacija in pozicioniranje - Dediščina EPK 2025 - Koordinirano upravljanje procesa transformacije (TUS 2030)	- manjkajoči železniški lok v Vrtojbi za povezavo Gorica-NG-Ajdovščina - logistični center Vrtojba-Štandraž - EPK-distrikt in zeleno srce somestja - intermodalni mobilnostni center - čezmejna mreža trajnostnega javnega potniškega prometa (kabotaža) - bike-sharing & car-sharing - digitalizirano spremljanje in usmerjanje prometa - dvojezična signalizacija - uresničitev projektov EPK 2025 - mobilnostni načrt za čas EPK - skupna blagovna znamka	- dolžina dodatnih cestnih odsekov - km obnovljenih tirov - število potnikov na železnici - število revitaliziranih objektov ob progi - obnovljena stavba in območje železniške postaje - število čezmejnih potnikov - realizacija projektov iz prijavnice EPK - število aktivno vključenih v EPK 2025
GEO-POLITIČNI OKVIR	V. DOBRO UPRAVLJANO somestje	Vodenje in upravljanje s transformacijo 5. Aktivno sodelovanje občanov in občanov - Urbani procesi - Verodostojno vodenje - Obveščenost in participacija.	- Digitalno podprto upravljanje procesov - Participacija, komunikacija in pozicioniranje - Dediščina EPK 2025 - Koordinirano upravljanje procesa transformacije (TUS 2030)	- izdelava koncepta pametnega mesta - IKT podpora upravljanju mesta na področju javnih gospodarskih služb - strokovno izobraževanje administracije - čezmejna izmenjava najboljših praks. - testiranje pilotnih rešitev v javnih gospodarskih službah in drugih mestnih sistemih. - izboljšani dostop do informacij prek digitalnih platform. - razvoj orodij za participativno odločanje, vključno z volitvami - participativni proračun - kontinuirana komunikacija z občani - marketinške akcije za promocijo v Sloveniji ter na ciljnih turističnih trgih	- zmanjšanje letne porabe energije stavb v javnem sektorju za 10% - stopnja zadovoljstva občanov s kakovostjo komunalnih storitev - stopnja zadovoljstva občanov s kakovostjo prometne ureditve - višina sredstev, pridobljenih na evropskih razpisih - uspešnost izvedbe EPK 2025 - število programov EPK, uvrščenih v proračunsko po 2025 - delež participativnega dela občinskega proračuna - volilna udeležba na občinskih volitvah - stopnja prepoznavnosti destinacije Nove Gorice na ciljnih trgih

VII. Vizija 2030

Kakšno mesto je Nova Gorica 2030?

Pametno in podjetno

Nova Gorica je inovativno stičišče, ki privablja talente in podjetja ter jim omogoča učinkovito in ustvarjalno okolje za rast in razvoj. S koncentracijo institucij znanja, vrhunsko univerzo, raziskovalnimi ustanovami in drugimi podpornimi subjekti ter njihovo proaktivno vpetostjo v lokalno okolje nudi kakovostno podporo v vseh fazah od zagona, rasti in širitve podjetij ter soustvarja družbeni utrip in prihodnost mesta ter regije, s čimer odpira nove zaposlitvene priložnosti.

Gospodarskim subjektom in bodočim podjetnikom ponuja nadstandardno in profesionalno poslovno podporno okolje. Mestna občina sistematično ureja in ponuja poslovne lokacije z aktiviranjem degradiranih območij in poslovnih površin v mestnem središču. Konkurenčne prednosti krepí v komplementarnem somestju z Gorico in Šempetrom, v perspektivnih panogah zelenih tehnologij, energetike, informacijsko-komunikacijskih tehnologij, socialno zdravstvenih storitvah, logistiki, igralništvu in tehnologijah igralništva, poslovno-tehničnih storitvah, turizmu in športu.

Pravično in privlačno

Nova Gorica je mesto z visoko kakovostjo bivanja za vse generacije in zato posebej privlačno za mlade družine, ki v mestu najdejo svojo prihodnost in želijo tu živeti, ustvarjati in delati. Ključna primerjalna prednost je koncentracija temeljnih funkcij za bivanje in delo. Administrativno središče, ki ponuja dostopne in kakovostne socialne, zdravstvene in zobozdravstvene, športne, izobraževalne in kulturne storitve. Velja za atraktivno študijsko destinacijo za uporabnike s celega sveta in središče kreativnih industrij. Otroke in mlade uči ustvarjalnosti in jih opremlja s kompetencami, ki jim odpirajo svet inovativnosti in zaposljivosti.

Mesto zagotavlja ustrezno dostopne prostore, informacije in storitve. Mestne soseske so varne, z ohranjenimi zelenimi površinami in kakovostno urbano opremo, ki spodbuja medgeneracijsko druženje. Javne storitve se prilagajajo potrebam invalidov, oseb s posebnimi potrebami in starejšim. V solidarni skrbi za socialno vključevanje starejših in ranljivih skupin se učinkovito povezujejo javne institucije in nevladne organizacije.

Zeleno in zdravo

Nova Gorica pametno in učinkovito upravlja z energijo, naravnimi viri, prometom in prostorom. Prostorske možnosti za razvoj zagotavlja z ukrepi trajnostnega urejanja neizkoriščenih in degradiranih površin. Ohranja kmetijska zemljišča v zaledju urbanega dela občine, hkrati pa odpravlja pretekla okoljska bremena. Poslovne cone se razvijajo na obrobju mesta.

S trajnostnimi prenovami sosesk razvija napredne stanovanjske skupnosti z integriranimi zelenimi površinami in najsodobnejšo energetske oskrbo. Mesto odlikujejo urejeni urbani vrtovi, parki, drevoredi, urejeni odprti javni prostori za šport in rekreacijo, druženje in ustvarjanje. Vse generacije živijo s športom in rekreacijo. Športne aktivnosti so tudi pomemben motiv prihoda turistov v mesto in njegovo zaledje. Na stičišču z italijansko Gorico v trikotniku Kostanjevica – Vila Rafut – Goriški grad razvija zeleno srce kot »centralni park« somestja.

Povezano in dostopno

Nova Gorica je eno vodilnih slovenskih mest na področju trajnostne mobilnosti. Mesto je prek avtoceste in posodobljene železnice vključeno v medregionalne prometne povezave. Logistični terminal Vrtojba-Štandraž gradi na posodobljeni železnici (sklenjen je lok pri Vrtojbi), zaledju severno-jadranskih luk in letališč.

Središče mesta je namenjeno pešcem in kolesarjem, javni vozni park uporablja električna vozila (bike-sharing, car-sharing). Vse vitalne prostore središča mesta, subcentrov ter podeželskega zaledja povezujejo kolesarske in peš poti. Somestje z Gorico in Šempetrom je povezano z učinkovitim javnim potniškim prometom in intermodalnimi povezavami (vlak, avtobus, kolo), katerega osrčje je mobilnostni center v EPK-distriktu na revitaliziranem območju železniških tirov.

V sodelovanju z univerzo, drugimi izobraževalnimi ustanovami in inovativnimi podjetji mesto uvaja koncept pametnega mesta in tako povečuje učinkovitost javnih storitev, oskrbnih sistemov in rabe energije v stavbah.

Čezmejno in evropsko

Mesto se razvija proti zahodu in jugu in tvori čezmejno somestje z Gorico in Šempetrom. Razvoj mesta upošteva obstoječe storitve in infrastrukturo ter bodoče potrebe celotnega čezmejnega funkcionalnega območja somestja, vključno s koordinirano kulturno in športno infrastrukturo. Krepi funkcije, ki mestu in somestju dvigajo mednarodno prepoznavnost in konkurenčnost.

Evropska prestolnica kulture 2025 ni le začasen projekt prostora ob meji, temveč gradnik nove identitete mesta. *EPK-distrikt* kot simbol somestja je trajnostno vozlišče urbane kulture, privlačno tako za prebivalce kot turiste in obiskovalce. Obe mesti družijo dvojezičnost in multikulturnost ter skupna kulturna prizorišča. Kulturne in športne ustanove so povezane v skupni sistem informiranja in nabave kart (skupni abonmaji, enotna vstopnica za muzeje in galerije).

VIII. Usklajenost ciljev in ukrepov z razvojnimi dokumenti države, regije in občine

1. Usklajenost s sprejetimi razvojnimi dokumenti občine

Trajnostna urbana strategija Nove Gorice temelji na obstoječih in veljavnih prostorskih in razvojnih dokumentih (t.j. OPN, Strategiji razvoja socialnega varstva, Lokalnem programu za kulturo in Akcijskem načrtu za dostopnost), upošteva pa tudi dokumente, ki so v fazi priprave (RRP Goriške razvojne regije 2021–2027, OP za izvajanje evropske kohezijske politike 2021–2027).

Za vsak ukrep je v spodnji preglednici ocenjena stopnja skladnosti s cilji posameznega razvojnega dokumenta, v nadaljevanju pa je podana še dodatna utemeljitev.

Ocena skladnosti ukrepov TUS Nova Gorica s sprejetimi razvojnimi dokumenti občine

UKREPI/AKTIVNOSTI	OPN	LEK	PROGRAM KULTURE	STRATEGIJA SOCIALNEGA VARSTVA	STRATEGIJA DOSTOPNOSTI
Ukrep 1.1: Razvoj profesionalnega poslovnega okolja za privabljanje novih investicij, zagon in rast podjetij					
Ukrep 1.2: Revitalizacija degradiranih območij					
Ukrep 1.3: Pomlajeno univerzitetno mesto					
Ukrep 1.4: Mednarodno vozlišče (<i>hub</i>) pametne specializacije.					
Ukrep 2.1: Zagotovitev kakovostnih delovnih mest za polno zaposlenost					
Ukrep 2.2: Dostopna stanovanja za vse družbene skupine					
Ukrep 2.3: Socialni programi in storitve za ranljive ciljne skupine					
Ukrep 2.4: Zagotovitev in urejanje javnih prostorov in površin					
Ukrep 2.5: Urbana kultura in umetnost: EPK 2025					
Ukrep 2.6: Krepitev sodelovanja z nevladnimi organizacijami					
Ukrep 2.7: Šport, rekreacija in prosti čas					
Ukrep 3.1: Optimizacija prometa in celovit sistem trajnostne mobilnosti					
Ukrep 3.2: Učinkovito upravljanje z energijo					
Ukrep 3.3: Celovite energetske prenove javnih stavb in stanovanj					
Ukrep 3.4: Prilagajanje podnebnim spremembam					
Ukrep 3.5: Uveljavitev, razvoj in organiziranje turistične destinacije					
Ukrep 4.1: Izgradnja manjkajočih cestnih odsekov in vzpostavitev sistema trajnostne mobilnosti					
Ukrep 4.2: Posodobitev železniške infrastrukture in izgradnja manjkajočih železniških odsekov					
Ukrep 4.3: Revitalizacija razvrednotenega območja ob meji					
Ukrep 4.4: Vzpostavitev čezmejnega eko-sistema					
Ukrep 4.5: Skupne poslovne priložnosti					
Ukrep 4.6: Pozicioniranje Goric kot vzorčnega primera čezmejnega somestja					
Ukrep 5.1: Digitalno podprto upravljanje procesov					
Ukrep 5.2: Participacija, komunikacija in pozicioniranje					
Ukrep 5.3: Dediščina EPK 2025					
Ukrep 5.4: Koordinirano upravljanje procesa transformacije (TUS 2030)					

Legenda: **xxx** – visoka skladnost

xx – srednja skladnost

x – manjša skladnost

o – nevtrarno

Odlok o Občinskem prostorskem načrtu (OPN) Mestne občine Nova Gorica

Uradno prečiščeno besedilo Odloka o občinskem prostorskem načrtu Mestne občine Nova Gorica (Ur. list št. 13/2018, 30/2018 in 31/2020)

TUS izhaja iz usmeritev in ciljev veljavnega OPN in ga z naborom različnih ukrepov udejanja. Ključni cilji OPN, ki se uresničujejo skozi TUS, so:

• **Uravnotežen razvoj urbanega sistema.**

TUS spodbuja razvoj notranje mreže naselij mestnega območja, kakor tudi širšega urbanega prostora Nove Gorice. Nova Gorica kot središče nacionalnega pomena svojo vlogo krepi s tesnejšimi povezavami s subcentri Solkanom, Kromberkom, Rožno Dolino in Pristavo ter s Šempetrom. Omrežje naselij je dovolj močno za enakovredno čezmejno sodelovanje z Italijo. Za boljši prostorski razvoj mesta kot središča regijskega in nacionalnega pomena TUS predvideva krepitev gospodarskega potenciala, nadgradnjo prometnega sistema, ki bo zagotavljal ustrezne meddržavne, regijske, občinske in mestne povezave, vključno s sistemi urbane mobilnosti, ter krepitev izobraževalnih in mestotvornih dejavnosti.

• **Povečanje konkurenčnosti občine v slovenskem in čezmejnem prostoru.**

Gospodarsko prodorno in inovativno mesto je prva prednostna usmeritev TUS, ki z ukrepi teži k večji privlačnosti in konkurenčnosti Nove Gorice ne le v čezmejnem, ampak tudi mednarodnem prostoru. TUS uvaja pristope, ki bodo pripravili in uresničili z OPN predvidene prostorske možnosti za razvoj poslovnih in gospodarskih con (predvsem z revitalizacijo degradiranih površin), nove načine aktiviranja stanovanj za mlade, dvig standarda in

učinkovitosti mestnih servisov (urbana mobilnost) ter urbanih prostorov.

• **Racionalna raba prostora in naravnih virov ter s prostorskimi omejitvami usklajen prostorski razvoj.**

Z vidika TUS je pomembno uresničevanje usmeritev OPN v racionalno rabo prostora in naravnih virov, kar vključuje tudi prestrukturiranje in rabo degradiranih območij, uvajanje trajnostne urbane mobilnosti, uvajanje konceptov in rešitev pametnega mesta, oživitve zelenih površin ter prenovo stavbnega fonda (središče Nove Gorice). Cilj trajnostne rabe prostora je tudi dolgoročno prostorsko povezovanje Nove Gorice z Gorico in Šempetrom ter izkoriščanje sinergij rabe prostora v somestju.

• **Razvoj za bivanje in delo privlačnih naselij.**

TUS in OPN sta skladna tudi glede usmeritve v razvoj za bivanje in delo privlačnih naselij, kar vključuje zagotavljanje kakovosti bivanja v naseljih (z ustrezno dostopnostjo – kolesarsko omrežje, javni promet, mobilnostni centri, skupne in urejene javne površine za druženje, celostne prenove večstanovanjskih zgradb ...).

• **Ohranjanje naravnih in kulturnih kakovosti.**

Kulturna dediščina je v TUS vključena skozi dve perspektivi – kako bolje izkoristiti vsebino turističnih produktov ter kako se lotiti objektov, potrebnih prenove. Ohranjanje narave se uresničuje skozi urejanje zelenih sistemov.

Lokalni energetski koncept (LEK) Mestne občine Nova Gorica

Končno poročilo, Goriška lokalna energetska agencija, 2017

LEK je Mestna občina Nova Gorica dobila v letu 2017, s čimer je postala ena prvih občin v Sloveniji, ki je imela dokument, usklajen z novim Pravilnikom o metodologiji in obvezni vsebini lokalnega energetskega koncepta (Ur. l. RS, št. 56/2016).

LEK je osnova za zasnovano ukrepov učinkovitih energetskih omrežij, celostnih energetskih prenov javnih zgradb ter stanovanj, deloma tudi urbane mobilnosti.

TUS povzema ključne cilje LEK, ki opredeljujejo:

- zmanjšanje rabe energije v stanovanjih (za 10%), električne energije,
- povečanje stopnje uporabe energetskega svetovanja,
- prilagoditev javne razsvetljave,
- zmanjšanje specifične rabe energije v javnih zgradbah,
- povečanje uporabe alternativnih oblik mobilnosti in rabe OVE v javnem transportu,
- obnovo omrežja oskrbe z energijo iz daljinskega ogrevanja in posledično zmanjšanje izgub na omrežju za 6%.

Cilj LEK je načrtovati ukrepe s področij oskrbe, učinkovite rabe energije, izrabe obnovljivih virov energije, trajnostnega prometa ter izobraževanja in ozaveščanja občanov. Z realizacijo glavnih ciljev projekta bodo uresničeni tudi cilji zmanjšanja emisij škodljivih plinov v okolje, ustvarjanja prihrankov za občino in njene prebivalce na področju energetike ter pridobitev možnosti za subvencioniranje raznih projektov s strani države in Evropske skupnosti na področju energetike. Cilje bo občina dosegala s strokovno pomočjo lokalne energetske agencije.

Strategija razvoja socialnega varstva v Mestni občini Nova Gorica za obdobje 2014–2020

Mestna občina Nova Gorica, november 2014

(sprejet)

Zaradi trenda slabšanja socialne slike v mestu TUS posebno pozornost posveča položaju ranljivih skupin prebivalcev in njihovem vključevanju v mestno skupnost. TUS z ukrepi prednostnih usmeritev *Dinamična življenjska skupnost* in *Gospodarsko prodorno in inovativno mesto* prispeva k naslednjim ciljem Strategije:

- zmanjševanje revščine in povečevanje socialne vključenosti socialno ogroženih skupin,
- izboljševanje kakovosti storitev in obstoječih programov,
- podpora programom socialnega varstva namenjenim starejšim ter ozaveščanje javnosti o obstoječih storitvah,
- spodbujanje in razvijanje programov za mlade in ljudi z različnimi oblikami oviranosti,
- spodbujanje programov, ki so namenjeni reševanju problema brezdomstva,
- spodbujanje programov na področju zasvojenosti.

Lokalni program za kulturo v Mestni občini Nova Gorica 2019–2023

Nova Gorica, oktober 2019 (sprejet)

Lokalni program za kulturo je kombinacija izvajanja zakonskih podlag, ki določajo javni interes za kulturo in so za lokalno skupnost obvezne, hkrati pa izpostavlja kulturne posebnosti in prioritete na lokalni ravni in želi s konkretnimi ukrepi spodbuditi nadaljnji razvoj kulture. Obravnava obdobje 2019–2023, zajema pa tudi nekatere dolgoročne usmeritve do leta 2026. Dokument poudarja povezovanje obstoječih kulturnih nosilcev in povezovanje kulture z drugimi področji – šolstvom, izobraževanjem, znanostjo, turizmom, prostorskim načrtovanjem ipd. Dokument izpostavlja pomen podpornih aktivnosti, kot so informiranje, zaposlovanje in izobraževanje akterjev na področju kulture, razvoj občinstva, kulturno-umetnostna vzgoja, pomoč pri črpanju evropskih sredstev, razvoj regionalne kulturne mreže in razvijanje somestja s sosednjo Gorico. Dokument skuša opozoriti na temeljne probleme ter hkrati določiti ukrepe za doseg glavnih ciljev, ki naj jih lokalna kulturna politika doseže v prihodnjih štirih letih.

Potencial kulture je premalo izkoriščen notranji potencial mesta za njegov kreativni, turistični, gospodarski in bivanjski napredek. TUS spodbuja uresničevanje še zlasti naslednjih ciljev kulturne politike opredeljenih v Lokalnem programu za kulturo:

- ohraniti, valorizirati in promovirati kulturno dediščino Nove Gorice in razvijati kulturno okolje ter povečati prispevek kulture k razvoju v širšem smislu (razvoj turizma, povečevanje zaposlovanja);
- omogočati kulturno ustvarjalno dejavnost mladim ter socialnim skupinam, ki težje uresničijo svoje ustvarjalne potenciale;

- povečati dostopnost do ustvarjalnosti za nove generacije umetnikov, ustvarjalcev v kulturi in vseh tistih posameznikov, ki se ukvarjajo s kritično in teoretsko refleksijo umetniške ustvarjalnosti;
- zagotoviti večjo dostopnost javnih kulturnih dobrin in storitev za vse prebivalce in obiskovalce MONG, ob promociji prepoznavnosti kulturnih dobrin mesta;
- pri vseh investicijskih projektih ter posegih v kulturno infrastrukturo prednostno upoštevati načelo dostopnosti za vse ranljive skupine ter vse oblike osebne oviranosti, odpravljati tako arhitekturne kot tudi komunikacijske ovire;
- krepitev tistega dela kulturne produkcije, ki temelji na medpodročnem povezovanju in sodelovanju, zlasti s področji vzgoje in izobraževanja, turizma, urbanizma, regionalnega razvoja, ekologije in gospodarskega razvoja;
- povečati obseg kulturne produkcije, ki se odvija na odprtih javnih površinah MONG in ki neposredno prispeva h kultiviranju podobe mesta;
- sistematično in kontinuirano promovirati kulturno ponudbo MONG v Sloveniji in tujini ter tako spodbuditi razvoj kulturnega turizma;
- zagotoviti pogoje, da se bodo nevladne organizacije in druge ustanove ter posamezniki, ki delujejo na področju kulture, razvijali ter prispevali k večji kakovosti in raznovrstnosti kulturne ponudbe v MONG.

Strateški načrt dostopnosti za Mestno občino Nova Gorica

Zavod DOSTOP, september 2019 in

Akcijski načrt dostopnosti 2021–2024 Mestne občine Nova Gorica

Zavod DOSTOP, november 2020 (sprejet)

Mestna občina Nova Gorica je v letu 2012 pridobila naziv *Občina po meri invalidov*. Pridobitev naziva je priznanje občini, ki upošteva različnost potreb občanov, načrtno razvija, vzpodbuja in realizira dejavnosti in ukrepe, ki bistveno prispevajo k večji kakovosti osebnega življenja invalidov in njihovih družin, ustvarja možnosti za njihovo socialno vključenost in aktivno udeležbo v družbenem življenju lokalne skupnosti.

Kot nadgradnjo dokumentacije iz leta 2012 je mestna občina skupaj s predstavniki invalidskih organizacij in Zavodom DOSTOP pripravila *Strateški načrt dostopnosti za Mestno občino Nova Gorica* (v nadaljevanju: SND), ki opredeljuje, kako naj občina v bodoče rešuje težave z dostopnostjo do javnih ustanov in storitev za gibalno ovirane, slepe in slabovidne, gluhe in naglušne, starejše in vse druge, ki imajo težave z dostopom do prostora, informacij in storitev.

SND je mestni svet MONG sprejel novembra 2019. V načrtu so obravnavane aktivnosti na področjih dostopnosti do prostorov, informacij in storitev. Načrt tako sledi načelom, ki jih je občina prevzela s sodelovanjem v projektu *Občina po meri invalidov*.

Namen Strateškega načrta dostopnosti je:

- da se vsem uporabnikom (ne glede na morebitno posameznikovo funkcionalno oviranost) omogoči dostop do storitev javnega značaja s tem, da

se opredeli prilagoditve na dostopnih poteh, v objektih in v zvezi z javnim prevozom;

- da ima občina pregled nad izvajanjem prilagoditev in jih izvaja tam, kjer so nujne in smiselne ter spodbudi k izvajanju tudi državne institucije in zasebne investitorje na območjih, ki niso v občinski lasti in upravljanju,
- da spodbudi vse deležnike javnega servisa na območju občine, ki lahko na svojih delovnih mestih vplivajo na to, da izboljšajo dostopnost prostora, informacij in storitev v javnih objektih,
- da so lahko uporabniki z oviranostmi vključeni pri sprejemanju odločitev v zvezi z dostopom do javnih storitev in lahko nadzorujejo ter spodbujajo izvajanje dogovorjenih rešitev v praksi.

Pomembni cilji načrta:

- omogoča, da pri oblikovanju strategije sodelujejo vse reprezentativne organizacije uporabnikov z oviranostmi in podrobno opredelijo, kje so zanje najpomembnejše točke oziroma poti, ki morajo biti dostopne, ter zabeležijo najbolj težavne ovire, na katere naletijo na vsakodnevni poteh do javnih ustanov in objektov v javni rabi,
- je skupni dokument vseh zainteresiranih organizacij, vse pobude so združene na enem mestu, problem dostopnosti se rešuje celostno, ne za vsako skupino posebej,
- občina se zaveže, da bo v okviru vzdrževalnih del sistematično odstranjevala ovire, ki so opredeljene v načrtu,

- občina se zaveže, da bo omogočila vključevanje invalidov v postopke urejanja prostora prek Sveta za invalide,
- občina lahko uporabi Strateški načrt dostopnosti kot smernice, ki so določene v 22. členu Gradbenega zakona in s tem zniža stroške izvedbe ter omogoči kakovostnejše rešitve, prilagojene dejanskim potrebam občanov,
- projektanti, ki projektirajo zunanje javne ureditve na območju Mestne občine Nova Gorica, dobijo jasna navodila glede projektiranja dostopnih javnih površin in glede možnosti sodelovanja s predstavnikom Sveta za invalide v posebnih primerih, kjer je potreben kompromis,
- občina dobi jasno strategijo o reševanju težav v zvezi z dostopnostjo invalidov in v reševanje dostopnosti vključi tudi vse javne zavode in celotno lokalno skupnost k izvajanju ukrepov za izboljšanje dostopnosti prostora, informacij in storitev,
- da občina nadaljuje z usklajenim izvajanjem ciljev in aktivnosti, katerim se je zavezala ob pridobitvi naziva Občina po meri invalidov leta 2012 (upoštevanje Standardnih pravil za izenačevanje možnosti invalidov v skladu z dokumentom Agenda 22).

Načrt obsega tri dele:

Dostopnost prostora. Pregled stanja in rešitve dostopnosti za slepe in slabovidne ter gibalno ovirane osebe, pa tudi splošni napotki za oblikovanje mestnega prostora, ki lahko izboljšajo gibanje in varnost vseh pešcev, zlasti tudi starejših, bolnih, poškodovanih ljudi, otrok itd.

Dostopnost informacij. Pregled stanja osnovnega dostopa do informacij v javnih ustanovah, pri čemer imajo največje težave gluhi in naglušni, slepi in slabovidni ter ljudje z motnjami v duševnem razvoju, pa tudi vsi, ki imajo težave z orientacijo, razumevanjem, branjem itd.

Dostopnost storitev. Namenjen spodbujanju razvoja in zagotavljanja kontinuiranega izvajanja programov in storitev s področij športa in rekreacije, kulture, vzgoje in izobraževanja ter zdravja, socialnega varstva in zaposlovanja za aktivno vključevanje oseb z oviranostmi v vsakdanje življenje lokalne skupnosti. V okviru Strateškega načrta dostopnosti se kot prvi korak izvede predavanja/predstavitve, s katerimi se problematika dostopnosti prostora in informacij predstavi odgovornim v javnih zavodih ter spodbudi odgovorne v javnih ustanovah k aktivnemu izboljševanju dostopa do storitev v

obliki izobraževalnih delavnic za osebje, pregledov dostopnosti ustanove in izvedbi ukrepov za izboljšanje dostopnosti.

V zvezi z realizacijo strateških ciljev SND se je Mestna občina Nova Gorica zavezala, da bo pripravila *Akcijski načrt izvajanja ukrepov iz Strateškega načrta dostopnosti*. Ta akcijski načrt je prvi štiriletni izvedbeni dokument SND. V njem so določeni ukrepi, ki se bodo izvajali v obdobju 2021–2024, izvajalci ukrepov, finančni viri, potrebni za izvedbo ukrepov in okvirni roki izvedbe po letih.

Občinski svet MONG spremlja izvajanje akcijskega načrta tako, da občinska uprava v sodelovanju s Svetom za invalide vsako leto Občinskemu svetu poda poročilo o izvajanju akcijskega načrta za preteklo leto in pripravi program aktivnosti za prihodnje leto. Akcijski načrt dostopnosti se osredotoča predvsem na ukrepe, katerih izvajanje sodi med naloge in je v pristojnosti Mestne občine Nova Gorica.

TUS pri pripravi ukrepov izhaja iz zavez in načel deklaracije o podelitvi certifikata *Občina po meri invalidov* ter Akcijskega načrta. Pri tem TUS prispeva k naslednjim ukrepom načrta:

- javne površine, zagotavljanje prilagoditev in oznak v prometu,

- javna parkirna mesta, zagotavljanje prehodnih površin za nemoteno gibanje oseb z oviranostmi,
- javni transport, javni prevozi za prevoz invalidov na vozičkih,
- odpravljanje arhitektonskih ovir za invalide z gibalnimi ovirami in senzoričnimi omejitvami vida v javnih ustanovah, še zlasti občini, zdravstvu, kulturi in športu,
- ozaveščanje in informiranje javnosti o življenju in vključevanju invalidov v skupnosti.

2. Usklajenost s sprejetimi razvojnimi usmeritvami regije

Pregled skladnosti TUS z Regionalnim razvojnim programom (RRP) Goriške razvojne regije 2021–2027

(osnutek, oktober 2021)

Trajnostna urbana strategija Nova Gorica 2030 je usklajena z osnutkom Regionalnega razvojnega programa Goriške 2021–2027.

RRP vključuje pet razvojnih prioritet:

1. Regija za ljudi

Zaustavitev negativnih demografskih trendov je primarni izziv trajnostne urbane strategije. Poleg pozitivnega poslovnega okolja in novih delovnih mest je potrebno ustvariti tudi kakovostno življenjsko in socialno okolje za mlade družine.

Skladnost TUS:

Ukrep 2.1: Zagotovitev kakovostnih delovnih mest za polno zaposlenost

Ukrep 2.2: Dostopna stanovanja za vse družbene skupine

Ukrep 2.3: Socialni programi in storitve za ranljive ciljne skupine

Ukrep 2.4: Zagotovitev in urejanje javnih prostorov in površin

Ukrep 2.5: Urbana kultura in umetnost: EPK 2025

Ukrep 2.6: Krepitev sodelovanja z nevladnimi organizacijami

Ukrep 2.7: Šport, rekreacija in prosti čas

Ukrep 5.2: Participacija, komunikacija in pozicioniranje

Ukrep 5.3: Dediščina EPK 2025

2. Bolj pametna regija

Osnova za gospodarsko stabilnost je uspešno delujoče gospodarstvo z ohranjanjem ključnih makro-ekonomskih ravnovesij. Rast gospodarstva v regiji mora biti vključujoča in zelena ter mora temeljiti na konkurenčnosti in inovativnosti. Trajnostni razvoj bo zaradi večje uravnoteženosti odpornejši na gospodarske pretrese ter bo omogočal visoko vključenost prebivalstva v ustvarjanje regijskih potencialov in zmanjševal obremenjevanje okolja. Vključujoča rast predvideva tudi regijsko enakomernost razvoja. Pomemben del gospodarske stabilnosti je javno-finančna vzdržnost, za poslovni sektor pa poleg dostopa do raznovrstnih virov financiranja tudi ustrezno podporno institucionalno okolje.

Skladnost TUS:

Ukrep 1.1: Razvoj profesionalnega poslovnega okolja za privabljanje novih investicij, zagon in rast podjetij

Ukrep 1.2: Revitalizacija degradiranih območij

Ukrep 1.3: Pomlajeno univerzitetno mesto

Ukrep 1.4: Center zelenih tehnologij

Ukrep 3.5: Uveljavitev, razvoj in organiziranje turistične destinacije

Ukrep 4.5: Skupne poslovne priložnosti

3. Bolj zelena regija

Evropa se je zavzela za zmanjšanje ogljičnega odtisa in podala smernice v okviru podnebno-energetskega sistema ter s tem zmanjšanjem uporabe fosilnih goriv, ki sodijo med neobnovljive vire.

Skladnost TUS:

Ukrep 3.2: Učinkovito upravljanje z energijo

Ukrep 3.3: Celovite energetske prenovе javnih stavb in stanovanj

Ukrep 3.4: Prilagajanje podnebnim spremembam

4. Bolj povezana regija

Ob krepitvi in razvoju povezanosti znotraj regije in dostopnosti regije tako iz sosednjih regij kot čezmejno oz. mednarodno, je prav čezmejni – mednarodni značaj temeljni razvojni potencial regije.

Skladnost TUS:

Ukrep 3.1: Optimizacija prometa in celovit sistem trajnostne mobilnosti

Ukrep 4.1: Izgradnja manjkajočih cestnih odsekov in vzpostavitev sistema trajnostne mobilnosti

Ukrep 4.2: Posodobitev železniške infrastrukture in izgradnja manjkajočih železniških odsekov

Ukrep 4.3: Revitalizacija razvrednotenega območja ob meji

Ukrep 4.4: Vzpostavitev čezmejnega eko-sistema

5. Učinkovito upravljanje razvoja regije s poudarkom na teritorialnih mehanizmih/pristopih

Regija ima v mednarodnem prostoru ugoden geostrateški položaj, saj večji del regije leži ob meji z Italijo, tako tudi regionalno središče Nova Gorica. Ta je skupaj s sosednjo občino v regiji, Šempetrom pri Gorici, in sosednjo občino v Republiki Italiji povezana v Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje (EZTS), ki že v tej programski perspektivi črpa razvojna sredstva znotraj čezmejnega programa sodelovanja Italija-Slovenija.

Skladnost TUS:

Ukrep 4.6: Pozicioniranje Goric kot vzorčnega primera čezmejnega somestja

Ukrep 5.1: Digitalno podprto upravljanje procesov

Ukrep 5.4: Koordinirano upravljanje procesa transformacije (TUS Nova Gorica 2030)

3. Usklajenost s sprejetimi razvojnimi dokumenti države in usmeritvami za spodbujanje trajnostnega urbanega razvoja

Trajnostna urbana strategija Nova Gorica je vsebinsko skladna s ključnimi strateškimi razvojnimi dokumenti države.

Strategija razvoja prometa v Republiki Sloveniji do leta 2030

Ministrstvo za infrastrukturo, 2015

Strategija razvoja prometa v Republiki Sloveniji je kompleksen dokument, ki pokriva vsa področja prometa. Z vidika izvajanja TUS obstaja visoka skladnost zlasti na področjih, ki so povezana z razvojem javnega potniškega prometa in trajnostne mobilnosti (povezovanje prometnih podsistemov, izboljšanje možnosti za kolesarjenje in hojo, regionalni vidiki načrtovanja JPP, dostopnost, podpora spreminjanju potovalnih navad).

Strategija kot poseben izziv regije izpostavlja dostopnost doline Soče do regionalnega središča Nove Gorice in osrednje Slovenije.

TUS prispeva k splošnim ciljem strategije prometa »Izboljšati mobilnost in dostopnost« ter »Zmanjšati okoljske obremenitve« in posebnemu cilju 4, »Izboljšanje organizacijske in operativne sestave prometnega sistema za zagotovitev njegove učinkovitosti in trajnosti«, znotraj tega pa k zmanjševanju/ublažitvi vplivov na okolje (4d). V okviru ukrepov za razvoj mestnega omrežja bo prispevek TUS k strategiji prometa povezan zlasti

z izvajanjem ukrepa Sistem trajnostne mobilnosti (kolesarske povezave, mirna območja, načrtovanje in prilagajanje JPP).

Strategija prometa predvideva tudi ukrep ,izvedbe obvozne ceste, s katero se ustvari ustrezna pretočnost za daljinski in ciljno-izvorni promet v mestu. Prav tako se zagotovijo ustreznejše razmere v bivalnem okolju. Z izvedbo ukrepa na državni ravni se bodo izboljšali pogoji za razvoj gospodarstva.

Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije (SPRS)

Uradni list RS, št. 76/04, 33/07 – ZPNačrt, 61/17 – ZUreP-2 in 199/21 – ZUreP-3

Datum prenehanja veljavnosti ali uporabe:
31. 12. 2021 – Se še uporablja!

Strategija prostorskega razvoja Slovenije je temeljni državni dokument o usmerjanju razvoja v prostoru. Podaja okvir za prostorski razvoj na celotnem ozemlju države in postavlja usmeritve za razvoj v evropskem prostoru. Določa zasnovo urejanja prostora, njegovo rabo in varstvo. Prostorska strategija izhaja iz upoštevanja družbenih, gospodarskih in okoljskih dejavnikov prostorskega razvoja. V skladu z načelom vzdržnega prostorskega razvoja, ki je njeno temeljno načelo, prostorska strategija uveljavlja smotrno rabo prostora ter varnost življenja in dobrin. Poudarja prizadevanja za ohranitev prepoznavnosti prostora in krepitev identitete Slovenije ter njenih lokalnih oziroma regionalnih identitet, kar v razmerah evropske konkurence ponuja primerjalne prednosti.

Prostorska strategija določa usmeritve za razvoj posameznih prostorskih sistemov na regionalni in lokalni ravni. Za razvoj poselitve so podane usmeritve za razvoj mest in drugih naselij, kjer se poudarja njihov notranji razvoj ter racionalno rabo zemljišč in objektov. Podane so usmeritve za komunalno opremljanje zemljišč ter ohranjanje arhitekturne prepoznavnosti mest in drugih naselij. Za razvoj gospodarske javne infrastrukture so podane usmeritve za razvoj prometne, telekomunikacijske in energetske infrastrukture ter usmeritve za oskrbo z vodo in odvajanje ter čiščenje odpadne in padavinske vode ter usmeritve za ravnanje z odpadki. Za razvoj krajine so podane

usmeritve za ohranjanje prepoznavnosti Slovenije z vidika kulturnega in simbolnega pomena krajine, za ohranjanje naravnih kakovosti krajine ter usmeritve za rabo naravnih virov. Podane so tudi usmeritve za obrambne dejavnosti v prostoru ter prostorske omejitve razvoja zaradi potencialnih naravnih ali drugih nesreč in vododeficitarnosti. Kartografsko gradivo predstavljajo publikacijske karte k posameznim področjem, ki so umeščene na konec posameznih podpoglavij in to: razvoj mest in drugih naselij, arhitekturna prepoznavnost, usmeritve za razvoj prometnega sistema, usmeritve za razvoj energetskih sistemov, prepoznavnost z vidika kulturnega in simbolnega pomena krajine ter naravne kakovosti krajine, raba naravnih virov, potenciali za oskrbo s pitno vodo, prostorske omejitve za razvoj.

TUS je skladen s SPRS, njenimi izhodišči in prioriteta, ki se nanašajo na urbani razvoj. Vizija in postavljeni cilji urbanega razvoja Nove Gorice temeljijo na trajnostnih načelih, integralnosti ukrepov, zagotavljanju konkurenčnosti mesta, kakovosti bivanja ter učinkoviti rabi mestnega prostora.

Slovenska strategija pametne specializacije (S4)

Ljubljana, december 2017

Pametna specializacija predstavlja platformo za osredotočenje razvojnih vlaganj na področja, kjer ima Slovenija kritično maso znanja, kapacitet in kompetenc in na katerih ima inovacijski potencial za pozicioniranje na globalnih trgih ter s tem krepitev svoje prepoznavnosti.

Pametna specializacija je strategija za:

- a) krepitev konkurenčnosti gospodarstva s krepitvijo njegove inovacijske sposobnosti,
- b) diverzifikacijo obstoječe industrije in storitvenih dejavnosti ter
- c) rast novih in hitro rastočih industrij oz. podjetij.

S4 celovito naslavlja širši nabor razvojnih politik povezanih z inovativnostjo, še posebej pa politiko spodbujanja raziskav in inovacij, industrijsko politiko, spodbujanje podjetništva, pa tudi dele sistema izobraževanja, politike razvoja podeželja, mednarodnih odnosov, izboljšanja zakonodajnega okolja (postopkov izdaje dovoljenj) in podobno. Podpora države prednostnim področjem bo torej finančna, vsaj tako pomemben pa je tudi nefinančni del podpornih storitev države, ki se bo izvajal v tesnem sodelovanju med državo in strateškimi partnerstvi.

Prednostna področja, s katerimi je skladen tudi TUS:

- Zdravo bivalno in delovno okolje,
- Naravni in tradicionalni viri za prihodnost,
- S(industrija).

Zdravo in bivalno delovno okolje spodbuja razvoj pametnih mest in skupnosti. Inovativne rešitve se bodo s TUS uvajale zlasti na področju energetike in urbane mobilnosti, sicer pa je zagotavljanje

pametnih rešitev in digitalizacije horizontalno načelo ukrepanja, kjer je to primerno (uvajanje koncepta pametnega mesta).

Z vzpostavitvijo inovativnega vozlišča Hub Goriške regije mesto prav tako spodbuja razvoj inovativnih rešitev in storitev, ki so skladne z vsemi prednostnimi področji SPS. SPS izpostavlja čezmejno povezovanje z okoliškimi regijami in komplementarno razvijanje zmogljivosti. TUS v tej usmeritvi izkazuje visoko stopnjo skladnosti, saj prednostno ustvarja pogoje in priložnosti za čezmejno sodelovanje neposredno s sosednjim mestom Gorico, preko razvojnih in raziskovalnih institucij ter podjetij pa tudi širše s Furlanijo Julijsko krajino.

Naravni in tradicionalni viri za prihodnost,

zlasti področje trajnostnega turizma in trajnostne pridelave hrane so v TUS podprti z razvojem trajnostnih oblik turizma (Soča, železnica) in povezovanja mesta s podeželjem (raznolikost hrane in kulinarike mediteranskega prostora).

S(industrija) podpira strateško povezovanje zasebnega sektorja za skupno nastopanje na trgu in povezovanje z raziskovalnimi organizacijami za razvoj novih produktov in storitev. Ukrepi TUS na eni strani podpirajo ustvarjanje prostorskih možnosti za razvoj novih dejavnosti, hkrati pa z zagotavljanjem kakovostnih bivalnih in delovnih razmer spodbujajo prihod novih dejavnosti v mesto. Področje zdravja in z zdravjem povezanih storitev je bilo posebej prepoznano kot perspektivno področje gospodarske preobrazbe in tako sledi prednostnim dejavnostim SPS.

Skladnost TUS:

Ukrep 1.4: Center zelenih tehnologij

Sporazum o partnerstvu med Slovenijo in Evropsko komisijo za obdobje 2021-2027 kot

osrednje razvojne izzive v obdobju izpostavlja:

- nadaljevanje aktivnosti in izvajanje ukrepov v smeri ogljično nevtralnega gospodarstva,
- nadaljevanje celovitega načrtovanja in upravljanja večmodalne trajnostne mobilnosti,
- uveljavitev modela krožnega gospodarstva in
- revitalizacijo funkcionalnih degradiranih urbanih območij (npr. IC MEBLO).

K tem izzivom je usmerjena tudi razvojna vizija TUS Nova Gorica.

4. Usklajenost TUS Nova Gorica 2030 z Operativnim programom za izvajanje kohezijske politike v obdobju 2021–2027 – Izhodišča programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027

Celostni, vključujoč in trajnostni pristop k urbanemu razvoju so bili osnovni principi zasnove koncepta TUS Nova Gorica. Trajnostno načelo se v TUS konkretizira s pristopi k učinkoviti rabi prostora, energije in naravnih virov ter težnji po uravnoteženju danes prevladujoče monostrukturne (igralniške) gospodarske strukture. TUS Nova Gorica je tako celostni odziv na trenutno ‚pasivno‘ situacijo v mestu, ki terja tako gospodarsko kot tudi socialno in okoljsko transformacijo na temelju notranjih potencialov mesta in zunanjih priložnosti, ki se kažejo v odprtosti v čezmejni in mednarodni prostor. V tem smislu TUS Nova Gorica sledi vsem štirim usmeritvam Operativnega programa.

Za uresničevanje dolgoročne vizije razvoja urbanega območja Nove Gorice do leta 2030 je opredeljenih pet prednostnih usmeritev s petimi ključnimi strateškimi cilji. Prednostne usmeritve in cilji se medsebojno dopolnjujejo z namenom okrepitve razvojne in gospodarske energije mesta ter njenega čezmejnega in mednarodnega pozicioniranja, hkrati pa izkazujejo tudi največjo mero usklajenosti s področji prednostnih osi razvoja evropske kohezijske politike.

Vsebinsko vseh pet prednostnih usmeritev nagovarja vseh pet prednostnih ciljev evropske kohezijske politike: konkurenčnejša in pametnejša Evropa, bolj zelena, nizkoogljična Evropa, bolj povezana Evropa, bolj socialna Evropa in Evropa, ki je bližje državljanom.

Usklajenost TUS z evropsko kohezijsko politiko poleg tega odražajo tudi splošna načela in vrednote trajnostnega urbanega razvoja urbanega območja Nova Gorica, to so celovitost obravnave razvojnih vprašanj in integralnost rešitev, vključujoče načrtovanje, komplementarnost na ravni ciljev in ukrepov ter upoštevanje vpetosti, povezav in soodvisnosti urbanega območja in njegovega gravitacijskega območja.

TUS je skladen z vsemi prednostnimi nalogami in specifičnimi cilji OP za izvajanje evropske kohezijske politike 2021–2027.

CILJ POLITIKE	PREDNOSTNA NALOGA	ŠT. SC	SPECIFIČNI CILJ
CP1 KONKURENČNEJŠA IN PAMETNEJŠA EVROPA	PN 1 - Pametnejša Evropa s spodbujanjem inovativne in pametne gospodarske preobrazbe	1.1 1.2 1.3	SC1: Razvoj in izboljšanje raziskovalnih in inovacijskih zmogljivosti ter uvajanje naprednih tehnologij SC3: Krepitev trajnostne rasti in konkurenčnosti MSP ter ustvarjanje delovnih mest v MSP, vključno s produktivnimi naložbami SC4: Razvoj znanj in spretnosti za pametno specializacijo , industrijsko tranzicijo in podjetništvo SC5: Izboljšanje digitalne poveztivosti
	PN 2 - Pametnejša Evropa s spodbujanjem digitalizacije	2.1	SC2: Uživanje prednosti digitalizacije za državljane, podjetja, raziskovalne organizacije in javne organe
CP2 BOLJ ZELENA, NIZKOOGLJIČNA EVROPA	PN 3 - Bolj zelena, nizkoogljična Evropa s spodbujanjem prehoda na čisto in pravično energijo, zelene in modre naložbe, krožno gospodarstvo, prilagajanje podnebnim spremembam ter preprečevanje in upravljanje tveganj.	3.1 3.2 3.3 3.4 3.5 3.6 3.7	SC1: Spodbujanje energetske učinkovitosti in zmanjšanje emisij toplogrednih plinov SC2: Spodbujanje rabe energije iz obnovljivih virov v skladu z Direktivo (EU) 2018/2001 SC3: Razvoj pametnih energetskega sistemov in omrežij ter hrambe energije zunaj vseevropskega energetskega omrežja (TEN-E) SC4: Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam in preprečevanje tveganj nesreč ter odpornosti, ob upoštevanju ekosistemskih pristopov SC5: Spodbujanje dostopa do vode in trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri SC6: Spodbujanje prehoda na krožno gospodarstvo , gospodarno z viri SC7: Izboljšanje varstva in ohranjanja narave ter biotske raznovrstnosti in zelene infrastrukture, tudi v mestnem okolju, zmanjšanje vseh oblik onesnaževanja
	PN 4 - Spodbujanje trajnostne večmodalne urbane mobilnosti	4.1	SC8: Spodbujanje trajnostne večmodalne mestne mobilnosti v okviru prehoda na gospodarstvo z ničelno stopnjo neto emisij ogljika
CP3 BOLJ POVEZANA EVROPA	PN 5 - Bolj povezana Evropa z izboljšanjem mobilnosti in regionalne poveztivosti IKT	5.1 5.2	SC1: Razvoj pametnega, varnega, trajnostnega in intermodalnega omrežja TEN-T , odpornega na podnebne spremembe SC2: Razvoj in krepitev trajnostne, pametne in intermodalne nacionalne, regionalne in lokalne mobilnosti , odporne na podnebne spremembe, vključno s boljšim dostopom do omrežja TEN-T in čezmejno mobilnostjo
	CP4 BOLJ SOCIALNA EVROPA		
	PN 6 - Odzivni trg dela, znanja, kompetence in spretnosti za prilagajanje globalnim spremembam in izboljšanje zaposljivosti	6.1 6.2 6.3 6.3 bis 6.4 6.5 6.6 6.7	ESS-SC1: Izboljšanje dostopa do zaposlitve in aktivacijski ukrepi za vse iskalce zaposlitve, zlasti mlade, predvsem z izvajanjem jamstva za mlade, dolgotrajno brezposelne in prikrajšane skupine na trgu dela ter neaktivne osebe kot tudi s spodbujanjem samozaposlovanja in socialnega gospodarstva ESS-SC2: Posodabljanje institucij in služb trga dela za oceno in predvidevanje potreb po večščinah ter zagotavljanje pravočasne in prilagojene pomoči in podpore pri usklajevanju ponudbe in povpraševanja na trgu dela, prehodnih in mobilnosti ESS-SC3: Spodbujanje uravnotežene zastopanosti spolov pri udeležbi na trgu dela, enakih delovnih pogojev ter boljšega usklajevanja poklicnega in zasebnega življenja, tudi z dostopom do cenovno ugodnega otroškega varstva in oskrbe za vzdrževane osebe ESS-SC4: Spodbujanje prilagajanja delavcev, podjetij in podjetnikov na spremembe, aktivnega in zdravega staranja ter zdravega in dobro prilagojenega delovnega okolja, ki obravnava tveganja za zdravje ESS-SC5: Izboljšanje kakovosti, vključenosti, učinkovitosti in relevantnosti sistemov izobraževanja in usposabljanja za potrebe trga dela, vključno s potrjevanjem neformalnega in priložnostnega učenja, da bi podprli pridobivanje ključnih kompetenc, tudi podjetniških in digitalnih veščin ter s spodbujanjem uvedbe dualnih sistemov usposabljanja in vajeništev ESS-SC7: Spodbujanje vseživljenjskega učenja ... ESRR-SC1: Izboljšanje učinkovitosti trgov dela in vključevanje vanje ter dostop do kakovostne zaposlitve s razvojem socialne infrastrukture in spodbujanjem socialnega gospodarstva ESRR-SC2: Doslednejše zagotavljanje enakega dostopa do vključujočih kakovostnih storitev na področju izobraževanja, usposabljanja in vseživljenjskega učenja z razvojem dostopne infrastrukture, tudi s krepitevijo odpornosti pri izobraževanju in usposabljanju na daljavo in prek spleta
	PN 7 - Vzdržan, vključujoč in kvaliteten sistem dolgotrajne oskrbe in zdravstvenega varstva ter zagotavljanje dostojnega življenja in vključenosti za vse	7.1 7.2 7.3 7.4 7.5	ESS-SC8: Pospeševanje dejavnega vključevanja za spodbujanje enakih možnosti, nediskriminacije in aktivne udeležbe ter povečevanje zaposljivosti, zlasti za prikrajšane skupine ESS-SC11: Krepitev enakopravnega in pravočasnega dostopa do kakovostnih, varnih in cenovno ugodnih storitev, vključno s storitvami, ki spodbujajo dostop do stanovanj in storitev oskrbe, usmerjene v posameznika, vključno s storitvami zdravstvene oskrbe: posodabljanje sistemov socialne zaščite, vključno s spodbujanjem dostopa do socialne zaščite, s posebnim poudarkom na otrocih in prikrajšanih skupinah; izboljšanje dostopnosti, tudi za invalide, učinkovitosti in odpornosti sistemov zdravstvene oskrbe in storitev dolgotrajne oskrbe ESS-SC12: Spodbujanje socialnega vključevanja oseb, izpostavljenih tveganju revščine ali socialni izključenosti ERR- SC3: Spodbujanje socialno-ekonomskega vključevanja marginaliziranih skupnosti, gospodinjstev z nizkimi dohodki ter prikrajšanih skupin, tudi ljudi s posebnimi potrebami, s celostnimi ukrepi, vključno s stanovanjskimi in socialnimi storitvami ESRR-SC5: Zagotavljanje enakega dostopa do zdravstvenega varstva in krepitev ter spodbujanjem prehoda iz institucionalne oskrbe na oskrbo v družini in skupnosti
	PN 8 - Turizem in kultura za gospodarski razvoj in socialno vključenost	8.1	ERR- SC6: Krepitev vloge kulture in trajnostnega turizma pri gospodarskem razvoju, socialni vključenosti in socialnih inovacijah
			ESRR-SC4: Spodbujanje socialno-ekonomskega vključevanja državljanov tretjih držav, tudi migrantov, s celostnimi ukrepi, vključno s stanovanjskimi in socialnimi storitvami ESS-SC6: Spodbujanje enakopravnega dostopa do kakovostnega in vključujočega izobraževanja in usposabljanja ter dokončanja takega izobraževanja in usposabljanja, zlasti za prikrajšane skupine ESS-SC9: Spodbujanje socialno-ekonomskega vključevanja državljanov tretjih držav, tudi migrantov ESS-SC10: Spodbujanje socialno-ekonomskega vključevanja marginaliziranih skupnosti, kot so Romi ESS-SC13: Obravnavanje materialne prikrajšanosti
CP5 EVROPA BLIŽJE DRŽAVLJANOM	PN 9 - Evropa, bližje državljanom in sicer s spodbujanjem trajnostnega in celostnega razvoja mest, podeželja in obalnih območij ter lokalnih pobud	9.1 9.2	SC1: Spodbujanje celostnega in vključujočega socialnega, gospodarskega in okoljskega razvoja, kulture, naravne dediščine, trajnostnega turizma in varnosti v mestnih območjih SC2: Spodbujanje celostnega in vključujočega socialnega, gospodarskega in okoljskega lokalnega razvoja, kulture, naravne dediščine, trajnostnega turizma in varnosti na območjih, ki niso mestna območja

5. Usmeritev in cilji TUS Nova Gorica glede na Cilje politik evropske kohezijske politike 2021–2027

CP1 Konkurenčnejša in pametnejša Evropa

Usklajenost s področnimi cilji TUS:

- **Razvoj gospodarstva.** Ustvariti privlačno okolje za investitorje ter posledično kakovostna nova delovna mesta.
- **Pametna specializacija.** Zadržati potencial človeških virov in spodbuditi vrnitve oziroma karijerne preselitve.

CP2 Bolj zelena, nizkoogljikna Evropa

Usklajenost s področnimi cilji TUS:

- **Trajnostna mobilnost.** Ureditev prometa z e-mobilnostjo, javnim prevozom, kolesarskimi in peš-potmi.
- **Zdravo okolje.** Zmanjševanje ogljiknega odtisa z učinkovitim upravljanjem z energijo ter prilagajanje podnebnim spremembam
- **Mesto v parku.** Repozicioniranje Nove Gorice kot zelene turistične destinacije.

CP3 Bolj povezana Evropa

Usklajenost s področnimi cilji TUS:

- **Regijsko središče.** Z železniškimi in cestnimi povezavami povezana in lahko dostopna regija.
- **Čezmejno somestje.** Z javnim prometom in trajnostno mobilnostjo ter skupnim ekosistemom povezano vzorčno evropsko somestje.

CP4 Bolj socialna Evropa

Usklajenost s področnimi cilji TUS:

- **Delo in dom.** Ustvariti privlačno družbeno okolje za delo, bivanje in priseljevanje mladih družin.
- **Skrb za starejše in ranljive.** Izboljšati pogoje za kakovostno življenje starejših in ranljivejših skupin prebivalstva.
- **Ustvarjalno druženje.** Pogoji za razvoj kulturnih, umetniških, športnih in prostočasnih dejavnosti.
- **Pomlajeno mesto.** Doseči večji delež šolajoče mladine in priselitev mladih družin.

CP5 Evropa bližje državljanom

Usklajenost s področnimi cilji TUS:

- **Urbani procesi.** Tehnološko podprto in strokovno upravljani ključni procesi v mestu.
- **Verodostojno vodenje.** Sistematično izobraževanje mestne administracije za snovanje in vodenje urbanih politik ter demokratičnih procesov v družbi.
- **Obveščenost in soodločanje.** Participativni procesi, v katerih aktivno soodločajo dobro informirani občanke in občani.
- **Dve mesti, ena prestolnica.** Evropska prestolnica kulture 2025 kot pilotni projekt in simbol sobivanja za doseg prepoznavnosti in pozicioniranje.

6. Prednostne aktivnosti in območja izvajanja CTN ter njihov prispevek k ciljem Operativnega programa

MONG prek pristopa CTN sredstva usmerja v revitalizacijo degradiranega urbanega – optimizacijo in aktiviranje površin Športnega parka Nova Gorica – izgradnjo pokritega bazena, izgradnjo kolesarskega omrežja Nove Gorice, revitalizacijo Rafutskega parka in ureditev dostopov do Laščakove vile, revitalizacijo šolskega kareja Nove Gorice s prenovo osnovne šole ter ureditev izvaja drugih ukrepov za krepitev trajnostne mobilnosti. Pri izvajanju teh ukrepov se oz. se bodo koristila sredstva dveh EU-skladov: ESRR in Kohezijskega sklada (v nadaljevanju KS) in nacionalna ter občinska sredstva. Iz EU in nacionalnih virov je MONG upravičena do sofinanciranja v skupni višini dobrih 10,7 milijona evrov.

V regiji – na območju Evropskega združenja za teritorialno sodelovanje EZTS GO, ki so ga ustanovile MONG, Občina Šempeter-Vrtojba (SLO) in Občina Gorica/Gorizia (IT) – sta v izvajanju še dva čezmejna CTN-projekta, in sicer Zdravje/Salute – Vzpostavitev čezmejnih zdravstvenih storitev in SOČA/ISONZO – Čezmejni park Soča_ Isonzo, ki dopolnjuje CTN urbanega razvoja na področju prednostne naložbe 4.4.